

PROGRAMA MARC

ELECCIONS MUNICIPALS 1999

Esquerra Republicana de Catalunya

PROGRAMA MARC

ELECCIONS MUNICIPALS 1999

Esquerra Republicana de Catalunya

FUNDACIÓ JOSEP IRLA
Biblioteca

115 (ERC) / R. 73

SUMARI

I. Presentació	5
II. L'Esquerra municipal avança Manifest municipalista 1999	7
III. Programa municipal sectorial	11
1. Urbanisme	13
2. Habitatge	22
3. Serveis viaris i transport públic	24
4. Agricultura i pesca	25
5. Medi ambient	26
6. Sanitat i salubritat pública	31
7. Serveis socials	33
8. Ensenyament	37
9. Esports	39
10. Cultura	41
11. Política lingüística	45
12. Dona	47
13. Joventut	49
14. Cooperació	56
15. Promoció econòmica i ocupació	57
16. Comerç	60
17. Hisenda	62
18. Turisme	65
19. Participació ciutadana	66
20. Informació i comunicació. Noves tecnologies	68
21. Seguretat ciutadana i protecció civil	69
22. Règim interior i personal	71

Aquest programa ha estat elaborat amb la col·laboració de les persones següents:
Ramon Arribas, Manel Balcells, Carles Esclusa, Ramon Fontdevila, Alfons Garcia, Eduard López, Magí Mas,
Jordi Pinart, Carme Porta, Ramon Pujol, Àngel Ramos, Josep Rovira, Magí Rovira, Marc Sanglas, Francesc
Simó i Jaume Soler. També cal agrair la col·laboració de les JERC i de les sectorials de Política Lingüística i
Ensenyament i Cultura.

I. PRESENTACIÓ

La Secretaria de Política Municipal us fa arribar el programa que ara teniu a les mans amb la voluntat que contribueixi a enriquir i complementar les propostes de les diferents candidatures d'ERC amb vista a les properes eleccions municipals del 13 de juny.

Es tracta d'un Programa Municipal marc que, lluny de representar un document tancat, constitueix un pas més en el seguit de propostes relacionades amb la política local que s'han anat donant a conèixer des del partit en els darrers temps, cas dels textos referents al Pacte Local i a l'Ordenació Territorial del País. En aquesta línia, doncs, el programa s'ha de contemplar amb la perspectiva que part del seu contingut ja ha estat desenvolupat amb més detall i aprofundiment en altres documents i que, sens dubte, en els propers temps tindrem ocasió de debatre'n de nous.

El Programa Municipal, però, no és només una proposta oberta en aquest sentit. I és que des de la Secretaria de Política Municipal és té ben present que, en definitiva, un programa electoral pot tenir èxit en la mesura que respon a un coneixement acurat d'una població en concret, a la capacitat de donar respostes avançades i imaginatives als problemes de cada dia i a la credibilitat que li atorga el treball realitzat (des del govern, l'oposició o fins i tot des de fora de l'ajuntament) per les persones concretes que s'apleguen en una llista.

L'important, doncs, és que cada grup municipal i cada secció local d'ERC sàpiga extreure i potenciar d'aquest programa general allò que observi que s'ajusta més a la seva realitat i pràctica específiques. Només així podrà acomplir la seva veritable funció.

Les eleccions municipals de juny arriben en un context de fi d'etapa que fa que prenguin una importància que va més enllà de l'estricta àmbit local. L'esgotament del pujolisme i la manca de consistència i les ambigüitats del projecte Maragall prefiguren un escenari en el qual les posicions d'ERC poden guanyar força progressivament.

Després d'anys d'immobilisme, sembla arribat el moment de fer decidides passes endavant per tal de començar a superar el marc legal vigent i avançar cap a la plena sobirania nacional. El municipalisme, un dels eixos més definidors de l'ideari històric i present d'ERC, no pot quedar al marge d'aquesta situació. És per això que la propera comptesa electoral requereix, si és possible, un particular esforç de maduresa política per part dels càrrecs municipals i els responsables de les candidatures del partit.

Ara, més que mai, cal aconseguir que les propostes d'ERC arribin clarament i amb coherència al conjunt de la ciutadania. El Programa Municipal pretén ser una modesta eina per assolir aquesta fita. Una eina al servei de la militància d'ERC i en benefici del conjunt de la ciutadania.

Jaume Oliveras
Secretari de Política Municipal

II. L'ESQUERRA MUNICIPAL AVANÇA

Manifest Municipalista 1999

Les eleccions municipals de juny de 1999 representen un repte important per a ERC. Un repte i alhora la possibilitat de demostrar al conjunt de la ciutadania que ERC és una opció responsable i amb voluntat de govern que pot ser decisiva en la formació de majories sòlides i estables a molts ajuntaments. Tot plegat, ha de ser la culminació d'una línia de treball ja començada en aquests darrers anys.

El tarannà i la manera de fer dels homes i les dones que integraran les llistes d'ERC, la majoria dels quals ja compten amb una experiència força dilatada en l'àmbit polític local, representa, a més, una clara aposta de futur. Es tracta de potenciar una nova manera de governar, de relacionar-se amb la gent i gestionar els recursos públics, de bandejar qualsevol temptació de caure en el dirigisme, el burocratisme i les corrupteles que han esquitxat massa sovint determinats nivells de l'administració. ERC té la voluntat d'acostar-se als ciutadans i ciutadanes a través de la seva acció municipal, no pas per una mera voluntat d'assolir quotes de poder sinó, ben al contrari, per contribuir a resoldre els problemes que afecten la gent i que, en un pla d'igualtat i sense cap paternalisme, sent com a propis.

ERC és la força més ben situada per protagonitzar aquest profund canvi en la manera d'entendre l'acció política. I ho és perquè, a diferència del principals partits que han dominat l'escena política de la transició ençà, no està condicionada pels vincles amb les poderoses maquinàries polítiques estatals ni amb els grans grups econòmics. És, doncs, una alternativa absolutament allunyada d'aquests cercles de poder. La proposta d'ERC per al conjunt de la vida política catalana representa la superació dels vicis paralitzadors heretats de la transició i la substitució del personal polític procedent d'aquell període per persones amb idees noves que abordin la complexa realitat de la Catalunya del segle XXI.

Els 20 anys d'ajuntaments democràtics han representat una experiència força positiva que, en molts casos, ha contribuït decisivament a superar el desgavell produït pel període de la dictadura franquista en el conjunt de la vida dels municipis. Els ajuntaments han esdevingut els protagonistes actius de la vida social i econòmica del país, han ofert un major diàleg a la societat civil, han estat un factor de recatalanització i han posat en marxa molts dels serveis bàsics necessaris per a la població.

L'etapa coberta fins ara pels ajuntaments democràtics presenta, però, déficits importants, sobretot pel que fa a la participació dels ciutadans i ciutadanes en els afers públics, un aspecte sense el

qual és fa difícil impulsar mesures realment vàlides per a millorar la qualitat de vida de la societat des d'una perspectiva integral. Després d'aquests 20 anys ja és hora de resoldre moltes de les mancances del món municipal, el qual comença a trobar-se en una situació d'esgotament que frena la necessària revitalització del món local català.

La paràlisi que pateix el municipalisme català té el seu origen en diversos factors:

- la impossibilitat de crear un model d'organització territorial propi, atesa la pervivència de la divisió provincial i d'institucions perifèriques de l'Estat, així com en les limitacions que imposa la Llei de bases de règim local.

- la configuració centralista de l'administració de la Generalitat, que ha optat per un model de superposició, amb el desplegament de les seves delegacions territorials sobre les circumscripcions provincials

- la manca de transferències i la infrautilització dels consells comarcals, als quals la Generalitat no ha traspassat competències ni recursos (impedint així el seu hipotètic paper de dinamitzadors del reequilibri territorial) i que sovint han adoptat un paper fiscalitzador de l'autonomia local

- les greus limitacions de les hisendes locals, derivades de la llei reguladora de 1988. Unes limitacions que no afecten només el volum de recursos econòmics assolibles pels municipis sinó la mateixa sobirania política dels municipis a l'hora de modular impostos o decidir els serveis que es presten a la ciutadania

Davant d'aquesta situació, es fa necessari treballar decididament per superar el model territorial actual, amb la conversió de Catalunya en província única. No es pot continuar amb un esquema tan absurd com l'actual, en què les delegacions territorials de la Generalitat estan desproveïdes de capacitat de decisió real, les Diputacions provincials actuen en clau de contrapoder de la Generalitat i els Consells Comarcals s'han configurat com una autoritat alternativa a la de la capital de la comarca. La província única comportaria la desaparició de les diputacions i les demarcacions provincials que ara patim, facilitaria que la Generalitat actués de manera descentralitzada sobre el territori a partir d'una divisió regional del país i d'una reforma profunda dels consells comarcals.

L'heterogeneïtat territorial de Catalunya ha de portar a buscar fórmules prou flexibles i adaptables a

la realitat, que permetin treballar des de les grans realitats metropolitanes a les àrees més despoblades del país. És necessària una definició més ajustada de les competències i recursos de les grans entitats supramunicipals, evitant al màxim estructures centralitzades i que afavoreixin esquemes de funcionament que parteixin de la igualtat de les diferents institucions que en formin part. La gran quantitat d'ajuntaments existents a Catalunya (dels quals un 40% tenen menys de 500 habitants) i l'existència d'una gran quantitat de nuclis de població, fa que s'hagin de promoure iniciatives que permetin un millor funcionament dels nostres ajuntaments, possibilitant al mateix temps la cooperació entre els diferents municipis.

Cal, doncs, l'impuls de mesures que permetin més interacció intermunicipal, a partir de la lliure voluntat dels ajuntaments implicats. Això hauria de comportar, a més, el reforçament polític dels alcaldes, com a màxims representants de la Generalitat al terme municipal.

Les limitacions de les hisendes locals es deriven de la llei reguladora de 1988. Es tracta d'unes limitacions que afecten el moll de l'os de la sobirania política municipal a l'hora de decidir les prioritats d'actuació. Els ajuntaments de Catalunya reben una aportació insuficient per les competències que exerceixen, tot i que tenen el grau de corresponsabilitat fiscal més alt de l'Estat alhora que els ingressos tributaris i l'aportació fiscal per habitant és força elevat. És necessari, per una banda, superar les limitacions que tenen els municipis sobre els seus impostos ja que són de titularitat estatal i sense ells és impossible decidir sobre aspectes essencials de la tributació local. Per l'altra, cal una reforma del sistema de finançament dels ajuntaments que passi per una major participació en els ingressos de l'Estat i en la gestió de la despesa pública. Cal també que Catalunya assoleixi el règim de concert econòmic, l'increment dels fons de cooperació local i la configuració d'un organisme que actuï eficaçment en favor del crèdit local.

Els municipis han de disposar d'un marc de competències més ampli, sobretot pel que fa a les necessitats més bàsiques de la població: serveis primaris, sanitaris, ensenyament, serveis socials, habitatge etc. L'aplicació del principi de subsidiarietat, reconegut per la Carta Europea de l'Autonomia Local, és el principi que ha d'inspirar la remodelació del marc competencial actual, ja que hem de partir de la base que des dels ajuntaments, l'administració més propera al ciutadà, es coneixen millor els problemes i les inquietuds dels ciutadans i les ciutadanes i, en conseqüència, és d'on es poden administrar més eficaçment els serveis.

El model municipal que defensa ERC passa, doncs, a partir del seguit de reflexions exposades fins aquí, per impulsar polítiques que tinguin com a eix les prioritats següents:

2.1. Ajuntaments oberts a la participació

- Aprofundir el principi de democràcia local. Els ciutadans i ciutadanes han de ser els protagonistes actius de la vida local. Els mecanismes de democràcia participativa són fonamentals com a complement de la democràcia representativa, ja que la vida municipal no es pot limitar a votar cada 4 anys.

- Passar del concepte de ciutadania passiva al de ciutadania activa. Es tracta d'una proposta fonamental ja que el fet de governar un municipi també és competència del conjunt de ciutadans i ciutadanes. Acostar els homes i dones que conformen un municipi als centres de decisió política és un element que pot contribuir poderosament a la millora de la qualitat de la vida col·lectiva del conjunt de la població.

- Reforçar els diferents mecanismes que permeten innovar en el camp de la participació ciutadana: consells municipals participatius, estructures descentralitzades, nuclis d'intervenció participativa, consultes populars i, més en general, millora de la comunicació i la informació entre la població i l'ajuntament.

- Mantenir un diàleg permanent entre l'administració local i la societat civil, especialment amb el teixit associatiu. Sense això és impossible apropar la política a la ciutadania i dignificar l'activitat pública. El municipi és un espai de convivència i un element bàsic per a la revitalització de la col·lectivitat.

2.2. Una administració eficaç i modernitzadora de la societat

- Modernitzar l'administració municipal a partir del principi d'eficiència, transparència i agilitat. La ciutadania no pot veure l'ajuntament com un ens burocràtic i poc dinàmic sinó com una institució al seu servei. L'aplicació de les noves tecnologies ha de ser un component important per afavorir una relació de més qualitat amb la població.

- Millorar i reforçar el finançament municipal per tal de possibilitar una major capacitat de decisió per part dels ajuntaments a l'hora de dur a terme polítiques progressistes de reequilibri social.

- Treballar per fer la societat més solidària, a través de polítiques pressupostàries que apostin per la reducció de la despesa corrent i sumptuària i el foment de la inversió pública, especialment en aquells serveis bàsics per a la població.

- Fer dels ajuntaments una eina de desenvolupament i revitalització econòmica de la societat. Els municipis són espais d'activitat econòmica, però també de redistribució social, d'intercanvi cultural i qualitat ambiental. Cal fomentar polítiques de reac-

tivació econòmica enfocades a la creació d'ocupació i de desenvolupament del teixit productiu de la població, promovent la integració laboral dels col·lectius més febles socialment.

- Promoure la realització, mitjançant la col·laboració dels ajuntaments amb altres institucions, de les infraestructures necessàries per al millor desenvolupament dels municipis en els camps econòmic, social i, globalment, en tots aquells que contribueixin a millorar la qualitat de vida de la ciutadania.

2.3. Ajuntaments per viure millor

- Fer del municipi el marc on els ciutadans i ciutadanes gaudeixin dels serveis fonamentals per viure millor. Cal entendre la qualitat de vida d'una manera que sigui compatible amb el desenvolupament econòmic i la sostenibilitat.

- Fomentar polítiques destinades a acabar amb els desequilibris socials i eradicar-ne les causes. Cal tirar endavant mesures imaginatives en els camps de l'educació, la salut, la promoció de la formació, l'accés a la cultura i en totes aquelles activitats que permetin el desenvolupament dels drets i l'activitat social del conjunt de la ciutadania.

- Impulsar polítiques integrals per garantir la integració dels diferents col·lectius que conformen la societat catalana. És necessari, molt particularment, garantir els drets dels joves, facilitant el seu accés en condicions dignes al mercat de treball i a l'habitatge.

- Construir ciutats i pobles des d'una nova òptica per tal d'aconseguir una vivència lliure tant de la feminitat com de la masculinitat. Tot plegat en condicions d'igualtat d'oportunitats entre gèneres i mesures de discriminació positiva cap a les dones.

- Potenciar la solidaritat entre les persones que conformen els municipis. És essencial promoure mesures d'integració social per a la nova immigració, útils per a la seva vivència de la cultura del país. L'ajut i la solidaritat cap al desenvolupament del tercer món, amb l'aplicació del 0,7 del pressupost municipal, han de portar a una nova mentalitat en les relacions entre els diferents pobles del planeta.

- Desplegar una política d'ordenació del territori entesa de forma transversal, com l'expressió espacial de la política econòmica, social, cultural i ecològica al servei de la col·lectivitat. Cal un creixement urbanístic racional i sostenible que tendeixi a millorar les condicions de vida del conjunt de la població. El planejament urbanístic ha de garantir la convivència d'usos, la recuperació i renovació d'espais públics i urbans i la potenciació de l'habitatge públic, fent ciutats i pobles accessibles i sense barreres arquitectòniques.

- Incentivar una política de sostenibilitat que faci compatible el creixement econòmic amb la defensa del medi ambient i els recursos naturals. És necessari crear una nova cultura respecte als hàbits de vida i les formes de consum que eviti el malbaratament de recursos, com ara les polítiques de reciclatge. Cal, doncs, fer ciutats i pobles basats en el principi del desenvolupament sostenible i la cohesió social i territorial.

2.4. Ajuntaments com a eina de reconstrucció nacional

- Entendre l'acció municipal com un servei als interessos generals i, en conseqüència, com un compromís amb la reconstrucció nacional del país i en favor d'un futur sobirà per a Catalunya.

- Defensar que l'estructura territorial ha de ser una eina que ajudi a la reconstrucció nacional i al reequilibri general del país, lluny del model actual basat en la superposició de nivells administratius.

- Treballar des dels ajuntaments per tal que la llengua catalana esdevingui el vehicle comunicatiu comú del conjunt de la societat. També cal potenciar el foment de la cultura popular i l'intercanvi i la relació amb els municipis de la resta dels Països Catalans.

- Impulsar, sense voluntat de substituir el paper de les entitats municipalistes actuals, una assemblea permanent d'electes de tota la nació catalana. Aquest ens hauria de servir de fòrum de debat i coordinació d'una acció institucional capaç de vertebrar un projecte que tingui com a eixos principals la llibertat, la solidaritat i l'autodeterminació dels Països Catalans.

III. PROGRAMA MUNICIPAL SECTORIAL

1. URBANISME

L'urbanisme és l'àrea que engloba les competències relacionades amb l'àmbit físic del municipi. Per tant, la política urbanística condiciona l'ordenació del territori i l'estructuració de la ciutat (ubicació de carrers, indústries, jardins, escoles, mercats etc) i les condicions generals de vida (estat de carrers i enllumenat, aparcaments, recollida d'escombraries, clavagueram etc). L'urbanisme ha estat considerat durant molt de temps l'àrea de govern més important a causa de la seva incidència general sobre el benestar i la qualitat de vida de la ciutadania. És per això que, lluny de ser una matèria que ha de quedar reservada a professionals guiats per uns pretesos criteris tècnics i desideologitzats, l'urbanisme és un dels camps en què es poden visualitzar més clarament les diferències entre una política d'esquerra progressista i una de dreta. Per entendre el gran pes específic d'aquesta àrea convé tenir en compte que els primers ajuntaments democràtics van haver de centrar bona part dels seus esforços a generar les mesures legals i les inversions necessàries per pal·liar i corregir en la mesura del possible el creixement anàrquic, especulatiu i sense cap servei, generat com a conseqüència de la passivitat i la corrupció dels ajuntaments dels darrers decennis del franquisme. Superada l'etapa històrica dels primers anys d'ajuntaments democràtics, i la tendència consegüent a disminuir una mica el pes específic de l'àrea d'Urbanisme (en benefici de regidories com Benestar Social o Cultura), continua sent innegable, malgrat tot, que aquest continua absorbint la majoria de recursos municipals. Es tracta d'una raó més que suficient perquè els programes municipals de les candidatures d'ERC hi prestin una atenció especialment acurada.

1.1. L'activitat urbanística

1.1.1. Punt de vista jurídic

Des del punt de vista jurídic, l'activitat urbanística, la regulació de la qual és l'objecte del dret urbanístic (Lleis del sòl i disposicions sobre matèria urbanística), fa referència als aspectes següents:

- Règim urbanístic del sòl:

La competència urbanística relativa al règim del sòl té per finalitat assolir una utilització congruent amb la utilitat pública i la funció social de la propietat, tot garantint la justa distribució de beneficis i càrregues derivats del planejament i assegurar la participació de la comunitat en les plusvàlues generades per l'acció urbanística.

- Planejament urbanístic:

La competència urbanística concernent al planeja-

ment compendrà la formulació dels diversos instruments que assignen l'ús del sòl i estableixen les condicions d'edificació en el territori.

- Execució de l'obra urbanitzadora

La competència urbanística referent a l'execució de l'obra urbanitzadora confereix les facultats de comandament, realització i control, amb inclusió de les expropiacions i altres actuacions necessàries.

- Foment i intervenció en l'exercici de les facultats dominicals relatives a l'ús del sòl i l'edificació: La competència urbanística en aquest camp es refereix a aspectes que incideixen directament en l'exercici del dret de propietat del sòl, prèviament configurat mitjançant el planejament i el règim urbanístic: controls administratius, cessions obligatòries de sòls, terminis d'urbanització i d'edificació, prohibicions d'usos contraris al planejament, etc.

- Intervenció en la regulació del mercat del sòl: La competència urbanística relativa a la regulació del mercat del sòl confereix les següents facultats: regular el mercat de terrenys urbans i urbanitzables com a garantia del dret constitucional d'habitatge digne, adquirir terrenys i construccions per constituir patrimonis públics de sòl, gestionar aquests patrimonis, cedir terrenys edificables i drets de superfície sobre els mateixos, exercitar els drets de tempteig i retracte en el termes establerts per la legislació, ... Des del punt de vista formal, l'activitat urbanística és el procés de transformació de la realitat rural en realitat urbana o, dit en altres termes, és el conjunt de processos que condueixen a la formació de la ciutat o nucli urbà (en la seva concepció moderna). Aquest conjunt de processos, que regulen la formació de la ciutat, s'apleguen sota el nom d'urbanisme o Urbanística.

1.1.2. Fases de l'urbanisme

L'urbanisme està format per tres fases perfectament diferenciades, que responen a la reflexió o planificació, l'execució i el control de l'activitat urbanitzadora. Utilitzant la terminologia de la legislació urbanística, aquestes fases són les de Planejament, Gestió i Disciplina:

- El planejament urbanístic: consisteix en el procés intel·lectual d'anàlisi de les necessitats i tendències d'evolució que té un àmbit territorial global o concret i, prèvia la diagnosi de la situació actual i futura, dissenyar la corresponent ordenació i ocupació del territori.

- La gestió urbanística: comprèn totes aquelles operacions tècniques, jurídiques i materials encaminades al desenvolupament pràctic del planeja-

ment, mitjançant l'execució de les obres d'infraestructura i l'establiment dels sistemes d'actuació adients per a la transformació del sòl en parcel·les edificables o espais de cessió obligatòria destinats a l'equipament comunitari.

• La disciplina urbanística: comprèn, un cop acabats els processos de planificació i execució, les mesures de protecció de la legalitat urbanística i de control de l'ús del sòl i l'edificació mitjançant dos instruments bàsics d'intervenció en l'activitat dels particulars: la llicència urbanística i l'ordre d'execució.

La primera consisteix en la comprovació que allò que pretenen fer els particulars s'ajusta a les determinacions del planejament. La segona consisteix en la capacitat de l'administració d'obligar els propietaris a complir les normes en matèria de salubritat i seguretat en les edificacions. I, en el cas que es produeixi una infracció, la disciplina urbanística estableix el procediment sancionador i de reposició de la legalitat.

1.2. El marc legal de l'urbanisme

Com ja s'esmentat abans, l'objecte de la legislació urbanística és la regulació de l'activitat urbanitzadora o, en altres paraules, de l'establiment de competències sobre el règim urbanístic del sòl, el seu planejament, execució i ús. El Govern de l'Estat constituït després de les eleccions generals de 1996 inicia un canvi en la política urbanística que té una primera manifestació en la Llei 7/1997, de 14 d'abril, de mesures liberalitzadores en matèria de sòl i col·legis professionals i que culminarà després en la Llei 6/1998, de 13 d'abril, sobre règim del sòl i valoracions. Aquest nou procés que s'inicia a l'ombra de l'informe del Tribunal de Defensa de la Competència, elaborat l'any 1993, sobre les mesures necessàries per introduir la competència a l'economia espanyola, estableix una nova regulació de l'estatut jurídic de la propietat del sòl que, donat el seu caràcter de legislació bàsica, desplaçarà les normatives autonòmiques anteriors, havent-se d'acomodar aquestes a la nova situació. Tanmateix les normes que la nova Llei del sòl dicta sobre valoracions són d'aplicació general, ja que aquesta matèria correspon a la competència exclusiva de l'Estat. Per aquesta mateixa raó la Llei deixa vigents els articles del Text refós de 1992 que relaciona a la seva disposició derogatòria primera. Aquesta Llei té el caràcter de legislació bàsica o de competència plena de l'Estat, motiu pel qual resulta d'aplicació obligatòria a tot el territori de l'Estat espanyol per davant de qualsevol disposició autonòmica (és a dir, s'estableix un denominador comú normatiu en certes matèries a partir del qual cada Comunitat Autònoma pot establir peculiaritats en fer la seva pròpia regulació) en quant als principis generals, a la classificació del sòl (*), als drets i deures dels ciutadans i (parcialment) als supòsits indemnitzadors; mentre que el règim de valoracions i d'expropiacions és de com-

petència exclusiva de l'Estat i queda ja totalment fixat per la mateixa Llei. A l'entrada en vigor d'aquesta nova Llei del Sòl, el 4 de maig de 1998, va quedar derogat -a més de qualsevol altre precepte que s'hi oposi- el text refós de la Llei sobre règim del sòl i ordenació urbana (Reial decret legislatiu 1/1992, de 26 de juny) llevat d'alguns preceptes que la mateixa Llei 6/98 declara expressament en vigor, que són de competència exclusiva de l'Estat. A partir d'aquí pot començar a operar la legislació autonòmica, actual o futura, omplint els buits legals amb el Text refós de 1976, tal com s'esmenta a la Sentència del Tribunal constitucional de 20 de març de 1997. A Catalunya, en tot el que no es contradiu amb la Llei de l'Estat, està vigent el Decret legislatiu 1/90 que va refondre la Llei del sòl de 1976 i les lleis de protecció de la legalitat urbanística i la Llei de mesures d'adequació de la legislació urbanística a Catalunya. La Llei 6/98 preveu el següent règim transitori per a la seva adaptació:

• El règim urbanístic del sòl establert a la Llei serà d'aplicació des de la seva entrada en vigor als plans i les normes vigents en aquell moment, tenint en compte que:

- a) al sòl urbà i al sòl no urbanitzable se'ls aplicaran respectivament les regles establertes en la Llei pels mateixos tipus de sòls.
- b) al sòl urbanitzable programat, al sòl apte per urbanitzar i al sòl urbanitzable no programat se'ls aplicarà el règim del sòl urbanitzable. El desenvolupament del sòl urbanitzable no programat es podrà promoure directament (sense necessitat de concurs) mitjançant els instruments de planejament previstos en la legislació urbanística.

(*) Nota:

Es distingeixen tres classes:

- a) Sòl urbà: constituït pel sòl ja transformat (per comptar amb accés rodat, abastament d'aigua, clavegueram i electricitat); o bé per estar consolidat per l'edificació d'acord amb la legislació urbanística. També és sòl urbà el terreny urbanitzat en execució de planejament.
- b) Sòl urbanitzable: tot aquell que no tingui la condició d'urbà o de no urbanitzable.
- c) Sòl no urbanitzable: Als municipis sense planejament general, el sòl que no sigui urbà tindrà la condició de no urbanitzable. A part d'aquest supòsit, només tindran la condició de sòl no urbanitzable els terrenys als quals hi concorri alguna d'aquestes circumstàncies:
 - 1a. Que s'hagin de qualificar així per estar sotmesos a algun règim especial de protecció incompatible amb la seva transformació pel seu valor paisatgístic, històric, arqueològic, científic, ambiental o cultural, per riscos naturals acreditats al planejament sectorial; o per estar subjectes a limitacions o servituds per a la protecció del domini públic.
 - 2a. Que el planejament general consideri que cal preservar-los pels valors que s'han esmentat abans o pel seu valor agrícola, forestal, ramader, per les seves riqueses naturals o per algun altre que es consideri inadequat per a un desenvolupament urbà.

• L'adaptació del planejament general vigent a la classificació del sòl prevista en la Llei haurà de fer-se quan aquell es revisi.

• No caldrà adaptar el planejament general en tramitació a l'entrada en vigor de la Llei si aquell ja ha estat objecte d'aprovació inicial.

• En els procediments de distribució de beneficis i càrregues que a l'entrada en vigor de la Llei no haguessin obtingut l'aprovació definitiva, s'aplicarà la Llei quant a la cessió de sòl en què s'hagi de materialitzar el percentatge d'aprofitament corresponent a l'Administració actuant.

• El règim de valoracions de la Llei s'aplicarà als expedients d'expropiació en els quals no s'hagués arribat a la fixació definitiva de l'apreupament en via administrativa.

1.3. El planejament

La legislació urbanística, més o menys explícitament, fa distinció entre tres nivells de planejament:

- 1r- Directiu (o de coordinació territorial)
- 2n- General (o de regulació urbanística)
- 3r- Executiu (o de desenvolupament)

que, a més, es refereixen normalment a àmbits de diferent extensió i es distingeixen bàsicament pel caràcter de les seves pròpies determinacions:

1.3.1. Directiu

són els plans que coordinen les grans infraestructures i els usos principals a que s'han de destinar les diferents àrees que configuren el territori comprès.

Totes les determinacions d'aquests plans han de ser observades pels instruments que desenvolupen el planejament general (2n nivell) dels municipis. També haurà d'ajustar-se a les determinacions d'aquests plans qualsevol execució d'infraestructures territorials (carreteres, ports, ...). Aquest nivell de planejament permet articular la cohesió necessària entre la planificació física i les de caire econòmic i sectorial. També cal remarcar la importància de la funció coordinadora d'aquest nivell de planejament com s'esmenta a la Carta Europea de l'ordenació del territori, aprovada per la Conferència de ministres responsables del Consell d'Europa l'any 1983. A Catalunya el planejament directiu es desenvolupa i regula per la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial i els seus instruments:

• El Pla Territorial General (PTG), aprovat per la Llei 1/1995 de 16 de març, que:
Ha de definir els objectius d'equilibri territorial d'interès general per a Catalunya i ha d'ésser el marc orientador de les accions que s'empendran per a crear les condicions adequades per atreure l'activi-

tat econòmic als espais territorials idonis.

El Pla Territorial General ha de tenir per àmbit d'aplicació tot el territori de Catalunya.

El PTG per a l'aplicació de les estratègies de reequilibri territorial i el desenvolupament de nous models d'assentaments, estableix els anomenats sistemes de proposta. El Pla Territorial general té vigència indefinida, havent-se de revisar, com a mínim, cada 10 anys. La seva aprovació es realitzarà mitjançant Llei pel Parlament de Catalunya.

• Els Plans Territorials Parciais (PTP), que són el marc orientador de totes les accions amb incidència territorial dins d'un àmbit com a mínim comarcal. La definició d'aquests àmbits va ser establerta per la Llei 1/1995:

- Àmbit metropolità de Barcelona
- Camp de Tarragona
- Terres de l'Ebre
- Comarques de Ponent
- Comarques centrals i
- Comarques gironines.

Els PTP han de tenir en compte la seva continuïtat amb els territoris dels àmbits veïns. També han de considerar especialment els sistemes de proposta establerts pel PTG, dels quals n'han de definir l'esquema a partir dels elements territorials següents:

- Els sòls destinats a acollir els diferents usos.
- Les infraestructures bàsiques.
- Els equipaments de nivell comarcal i supracomarcal.
- Els espais objecte de protecció pel seu valor geogràfic i pel seu interès especial.

La formulació dels PTP es farà a petició del Consell de Govern, prèvia iniciativa del Departament de Política territorial i Obres públiques o dels ens locals inclosos en l'àmbit corresponent definit pel PTG. La seva elaboració i les aprovacions inicial i provisional corresponen al Departament de PT i OP o bé als ens locals de l'àmbit afectat. L'aprovació definitiva correspon al Consell de Govern de la Generalitat.

• Els Plans Territorials Sectorials (PTS), que tenen per objectiu la planificació d'aspectes específics en el conjunt del territori de Catalunya. La seva aprovació correspon al Consell de Govern. Tenen el caràcter de PTS tots els plans d'incidència territorial elaborats pels departaments de la Generalitat: Pla de ports esportius (1984), Pla de carreteres (1985), Pla d'espais d'interès natural (1992).

• I, a més, pels Plans Directors de Coordinació (PDC), procedents de la legislació estatal, regulats pel Decret Legislatiu 1/1990, de 12 de juliol, pel qual s'aprova la refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística, que malgrat la seva classificació com instruments del planejament urbanístic pertanyen també a aquest estadi del sistema de planejament. Els Plans Directors de

Coordinació establiran, de conformitat amb els principis del PTG i les exigències del desenvolupament regional, les directrius per a la coordinació de l'ordenació urbanística del territori. Les seves determinacions, enunciatades a l'art. 19 del Decret Legislatiu 1/1990, no difereixen gaire de les dels Plans Territorials Parcial PTP i són vinculants per a l'Administració i els particulars.

Els PDC seran formulats pels organismes o entitats que determini el Cosell Executiu de la Generalitat, a proposta del Conseller de PT i OP i previ informe de la Comissió d'Urbanisme de Catalunya. En la seva elaboració intervinirà directament el Departament de PT i OP i hi seran representades les entitats locals compreses per raó de l'àmbit del Pla i les entitats urbanístiques especials competents per la seva redacció. L'aprovació correspon al Govern de la Generalitat a proposta del Conseller de Política Territorial i Obres Públiques previ informe de la Comissió d'Urbanisme de Catalunya. A l' igual que els PTP s'han de sotmetre a informació pública.

1.3.2. General

són tots aquells instruments, de més o menys complexitat, que tenen per finalitat regular l'ordenació urbanística en la totalitat del territori d'un o més municipis complets, d'acord amb les indicacions del planejament directiu.

L'ordenació urbanística municipal es portarà a terme, segons els casos, mitjançant els següents instrument de planejament:

- Pla General Municipal d'Ordenació Urbana (PGM)
- Normes Subsidiàries de Planejament Municipal (NSPM)
- Projecte de Delimitació del Sòl Urbà (PDSU)

Tots aquests tres instruments tenen per finalitat regular el creixement i l'edificació en cada terme municipal. En cada municipi caldrà optar, doncs, per un d'aquests instruments o figures en el moment d'abordar l'ordenació urbanística del seu territori. La utilització d'un o altre dependrà de la importància i del tipus de població a ordenar. Així, el PGM implica una ordenació exhaustiva, el PDSU limita la seva intervenció a aquelles determinacions estrictament indispensables. Entre aquests dos extrems hi ha les NSPM, amb una configuració més flexible que permet adaptar el seu contingut a l'ample ventall de situacions i requeriments intermedis. Però, el tret característic i fonamental, reservat exclusivament a aquests tres instruments del planejament urbanístic, és la seva capacitat per classificar el sòl, amb l'establiment de les següents categories:

- Sòl urbà
- Sòl urbanitzable o sòl apte per a ésser urbanitzat
- Sòl no urbanitzable

Els PGM poden classificar el sòl en tots o alguns

dels tipus i categories esmentats.

Les NSPM poden classificar el sòl en urbà, apte per urbanitzar i no urbanitzable.

En els municipis sense planejament, els PDSU fixaran els perímetres que continguin el sòl urbà. El sòl no comprès en ells serà no urbanitzable. Un altre aspecte que comparteix el planejament general amb determinades figures del planejament derivat o executiu (PAU, PP i PE) és la qualificació urbanística del sòl: la qualificació té per objecte assignar a cada part del territori usos i, si és el cas, intensitats i/o condicions d'edificació, en desenvolupament dels drets i deures establerts pels instruments de planejament general mitjançant la classificació del sòl. Així doncs, la naturalesa jurídica de la qualificació és idèntica a la de la classificació ja que ambdós són instruments de definició del dret de propietat del sòl, si bé la qualificació concreta, en el marc del planejament, l'ús i el destí dels terrenys i edificacions. Finalment, a més, l'existència del planejament general és requisit indispensable per al desenvolupament d'altres plans derivats (programes d'actuació urbanística -PAU-, plans parcials -PP-, plans especials de reforma interior -PERI-, estudis de detall -ED-, ...); i per a la seva formulació o redacció no precisen de l'aprovació prèvia d'altres plans de rang superior (Plans Territorials, ...), però en el cas d'existir aquests s'hauran d'ajustar a les seves determinacions. L'elecció de l'instrument de planejament adequat per a cada municipi s'ha de fer en funció de la seva extensió territorial, de la complexitat dels problemes que plantegi el seu desenvolupament urbanístic i, sobretot, des de la capacitat de gestió i programació del propi municipi. Aquest planejament serà un Pla General d'ordenació o qualsevol de les figures de planejament del mateix rang, com són les Normes Subsidiàries o els Projectes de Delimitació del sòl urbà. Tanmateix, però, el planejament directiu podrà definir, dins el seu àmbit d'actuació, la figura aplicable a cada municipi o almenys, fixar els criteris al respecte.

•El PGM o Pla General Municipal, la figura d'ordenació més completa (com veurem en el capítol següent), és l'instrument indicat per a municipis amb població elevada o amb altes taxes demogràfiques, amb un fort desenvolupament urbà o amb una problemàtica urbanística complexa. En qualsevol cas, precisa d'ajuntaments amb una notable capacitat de gestió sense la qual no és possible de dur a bon fi les seves previsions.

•Les NSPM o Normes Subsidiàries de Planejament Municipal, són adequades per a municipis amb moderades necessitats d'expansió o amb una certa dinàmica urbana. En molts aspectes poden assolir el nivell d'un PGM, del qual es diferencien bàsicament en no poder programar temporalment la seva execució. Però la seva flexibilitat permet adequar-ne l'aplicació a problemàtiques

urbanístiques municipals molt diverses.

- Els PDSU o Projectes de Delimitació del Sòl Urbà, corresponen a municipis d'escassa entitat demogràfica i sense expectatives de desenvolupament urbà ni pressions significatives sobre els espais no urbans, on, tanmateix, cal establir una diferenciació entre les àrees de característiques urbanes i la resta del territori, als efectes d'aplicació dels règims urbanístics respectius fixats per la legislació.

- En els municipis sense planejament general o que no disposin de PGM o NSPM, ni de PDSU, regiran, si existeixen, les Normes Subsidiàries d'àmbit provincial (*) en tot allò que resulti d'aplicació (normes urbanístiques, ...). En altre cas podran redactar-se ordenances sobre l'ús del sòl i de l'edificació, essent vigents, alhora, les normes o determinacions legals d'aplicació directe que estableix la legislació urbanística.

1.3.3. Executiu

És el format per els instruments que tenen per objecte l'ordenació de l'edificació i la xarxa d'espais públics en les àrees que s'han d'urbanitzar i incorporar a la ciutat o nuclis de població existents. També és anomenat com planejament derivat. Quan aquestes àrees són en sòl urbà, l'instrument de desenvolupament que s'utilitza és el Pla Especial (PE) (*), ja siguin de reforma interior (PERI), de Millora Urbana (PEMU) o altres plans especials de sanejament, protecció de zones verdes, etc. Quan aquestes àrees són en sòl urbanitzable, l'instrument és denomina Pla Parcial (PP), que és una figura exclusiva i d'ús obligat per al desenvolupament del sòl urbanitzable dels PGM i el sòl apte per a urbanitzar de les NSPM. Si l'àrea d'actuació és inclosa dins del sòl urbanitzable que els plans generals classifiquen com no programat, aquest instrument es denomina Programa d'Actuació Urbanística (PAU), que és el nexa d'unió entre aquest tipus de sòl i l'urbanitzable programat.

(*) Nota 1:

Les Normes Subsidiàries d'àmbit provincial són les que estableixen per a la totalitat d'una província o part d'ella la normativa de caràcter general sobre protecció i aprofitament del sòl, urbanització i edificació aplicables als municipis que no tinguin Pla General o Normes Subsidiàries de caràcter municipal. A Catalunya només existeixen a la província de Tarragona.

(*) Nota 2:

Els PE són plans de caràcter especialitzat, sovint de caràcter sectorial, que intervenen sobre aspectes molt concrets del territori destinats a la conservació del patrimoni històric-artístic i natural, a la protecció del paisatge i de les vies de comunicació, a la millora del medi urbà i rural, a la reforma interior, al sanejament, etc. La seva principal característica és que poden conviure en un mateix territori amb plans d'un altre nivell.

Els PAU són el pas previ per convertir o transformar el sòl urbanitzable no programat en programat i per tant són d'obligada aprovació abans de la redacció d'un Pla Parcial (en aquest tipus de sòl). A més d'aquestes figures del planejament derivat hi ha altres instruments de caràcter complementari com són: els Estudis de Detall (ED), que s'utilitzen per ajustar i precisar les ordenacions urbanes que ja han estat determinades per les figures del planejament general, parcial o especial com poden ser l'assenyalament de les alineacions de rasants de carrers o l'ordenació dels volums edificables d'acord amb les especificacions dels plans. Els ED constitueixen el darrer graó del planejament urbà. Els Projectes d'Urbanització (PU), com el seu nom indica no són pròpiament instruments de planejament, sinó senzillament projectes d'obres, concretament d'obres d'urbanització, que tenen per finalitat l'execució material dels PGM, PP i, si és el cas, de les NSPM. També poden redactar-se per a l'execució dels PERI. Els Projectes d'Urbanització tenen un caràcter essencialment tècnic i no poden modificar les determinacions del planejament que desenvolupen però si poden, en canvi, fer les adaptacions exigides per a l'execució material de les obres. Finalment, ens cal fer referència als Catàlegs com a documents complementaris de les determinacions dels Plans Especials (PE) i del planejament general (PGM i NSPM) que contenen relacions de monuments, jardins, parcs, paisatges d'interès i béns immobles de valor històric-artístic els quals han de ser objecte d'una protecció especial. Tots aquests instruments esmentats precisen sempre de l'aprovació d'un altre de rang superior al que desenvolupen fins a un nivell suficient per a l'execució de les actuacions urbanístiques, sense que puguin contradir ni, en la majoria dels casos, modificar les seves determinacions. Altrament, sovint resulta indispensable i necessària per a la realització de les previsions d'aquests plans de rang superior, la seva aprovació i execució.

1.4. La legislació administrativa i sectorial d'actuació sobre el territori.

Abans d'acabar els temes referents al planejament urbanístic ens cal fer esment en darrer terme d'aquelles disposicions legals que per via administrativa o sectorial tenen una incidència més o menys gran, però ineludible, sobre el territori. Ens referim a tot un seguit de lleis i decrets desenvolupats per regular els diferents àmbits de l'activitat humana que suporta el territori, com poden ser: les xarxes viàries i les grans infraestructures de comunicació; el turisme i els equipaments lúdics i comercials; el medi ambient i la protecció de la natura i dels espais agrícoles, cinegètics i forestals; la protecció del patrimoni cultural i els béns històric-artístics; la promoció de l'habitatge i de la indústria; ... i altres regulacions que condicionen l'estructura del territori i la seva ordenació. Aquesta legislació s'ha anat produint al llarg dels anys tant des de l'actua-

ció jurídica estatal com autonòmica, en funció de les necessitats i interessos del moment. De tot això cal destacar les disposicions sectorials següents:

1.4.1. Àmbit sectorial de les infraestructures de comunicació:

•Carreteres

Llei 25/1988, de 29 de juliol, de carreteres de l'Estat.

Regula la planificació, la construcció, la conservació, el finançament, l'ús i l'explotació de les carreteres. També estableix la seva classificació tipològica i les zones d'afectació i servituds. A les carreteres, qualsevol tipus d'obres, instal·lacions, moviments de terres, canvis en l'ús d'aquestes, plantació i tala d'arbres, precisarà de l'autorització prèvia de l'organisme administratiu de qui depengui la carretera. En el cas que l'actuació sigui subjecte de concessió de llicència municipal, l'autorització prèvia abans esmentada serà imprescindible per al seu atorgament. A Catalunya la regulació de les carreteres no reservades a l'Estat és establerta per la Llei 7/1993, de 30 de setembre, de carreteres. A més la legislació catalana regula la figura del Pla de Carreteres de Catalunya, aprovat l'any 1985 i que té el rang de pla territorial sectorial. Aquest Pla és l'instrument bàsic d'ordenació del sistema de carreteres, en el marc de les directrius de l'ordenació territorial, mitjançant la definició de les xarxes bàsica i comarcal. La regulació dels accessos a les carreteres de l'Estat es realitza mitjançant l'Ordre del Ministeri de Foment, del 16 de setembre de 1997, que té per objecte: desenvolupar els preceptes del Reglament General de carreteres, determinant, entre altres, els criteris generals dels accessos a les carreteres convencionals, autovies i altres vies públiques, així com a les actuacions urbanístiques, donant preferència a la seva influència en les condicions de seguretat de la circulació viària i de servei. Els actuals accessos que es vegin afectats per procediments de modificació s'hauran d'ajustar a allò previst en aquesta Ordre.

•Vies fèrries

Llei 16/1987, de 30 de juliol, d'ordenació dels transports terrestres a l'Estat

Són d'aplicació a les àrees contigües a les vies fèrries les servituds pròpies de les carreteres i, en concret, de les autovies, sens perjudici de les adaptacions que reglamentàriament poguessin establir-se. Quan es vulgui construir o reedificar en les zones de servitud o d'afectació o realitzar altres obres que impliquin alguna limitació sobre el ferrocarril, els seus terrenys i instal·lacions s'haurà d'obtenir prèviament la conformitat dels titulars de la línia o, en el seu defecte, l'autorització de l'Administració competent.

1.4.2. Àmbit territorial especial d'aigües continentals i costes:

•Aigües continentals

Llei 29/1985, de 2 d'agost, d'aigües

La Llei d'aigües declara les aigües continentals, superficials i subterrànies, com a recurs unitari subordinat a l'interès general, i té per objecte l'assoliment d'una utilització racional i una protecció adequada. Així, la Llei defineix el domini públic hidràulic, en regula la utilització i configura l'estructura i les funcions de l'Administració específica. També organitza la planificació hidrològica i estableix les mesures per a la protecció del domini públic hidràulic i per a la qualitat de les aigües. Cal assenyalar l'existència de servituds administratives en els terrenys limítrofs a les lleres públiques. Qualsevol construcció, extracció d'àrids, etc., requerirà l'autorització prèvia de l'organisme de conca competent. A Catalunya la Generalitat té competència exclusiva en matèria d'aprofitaments hidràulics, canals i regadius, quan les aigües discorren íntegrament per dins del territori català. Són d'aplicació les lleis següents: Decret legislatiu 1/1988, de 28 de gener, de refosa dels textos legals vigents en matèria hidràulica a Catalunya. Llei 19/1991, de 7 de novembre, de modificació de determinats aspectes relatius al sanejament de les aigües.

•Costes

Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes de l'Estat

La Llei estableix franges de servitud, d'amplària variable, a comptabilitzar terra endins des del límit interior de la ribera del mar. La utilització dels espais de domini públic marítim-terrestre és lliure, pública i gratuïta per a tots aquells usos corresponents amb la seva naturalesa (bany, pesca esportiva, navegació, passeig ...) que no tinguin característiques especials d'intensitat, perillositat o rendibilitat ni requereixin obres o instal·lacions de cap tipus (en altre cas serà preceptiva l'autorització prèvia administrativa). A Catalunya són d'aplicació el Decret 55/1992, de 10 de febrer, pel qual s'atribueixen competències al Departament de PT i OP en la zona de servitud de protecció de la Llei de costes i el Decret 248/1993, de 28 de setembre, sobre la redacció i l'aprovació dels plans d'ordenació de platges i plans d'usos de temporada. També és d'aplicació la Llei 5/1998, de 17 d'abril, de Ports de Catalunya, que estableix l'organització portuària de la Generalitat i regula la resta d'aspectes dels ports, marines interiors i construccions nàutiques que siguin competència de la Generalitat.

1.4.3. Àmbit de protecció del patrimoni arquitectònic i el medi ambient:

•Patrimoni arquitectònic

Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

Té per objecte la protecció, la recerca i el foment del patrimoni cultural català. La Generalitat gaudeix de competència exclusiva en matèria de patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic, arqueològic i científic, sens perjudici d'allò que reserva

per a l'Estat l'art. 149 de la Constitució en relació amb la defensa contra l'exportació i l'espoli. Els béns més rellevants del nostre patrimoni han de ser declarats béns culturals d'interès nacional segons acord del Govern de la Generalitat a proposta del conseller de Cultura. Respecte al cas dels béns immobles aquesta declaració s'efectua segons alguna de les modalitats següents:

- Monument històric
- Conjunt històric
- Jardí històric
- Lloc històric
- Zona d'interès etnològic
- Zona arqueològica
- Zona paleontològica

Pel que fa referència al planejament urbanístic, els termes concrets de la declaració de béns culturals d'interès nacional prevalen sempre sobre els plans i normes urbanístiques que afecten els immobles. En el cas dels conjunts històrics, les zones arqueològiques, els llocs històrics i els entorns de protecció, l'ajuntament corresponent ha d'elaborar un instrument urbanístic de protecció (p.e.: Pla Especial) o adequar-ne un de vigent. Qualsevol intervenció en un monument històric, jardí històric, i zones arqueològiques o paleontològiques ha d'ésser autoritzada pel Departament de Cultura; en els altres supòsits aquesta autorització només és preceptiva mentre no hagin estat aprovats els instruments de planejament esmentats. Qualsevol projecte d'intervenció en un bé immoble d'interès nacional ha d'incloure un informe sobre els seus valors històrics, artístics i arqueològics i sobre el seu estat actual, i també l'avaluació de l'impacte de la intervenció que es proposa. Aquells béns integrants del patrimoni cultural català que, tot i la seva importància, no compleixen les condicions pròpies dels béns culturals d'interès nacional han d'ésser inclosos en el Catàleg del patrimoni cultural català. En aquest cas la catalogació dels béns immobles s'efectua mitjançant la declaració com a béns culturals d'interès local. La competència per a aquesta declaració correspon als consells comarcals o als ajuntaments. La Generalitat té l'obligació de suspendre qualsevol obra o actuació en aquests béns d'interès nacional o local que incompleixi el que determina la legislació sobre patrimoni cultural.

•Medi ambient

Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals. Té per objectius protegir, conservar, gestionar i millorar els espais naturals de Catalunya, en el marc de la protecció del medi i de l'ordenació racional i equilibrada del territori, mitjançant a nivell urbanístic dels Plans especials per a la protecció del medi natural i del paisatge. Els ajuntaments hauran d'adequar, en el termini de 2 anys, el seu planejament urbanístic a les directrius d'aquests plans de protecció, que són, per tant, de rang jeràrquic superior.

A més, aquesta Llei crea el Pla d'espais d'interès natural o PEIN, que té per objecte la delimitació i

l'establiment de les determinacions normes i actuacions per a la protecció de 144 espais naturals en el territori de Catalunya. A tots aquests espais se'ls aplica el règim urbanístic de sòl no urbanitzable. Les diferents modalitats de protecció especial que formula la Llei són: Parcs nacionals, Paratges naturals d'interès nacional, Parcs naturals i Reserves naturals.

Llei 12/1981, de 24 de desembre, de normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives. Decret 343/1983, de 15 de juliol, sobre normes de protecció del medi ambient d'aplicació a les activitats extractives.

Ambdues disposicions són adreçades a garantir la restauració final i obligatòria de les àrees afectades per les explotacions dels recursos minerals (mines, pedreres, extraccions d'àrids, ...).

1.4.4. Àmbit de la promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques

Llei 20/1991, de 25 de novembre de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques.

"Correspon als municipis l'aplicació de la normativa d'accessibilitat i supressió de barreres, en l'àmbit de les competències que hagin d'exercir, d'acord amb l'article 63 de la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya" (Art. 52 Decret 135/1995, de desplegament de la Llei 20/1990).

La construcció, ampliació o reforma de qualsevol edifici o espai d'ús públic s'efectuarà de manera que sigui accessible i utilitzable per persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altre limitació. La planificació i la urbanització de les vies públiques, dels parcs i d'altres espais d'ús públic s'han d'efectuar de manera tal que resultin accessibles per a les persones amb mobilitat reduïda. A aquests efectes els plans generals d'ordenació urbana, les normes subsidiàries i d'altres instruments de planejament i execució que els despleguen, hauran de garantir l'accessibilitat i la utilització amb caràcter general dels espais d'ús públic, i no seran aprovats si no s'observen les determinacions i els criteris bàsics establerts en aquesta Llei i en els reglaments corresponents. Els ens locals hauran d'elaborar plans especials d'actuació, per tal d'adaptar les vies públiques, els parcs i els altres espais d'ús públic a les normes d'accessibilitat; a aquest fi els projectes de pressupostos dels ens públics hauran de contenir cada exercici econòmic les consignacions necessàries per al finançament d'aquestes adaptacions.

1.5. Processos i instruments de la gestió del planejament

1.5.1. Gestió urbanística

El conjunt dels diversos mecanismes i tècniques

que la legislació urbanística instrumenta per a l'aplicació, el desenvolupament i l'execució de les previsions dels plans, és el que conforma la gestió del planejament o gestió urbanística. Resulta difícil precisar quan s'inicia la gestió d'un pla urbanístic, ja que normalment cal establir i organitzar els mecanismes de la seva gestió ja durant el procés d'elaboració del planejament. Si un pla ha estat concebut sense preveure paral·lelament les pautes per a la seva execució, esdevindrà fàcilment irrealitzable a la pràctica i, fins i tot, un element pertorbador del desenvolupament urbà. La gestió urbanística i la del planejament en particular, com tota l'activitat urbanística, es desenvolupa sota la direcció de l'Administració. En qualsevol cas, la gestió pública ha de promoure la iniciativa privada i substituir-la quan aquesta no assoleixi els objectius assenyalats. La gestió de les actuacions urbanitzadores s'inspira bàsicament en dos principis:

1.5.1.1. Afectació de les plusvàlues al cost de la urbanització :

Això implica que el propietari dels terrenys a urbanitzar s'ha de fer càrrec del cost de la seva urbanització i cedir gratuïtament els terrenys estipulats per la legislació, com a compensació de l'augment de valor del sòl originat pel planejament, de manera que una part de la plusvàlua generada reverteixi sobre la comunitat.

1.5.1.2. Distribució justa de beneficis i càrregues derivats del planejament :

L'actuació urbanística ha d'impedir l'atribució desigual dels beneficis i càrregues entre els propietaris afectats per les actuacions urbanístiques i imposar-ne una distribució justa. Per assolir-ne la màxima equitativitat, la legislació estableix els següents instruments i tècniques:

- La reparcel·lació, o agrupació de les finques incloses en un polígon o una unitat d'actuació per a la seva nova divisió ajustada al pla, amb l'adjudicació de les parcel·les resultants als interessats, en proporció als seus drets respectius. Aquest procés implica la redacció d'un projecte de reparcel·lació d'acord amb el planejament vigent.

- L'aprofitament mitjà, o instrument de gestió mitjançant el qual es calcula un valor abstracte per a cada sector d'actuació sobre la base d'homogenitzar les distintes situacions d'usos, intensitats, repercussions, etc que permet la comparació de les diverses expectatives en quant a les possibilitats d'aprofitament urbanístic. Els PGM i les NSPM, si és el cas, han de fixar l'aprofitament mitjà de cada sector de sòl urbanitzable programat o apte per a ser urbanitzat. Igualment els PAU el determinaran en tot el seu àmbit. L'execució dels plans i dels PAU s'ha de realitzar per polígons o per unitats d'actuació, malgrat que es tracti de l'execució directa dels sistemes generals o d'algun dels seus

elements mitjançant actuacions aïllades. S'entén per polígon: la unitat territorial en el marc de la qual té lloc la gestió de l'actuació urbanística, i on es pugui assumir les cessions de sòl derivades de les exigències del planejament, sigui possible la distribució equitativa de beneficis i càrregues i es justifiqui tècnicament i econòmicament l'autonomia de l'actuació. Les condicions exigides per a la delimitació d'un polígon difícilment poden donar-se en àrees de sòl urbà. Per aquest motiu la legislació estableix que quan, en sòl urbà, no sigui possible la delimitació d'un polígon d'acord amb els seus requisits, ni es tracti d'actuacions aïllades, les operacions urbanístiques podran dur-se a terme mitjançant la delimitació pel mateix pla d'unitats d'actuació que permetin, almenys, la distribució justa entre els propietaris dels beneficis i càrregues derivats del planejament. Hi ha tres maneres o sistemes per a l'execució dels polígons i unitats d'actuació: per compensació, per cooperació o per expropiació. Aquest sistema d'actuació serà determinat, generalment, en cada cas concret pel pla o PAU corresponent.

- El sistema de compensació:

Té per objecte la gestió de la urbanització del polígon o unitat d'actuació pels mateixos propietaris amb solidaritat de beneficis i càrregues. Els propietaris aporten els terrenys de cessió obligatòria i realitzen a càrrec seu la urbanització d'acord amb el planejament. En aquest sistema cal obligatòriament constituir una junta de compensació per part dels propietaris afectats que representin almenys el 60% de la seva superfície (excepte si només hi ha un sol propietari, que actuarà llavors com a promotor). També és indispensable que aquesta junta formuli un projecte de compensació, similar a un projecte de reparcel·lació, que establirà les finques resultants i la seva adjudicació.

- El sistema de cooperació:

En aquest sistema el propietari aporten ells sòls de cessió obligatòria i l'Administració executa la urbanització a càrrec d'aquells. Aquí la realització de la urbanització no és privada sinó pública. L'aplicació d'aquest sistema exigeix la utilització de la tècnica de reparcel·lació per a la distribució equitativa dels beneficis i càrregues entre els propietaris, llevat que resulti innecessària per assolir aquesta finalitat. Els propietaris poden constituir associacions administratives de col·laboració en l'execució de la urbanització. Quan l'actuació té lloc en sòl urbanitzable l'Administració participa en el cost d'urbanització, com a propietària del 10% de l'aprofitament mitjà.

- El sistema d'expropiació:

Consisteix en l'expropiació sistemàtica de tots els béns i drets inclosos en polígons o unitats d'actuació. En aquest sistema la iniciativa és totalment de l'Administració actuant. La delimitació dels polígons o unitats d'actuació a expropiar ha d'anar acompanyada d'una relació de propietaris i de béns

i drets afectats, d'acord amb allò que disposa la legislació d'expropiació forçosa. L'expropiant podrà optar entre seguir l'expropiació individualment de cada finca o aplicar el procediment de taxació conjunta.

1.6. Les mesures de control de l'edificació i l'ús del sòl

Tot aquest conjunt d'instruments de planejament i de gestió, que hem anat veient i, que s'estableixen amb l'objectiu global d'assolir l'ordenació urbanística de tot el territori, pot esdevenir absolutament ineficax si, a la pràctica, les lleis urbanístiques i els plans no es compleixen o no són respectades les seves prescripcions. Per aquesta raó, una part de la legislació urbanística va adreçada a l'establiment de mesures d'intervenció i control sobre l'ús del sòl i l'edificació, i també a la restauració de la legalitat urbanística en aquells casos que hagi estat alterada, i a l'establiment dels mecanismes sancionadors d'aplicació als responsables. Totes aquestes matèries conformen el que hom denomina disciplina urbanística. El camp de la disciplina urbanística es desenvolupa en tres figures bàsiques:

- la llicència
- l'ordre d'execució i
- la sanció

cadascuna d'elles respon a una determinada situació, però és freqüent que en una mateixa circumstància es donin dues o totes tres.

Recordem que, en la fase de Planejament el protagonista era l'Administració i subsidiàriament, en el planejament secundari o parcial, podien ser-ho els promotors privats. En la Gestió, el protagonisme podia ser assumit per l'Administració i pels particulars en proporcions variables. En el camp de la Disciplina, la relació existent és sempre bilateral Administració-particular, i sempre ha d'existir una acció o omissió del particular (cal tenir en compte però que l'Administració també escomet infraccions).

L'acció dona lloc a la llicència o la sanció, segons que l'actuació sigui ajustada o no a dret, i l'omissió dona lloc a l'ordre d'execució, destinada a impulsar el particular a complir amb les seves obligacions.

Perquè es produeixi una actuació en el camp de la Disciplina urbanística és indispensable que existeixi una norma prèvia. L'activitat de la Disciplina urbanística és una activitat reglada i per tant no té sentit sense unes regulacions prèvies en base a les quals s'examinarà l'activitat dels particulars, ja que el dret sancionador, en totes les branques jurídiques, parteix del principi: no hi ha pena sense llei.

1.6.1. La llicència urbanística

La llicència és la forma més corrent d'intervenció de l'Administració en l'activitat dels particulars. Aquesta intervenció és una intervenció prèvia, és a dir, es produeix abans de l'actuació. La concessió de llicència urbanística és un acte administratiu reglat, no arbitrari, en el qual els únics criteris aplicables són els de la legalitat vigent i mai els d'opinió i d'oportunitat, sinó que les llicències cal atorgar-les o no segons que l'actuació que s'ha projectat sigui o no d'acord amb l'ordenació urbanística proposada pel planejament. Tots els actes que es vulguin realitzar damunt del territori i que impliquin la seva utilització urbanística són sotmesos a obtenir prèviament llicència municipal. Per utilització urbanística hem d'entendre tota aquella actuació que bé modifiqui físicament la configuració del sòl o bé comporti la utilització del sòl per a una activitat diferent de la que naturalment se li pot donar. A tots els ajuntaments és l'alcalde l'òrgan competent per a l'atorgament de les llicències urbanístiques (aquesta competència es pot delegar total o parcialment en altres òrgans). Com sigui que la llicència urbanística és un acte reglat, la resolució per la qual s'atorga o es denega ha d'estar motivada per un informe tècnic (i jurídic si escau) preceptiu. La llicència haurà d'establir els terminis d'inici i final d'obres. De no fer-ho específicament, la legislació ho fa amb caràcter general: un any per a iniciar i tres anys per acabar, comptats a partir de la notificació de l'atorgament de la llicència. El termini màxim per a l'atorgament o la denegació d'una llicència varia segons sigui el tipus d'actuació que es pretén realitzar:

- Si es tracta d'una obra major és de 2 mesos
- Si es tracta d'una obra menor és d'1 mes.

La distinció entre si una obra és major o menor fa referència tant al seu volum com a la complexitat que requereix la seva tramitació.

1.6.2. Les ordres d'execució

Per tal de fer complir el deure i l'obligació que tenen els propietaris a mantenir els immobles en bon estat de conservació des del punt de vista de la seguretat, la salubritat i l'ornat públics, els ajuntaments i altres organismes competents disposen d'un instrument anomenat ordre d'execució, mitjançant el qual poden ordenar, d'ofici o a instància de qualsevol interessat, als propietaris de terrenys, urbanitzacions, edificacions i rètols l'execució de determinades obres de conservació, reforma i millora.

En el cas que el propietari no compleixi l'ordre, havent-se prorrogat o no el termini d'execució, l'Ajuntament ha d'actuar per dues vies (que una no exclou l'altra, sinó que s'han de seguir les dues):

- Incoar un expedient sancionador per l'incompliment de l'ordre.
- Executar subsidiàriament les obres ordenades, amb càrrec al propietari.

1.6.3. Infraccions urbanístiques i sancions

Segons la legislació té la consideració d'infracció urbanística tota vulneració de les prescripcions contingudes a la Llei del sòl o als plans, programes, normes i ordenances. Així doncs, infraccions urbanístiques són totes les accions i les omissions que vulnerin les prescripcions contingudes en la legislació i el planejament urbanístic, que estiguin tipificades i sancionades. Comporten sempre la imposició de sancions i el restabliment dels perjudicis causats. Les infraccions es classifiquen en greus i lleus. Tenen, en principi, caràcter de greus totes aquelles infraccions relatives a parcel·lacions i ús del sòl, alçària, volum, ocupació i situació de les edificacions, llevat que les conseqüències siguin d'escassa entitat.

La competència per imposar les sancions o multes correspon als alcaldes i a la Generalitat en funció d'una escala de quanties segons la gravetat, l'entitat econòmica de la infracció, la reiteració, etc, i les circumstàncies agreujants o atenuants. La interposició de recursos no suspèn, en cap cas, l'obligació d'executar la multa.

1.6.4. Prescripció de les infraccions urbanístiques

La prescripció de les infraccions urbanístiques té lloc al cap de 4 anys des de la data en què s'haguessin produït. Si aquesta és desconeguda es comptabilitzarà des del moment de l'aparició de signes externs de la infracció. Quan les infraccions derivin d'una activitat continuada, la data serà la de la finalització de l'activitat. Cal dir, per últim, que aquesta prescripció no és aplicable als terrenys qualificats com a zona verda o espai lliure. Qualsevol infracció realitzada en ells pot ser restaurada i sancionada sempre.

1.7. Eixos fonamentals

La tasca política fonamental dels regidors i regido-

res d'Urbanisme d'ERC ha d'estar orientada a la recuperació del Planejament com a arma cívica al servei de la ciutadania i amb un fort contingut de lluita contra l'especulació i de treball per a la recuperació d'espais lliures i de reserves de sòl per a equipaments públics i serveis col·lectius. Cal, doncs, combatre amb decisió el progressiu declivi de la política d'esquerres en el camp de l'urbanisme i la gradual imposició de la lògica del mercat per damunt del model d'equilibri dissenyat en el Planejament, fet ben constatable a través de les constants modificacions dels Plans Generals. És per tot això que la política d'Urbanisme d'ERC s'ha de basar en els eixos següents:

- Afavorir un planejament urbanístic adequat a les necessitats de cada població en concret.

- Evitar la proliferació d'urbanitzacions ja que provoquen un creixement desordenat i dispers i tenen un cost de manteniment molt alt per al conjunt de la població.

- Protegir el sòl no urbanitzable i els espais d'interès natural.

- Prendre mesures de protecció per als centres històrics de les poblacions.

- Potenciació d'una vialitat que afavoreixi el medi ambient i l'accessibilitat.

- Planificar zones d'aparcament als afores de les poblacions.

- Evitar la proliferació dels grans superfícies alienes al teixit comercial autòcton.

- Buscar solucions imaginatives per corregir les discontinuïtats en el paisatge urbà.

- Recuperar els antics traçats dels carrilets i la seva infraestructura.

2. HABITATGE

Una de les preocupacions presents, avui dia, és l'accés a un habitatge digne i en condicions. Un dret constitucional que com a tal, l'administració ha de procurar que tothom pugui exercir-lo, i més si es governa des d'una perspectiva progressista. La necessitat d'una intervenció pública en el mercat de l'habitatge resulta imprescindible. Les lleis del mercat s'han mostrat insuficients per a donar resposta als problemes plantejats. Els sectors socials d'economies més deprimides en general, i els joves en particular, són els que resulten més afectats per aquesta dinàmica econòmica i social. Cal

mobilitzar totes les eines a l'abast dels ajuntaments per disposar de la suficient capacitat per influir de forma decisiva en el mercat immobiliari. D'altra banda, les corporacions locals estan obligades per la llei a desenvolupar una política pròpia d'habitatges i de sòl, ja que aquesta és la funció bàsica dels patrimonis municipals de sòl que deriven de les actuacions urbanístiques. Aquest terreny queda regulat per un marc competencial propi.

2.1. Marc competencial

L'article 25.d) de la LBRL inclou entre els sectors d'activitat administrativa la regulació sectorial dels quals ha d'atribuir competències als ajuntaments, la promoció i la gestió d'habitatges. Així mateix, l'habitatge també està inclòs a l'article 28 de la mateixa llei, entre els sectors d'activitat en relació amb els quals la legislació bàsica de règim local reconeix als ajuntaments la capacitat de prestar serveis i activitats complementàries a les de les altres administracions públiques.

Pel que fa a la legislació sectorial, la norma més significativa que hem de tenir en compte és la Llei 24/1991, de 29 de novembre, de l'habitatge. Segons aquesta llei, els ajuntaments poden assumir els tipus de funcions següents:

- Funcions de control de les condicions d'habitabilitat dels habitatges, que es concreten en l'atorgament de la llicència de primera ocupació i en les seves facultats d'inspecció, amb la possibilitat de declarar, si s'escau, l'estat de ruïna.

- Els ajuntaments, igual que la Generalitat, tenen competències en matèria de foment amb la finalitat de facilitar als ciutadans l'accés efectiu a un habitatge digne i adequat, tal com proclama la Constitució. Aquestes mesures de foment es poden concretar en la promoció pública de sòl, en la promoció pública d'habitatges i en l'establiment d'ajuts i beneficis fiscals.

En definitiva, la legislació vigent reconeix un cert paper per als ajuntaments en matèria d'habitatge. De totes maneres, cal ser conscients que amb un tipus de competències tan obertes com les que s'han esmentat i amb l'escassa capacitat econòmica dels ajuntaments és poc el que poden fer aquestes entitats davant una demanda cada vegada més intensa d'habitatges a preu assequible.

2.2. Tipologia d'habitatges de promoció pública

2.2.1. Habitatge de preu taxat

Habitatge de nova construcció no qualificada com de protecció oficial, el preu de venda del qual, per metre quadrat, no pot excedir d'1,5 vegades el salari mínim interprofessional. La superfície útil és inferior a 120 m². Gaudeixen, sempre que els ingressos dels adquirents siguin inferiors a 5,5 vegades el salari mínim interprofessional, de finançament subvencionat.

2.2.2. Habitatge de protecció oficial general

Habitatge de promoció pública de superfície màxima 90 m² destinat a persones amb ingressos no superiors a 5,5 vegades el salari mínim interprofessional que no siguin propietaris d'un altre habitatge de protecció oficial o d'un habitatge lliure en

la mateixa població. El preu de venda, per metre quadrat, no pot ser superior a 1,2 vegades el salari mínim interprofessional.

2.2.3. Habitatge de protecció oficial especial

Variació del supòsit anterior destinat a persones amb ingressos inferiors a 2,5 vegades el salari mínim interprofessional (són promocions adreçades a obtenir el primer habitatge per a joves). El preu de venda, per metre quadrat, no pot ser superior d'una vegada el salari mínim.

2.3. Patrimoni municipal del sòl

Els ajuntaments de població superior als 50.000 habitants, els que voluntàriament ho acordin i els altres que assenyali el conseller de Política Territorial i Obres Públiques, constituïran el seu respectiu Patrimoni Municipal del Sòl. Aquest patrimoni tindrà per finalitat preveure, posar en marxa i desplegar tècnicament i econòmicament l'expansió de les poblacions, i s'adscriurà a la gestió urbanística per a la immediata preparació i alienació de solars edificables i reserva de terrenys de futura utilització.

Aquests ajuntaments han de preveure específicament en els seus pressupostos les partides per a la constitució, conservació i ampliació del patrimoni municipal del sòl. La quantia d'aquesta despesa no pot ser inferior al 5% del total consignat en els capítols I i II del pressupost municipal.

L'adquisició de terrenys per formar reserves de sòl es podrà efectuar mitjançant expropiació.

Els ajuntaments podran cedir terrenys del Patrimoni Municipal del Sòl per a ser edificats. Aquesta cessió s'ajustarà als requisits establerts en la legislació de règim local amb observança de les peculiaritats derivades de la finalitat urbanística.

Tota cessió de terrenys a títol gratuït o per preu inferior al de cost precisarà que siguin destinats per atendre necessitats d'habitatges de caràcter social en les condicions i amb les formalitats establertes reglamentàriament. L'alienació de terrenys del Patrimoni Municipal del Sòl es podrà efectuar directament, sense subhasta, amb la finalitat de construcció d'habitatges per organismes oficials.

2.4. Propostes

- A on les polítiques de les grans Administracions no arribin, crear empreses privades municipals per gestionar el patrimoni. Oferir habitatge de qualitat a preus més baixos que el mercat per influir en l'economia especulativa.

- En els municipis on s'estigui revisant el Pla

General d'Ordenació Urbana regular la política de sòl per evitar l'especulació i negociar i gestionar l'aprofitament mitjà per fer política d'habitatge.

- Cercar convenis amb els promotors privats amb l'avantatge que suposa que l'intervenció municipal és decisiva en l'aprovació de PERI(s) i PAU(s).

- Oferiment de sòl a la Generalitat per HPO (Habitatges de Promoció Oficial) i habitatges a preu taxat, destinats principalment als veïns de rendes més baixes i, si pot ser, en règim de lloguer.

- Cercar iniciatives per actuar en barris degradats (nuclis antics, etc) utilitzant la fórmula de compra-reforma-lloguer al mateix propietari, garantint la millora d'una zona urbana i la creació d'una bossa d'habitatge. Les reformes les poden realitzar empreses de caràcter social.

- En la mesura del possible, els ajuntaments haurien de rebaixar al màxim la seva fiscalitat quan ho considerin oportú depenent de les iniciatives.

- Utilitzar les oficines d'informació públiques per publicitar totes les ajudes i ofertes existents.

- Evitar l'especulació dels solars no edificats i dels habitatges desocupats amb mesures directes fiscals (a través d'ordenances concretes).

Totes aquestes mesures poden ajudar a pal·liar aquest greu problema de l'accessibilitat a l'habitatge de propietat, no obstant hem de ser conscients que només a través de grans i importants reformes que depassen l'àmbit municipal com un reforma del mercat hipotecari, mesures de foment de l'estalvi en habitatges alliberant plusvàlues obtingudes per la venda d'un habitatge en determinades condicions com s'ha fet a d'altres països.

3. SERVEIS VIARIS I TRANSPORT PÚBLIC

La via pública té una importància fonamental per a la col·lectivitat perquè és el lloc on, en definitiva, es produeix bona part de la seva vida quotidiana. És per això que ERC ha de fer un esforç per repensar aquest espai des d'una perspectiva d'esquerra progressista.

En el període obert des de l'adveniment dels ajuntaments democràtics s'ha avançat considerablement en l'ordenació del territori municipal i en la concepció que carrers, places, parcs i boscos urbans han de tenir un tractament singularitzat en les polítiques públiques. Amb tot, la cultura de l'automòbil continua generant greus problemes, alguns de molt difícil solució, sobretot per aquells ajuntaments amb limitacions d'espai.

Cal avançar en la formulació de solucions alternatives, que no poden venir d'altre lloc que de la revalorització dels drets del vianant i de la potenciació de la xarxa de transports públics urbans i interurbans. No es tracta de reclamar un impossible retorn a èpoques passades sinó de ser capaços de saber planificar el creixement dels municipis amb criteris d'equilibri territorial i posar per damunt de qualsevol altre criteri la millora de la qualitat de vida de la població.

Això passa també, evidentment, per combatre amb decisió l'especulació del sòl, la causa principal de la manca d'espai públic per a gaudi de la gent. I és que més densitat d'habitatges equival, entre moltes altres coses, a menys places públiques, menys equipaments i carrers més estrets i mal urbanitzats.

3.1 Serveis viaris

La LBRL inclou l'ordenació del trànsit de vehicles i persones en les vies urbanes entre les matèries sobre les quals els municipis han de tenir, en qualsevol cas, competències (art. 25.2). Això els permet el control i l'ordenació del trànsit en les vies urbanes de titularitat municipal, la regulació dels usos de les vies urbanes, la retirada de vehicles en vies urbanes, l'autorització de proves esportives quan discorrin íntegrament pel nucli urbà (excepte les travessies) i declarar el tancament de les vies urbanes quan sigui necessari. La legislació sobre cossos i forces de seguretat, per la seva banda, complementa aquestes previsions. En aquest sentit, la Llei 16/1981 de policies locals de Catalunya disposa que corresponen a aquest cos les funcions de dirigir i vigilar el trànsit dins el nucli urbà, d'acord amb el que disposin les normes de circulació. Els municipis poden desenvolupar i aplicar la normativa general esmentada mitjançant ordenances o reglaments que poden ser generals (per exemple, una ordenança de circulació) o específiques (per exemple, una ordenança d'aparcaments).

3.2. Transport públic

Pel que fa al transport públic de viatgers, la LBRL estableix que és una competència tradicional dels municipis. En aquesta línia, estableix que els municipis exerciran competències en matèria de transport col·lectiu de viatgers en els termes de la legislació sectorial corresponent i marca que, en les localitats de més de 50.000 habitants, l'existència

d'aquest servei ha de tenir un caràcter obligatori.

3.2. Propostes

La política municipal d'ERC en aquest terreny passa per la impulsó decidida de les línies de treball següents:

- Creació, allà on sigui possible, de vies o eixos viaris de vianants i de carrils per a bicicletes o, preferencialment, per a vianants amb restricció de trànsit rodat, sobretot en zones administratives, comercials i culturals.

- Definir una sèrie d'itineraris amb preferència per a vianants, evitant les illes de vianants.

- Establir xarxes per a vianants que connectin els espais verds i de lleure a l'aire lliure de les diferents zones del nucli urbà.

- Relligar els barris en l'espai urbà articulant l'estructura viària i de serveis.

- Assegurar un mínim d'espais verds degudament repartits i equilibrats en el conjunt del teixit urbà.

- Potenciar els pàrquings dissuasoris perimetral als espais més centrals.

- Potenciar el transport públic de passatgers. Potenciar la mobilitat en bicicleta i a peu als centres de les poblacions.

- Creació d'aparcaments per a bicicletes i vehicles de dues rodes, repartits estratègicament.

- Establir franges de protecció en els traçats de vies de ferrocarrils, carreteres i autopistes i en les conduccions d'alta tensió elèctrica.

- Disposar de seveis sanitaris i telèfons públics a les terminals d'autobusos, tren i en zones de gran afluència turística.

- Garantir una retolació viària coherent, tant pública com privada.

- Delimitació i protecció dels parcs infantils pet tal que els nens i nenes no hagin de compartir el mateix espai amb animals domèstics de companyia.

- Estudiar la possibilitat que, en carrers de 6 metres d'amplada o inferior, se suprimeixi totalment la circulació de vehicles a motor o siguin de preferència per a vianants. En tots els casos cal garantir que, almenys un terç de l'espai sigui irrenunciable.

- Afavorir que les amplades de les voreres siguin proporcionals a l'amplada dels carrers, en tot cas no inferiors a 1,5 metres a cada costat.

- Racionalitzar el mobiliari urbà pensant en facilitar la mobilitat de les persones discapacitades o amb dificultats de moviment.

- Disposar d'espai suficient d'aparcament i parada per a discapacitats, transport escolar i de passatgers en general, taxis, veïns amb infants, malalts i gent gran.

- Preveure espai suficient per a càrrega i descàrrega de mercaderies i contenidors per a la recollida selectiva d'escombraries.

- Prohibir la circulació motoritzada en zones properes a rius i rieres o en indrets d'alt valor ecològic.

- Reforçament dels serveis extraordinaris de transport públic en horari nocturn, pensant sobretot en les necessitats de la gent jove.

4. AGRICULTURA I PESCA

La reivindicació de l'equilibri entre els diferents sectors productius forma part del model de país que defensa ERC.

Això significa, entre d'altres coses, que l'anàlisi que es fa sobre la funció d'alguns d'ells (cas, per exemple, de l'agricultura) va molt més enllà de la simple constatació del seu pes en el PIB, per prendre en consideració altres variants com l'equilibri territorial o la preservació del medi ambient.

És per això que, malgrat que el marc jurídic vigent no contempla la intervenció dels ajuntaments en

temes relacionats directament amb l'activitat agrària o pesquera, ERC reivindica la necessitat de fer una política local en aquest terreny (sobretot en aquells ajuntaments en què el sector primari té una importància significativa).

És per això que és positiva la intervenció directa dels ajuntaments en el sector agrari i pesquer. I per tant, atesa la seva problemàtica, és necessari que es constitueixi una regidoria específica per tal d'abordar-la.

S'imposa, malgrat tot, una actuació global i coordi-

nada de totes les administracions implicades, que cobreixi des del seguiment i control de les decisions que es prenen a nivell d'UE fins a l'atenció concreta a les necessitats del món rural, agrícola i pesquer.

L'objectiu prioritari ha de ser l'interès perquè les condicions de vida dels pagesos i pescadors i les seves famílies no es deteriorin.

4.1. Principals línies d'actuació

Atenent a aquests plantejaments ERC proposa les línies d'actuació següents:

- Donar suport a totes aquelles iniciatives que suposin una millora dels sectors agrícola i pesquer.

- Controlar amb molta cura els plans d'ordenació urbana i la construcció de noves infraestructures pel seu possible impacte en el medi rural.

- Oferir el suport necessari als masovers que vegin perillar la continuïtat de les seves explotacions. Cal defensar la prorroga dels contractes d'arrendament fins que no s'elabori una nova normativa sobre la contractació rústica que pugui garantir la continuïtat de les explotacions en condicions favorables pels masovers.

- Programar plans d'impuls per la millora i la conservació dels camins rurals. S'ha de d'aconse-

guir, a més, senyalitzar totes les masies i explotacions ramaderes del terme municipal.

- Priorització del condicionament de les xarxes de comunicació entre diversos municipis rurals i les seves capitals de comarca.

- Impulsar els projectes d'electrificació i telefonia de les diverses explotacions i habitatges rurals.

- Endagar, si cal en col·laboració amb institucions supramunicipals, plans de millora i conservació dels habitatges rurals.

- Potenciació d'iniciatives perquè els productes agrícoles autòctons s'acullin a les diverses denominacions d'origen comarcal o a les denominacions dels productes de qualitat.

- Donar suport a la promoció i comercialització dels productes artesans.

- Col·laborar amb la promoció d'activitats alternatives com l'agroturisme o el turisme verd.

- Implicació dels municipis en totes les polítiques relacionades amb la pesca. Els municipis costaners amb flota pròpia han de recollir les inquietuds dels pescadors per tal de fer més força en les seves reivindicacions. S'ha de col·laborar amb les confraries de pescadors respectives en tots aquells aspectes amb l'incidència en l'àmbit local.

5. MEDI AMBIENT

La defensa del medi és un dels principals referents d'actuació d'Esquerra Republicana de Catalunya, tal com queda reflectit en els seus propis estatuts.

Aquest concepte, però, cal entendre'l en la seva globalitat perquè els problemes ambientals incideixen en tots els aspectes de l'activitat i el desenvolupament humans i, per tant, no poden ser considerats dins d'una única sectorial de la política.

És per això que el programa de medi ambient que proposa ERC s'ha d'entendre com el marc necessari de tota l'activitat humana, definida dins un model global de desenvolupament sostenible -alternatiu al model capitalista vigent-, que sigui més respectuós amb l'entorn i que pugui garantir la solidaritat entre generacions i entre tots els països del món.

Aquests objectius passen per un ús més racional de les disponibilitats del medi, la renovabilitat dels recursos i per una ordenació del territori que afavoreixi un desenvolupament social i econòmic més equilibrat i adequat als potencials de cada regió.

Amb la voluntat de participar activament en la construcció d'aquest model alternatiu, ERC considera els ajuntament com un element clau pel fet de ser el nivell d'administració més proper al ciutadà. Això els permet ser més sensibles a les seves necessitats i, alhora, tenir més capacitat d'implicar els ciutadans en la preservació del propi entorn.

Aquesta visió global sobre el medi ambient ha d'impregnar tota acció política que desenvolupin els alcaldes i regidors d'ERC en qualsevol dels diferents àmbits d'actuació municipal. Cal però, estudiar i analitzar les problemàtiques ambientals en tota la seva complexa interrelació, per poder actuar en les causes i no tant en les conseqüències.

ERC té plantejats com a objectius en Medi Ambient, la millora de la qualitat de vida de la ciutadania i la recuperació dels espais públics, la reducció de la producció de residus i de la contaminació en general, potenciar el transport públic i el no contaminant, protegir i regenerar els espais naturals i fomentar unes relacions en harmonia amb el medi

cap a un desenvolupament sostenible dels pobles i ciutats catalanes.

Per això és necessari implicar tota la població en les qüestions relacionades amb el medi ambient, cercant no només la seva participació, sinó també la seva complicitat.

5.1. Marc competencial

Les competències existents en matèria de medi ambient es troben actualment repartides entre tots els nivells de l'administració pública (estatal, autonòmica i local).

5.1.1 Competències de l'Estat

A nivell estatal no s'ha elaborat una llei general del medi ambient i per aquest motiu la legislació existent és sectorial. Això provoca que les competències en aquesta matèria es trobin disperses entre diversos ministeris.

5.1.2. Competències de la Generalitat

L'Estat va traspasar, pel Reial Decret 2496/83, les competències sobre medi ambient a la Generalitat, la qual tampoc no ha elaborat una llei general específica. Això fa que la legislació actual a Catalunya tingui també caràcter sectorial i que, al marge de l'existència d'una conselleria de Medi Ambient específica, les competències estiguin també repartides entre la major part dels departaments de l'administració de la Generalitat.

5.1.3. Competències municipals

Pel que fa als municipis, les seves competències han de venir establertes per la llei. La LBRL i la LMRLC estableixen un àmbit competencial mínim per ser exercit pels municipis. Es tracta de competències en els camps següents:

- Prevenció i extinció d'incendis
- Ordenació, gestió, execució i disciplina urbanística
- Parcs i jardins. Conservació de camins i vies rurals
- Protecció del medi
- Protecció de la salubritat pública
- Subministrament d'aigua i enllumenat públic
- Recollida i tractament de residus, clavegueram i tractament d'aigües residuals
- Ocupació de lleure i turisme

No obstant això, els serveis mínims obligatoris que han de prestar els ajuntaments en matèria de medi ambient són únicament els següents:

- Per a tots els municipis, recollida d'escombraries, abastament domiciliari d'aigua potable i control d'alimentació i begudes

- Per a municipis amb més de 20.000 habitants, prevenció i extinció d'incendis

- Per a municipis amb més de 50.000 habitants, protecció del medi ambient i transport col·lectiu urbà de viatgers

A banda d'això, la Generalitat pot crear, per llei, entitats metropolitanes com la del transport, la dels serveis hidràulics i la del tractament de residus, dotades de les competències que s'especifiquen a l'art.17 de la Llei 7/87.

Com veiem, segons la legislació actual, només els municipis amb més de 50.000 habitants tenen l'obligació específica de vetllar per la protecció del medi. De la resta no en diu res. De tota manera, l'article 63 de la LMRLC ens diu que "el municipi pot promoure tota mena d'activitats i prestar qualsevol servei públic que contribueixi a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal". És dins aquest apartat que els ajuntaments poden promoure una política específica de medi ambient. A partir d'aquí, les propostes municipalistes d'ERC passen per la impulsió de les iniciatives següents:

5.2. Desenvolupament sostenible i participació ciutadana

5.2.1. L'Agenda 21 Local:

L'elaboració de la Carta, ha de permetre d'identificar i revisar la política ecològica del municipi, d'una forma comprensible i coordinada a nivell social i institucional. Ha de servir alhora d'instrument per implicar el conjunt de l'ajuntament en assumir les seves competències i actuar a favor del medi ambient i per implicar la població, les autoritats, organismes públics i privats i col·lectius ciutadans en la defensa del medi ambient. Fomentar marcs de participació social articulant una proposta global de gestió ambiental. Per tot això i partint de les diagnosi ambientals, tindrà el caràcter de declaració ambiental, amb un pla d'acció revisable:

- Com a Instrument municipal de planificació, amb la finalitat de: conèixer i divulgar la situació, coordinar actuacions i endegar una política ecològica.

- Com a Instrument social de participació, ha de: conscienciar la societat, impulsar nous valors i actituds i fomentar la col·laboració ciutadana en la gestió i millora del medi ambient.

5.2.1.1. El contingut de l'Agenda 21 Local

Ha de ser un document consensuat i revisable que contingui les intencions globals i les línies internacionals sobre medi ambient i que defineix el marc. Continuarà també una planificació a mig termini, amb objectius concrets i ajustats a la realitat local i comarcal, a més, un programa d'acció municipal que inclogui:

- compromisos d'acció municipal.
- Intervencions i accions concretes per:
 - la reducció de residus
 - la reducció de la contaminació
 - la ordenació del territori
 - els nous models de desenvolupament sostenible i de solidaritat internacional.
 - la sensibilització social.
 - Impulsar la consciència col·lectiva.
 - Informar, conscienciar i sensibilitzar a la població sobre la situació mediambiental global i local.
 - Fomentar actituds de participació en la millora i resolució dels problemes locals. (un bon instrument per aconseguir-ho poden ser les auditories ambientals i els fòrums cívics en les que s'hi impliqui el conjunt de la població)
 - Organitzar campanyes i jornades de divulgació ambiental, orientades al conjunt de la població, però en especial i d'una forma lúdica, orientades als escolars:
 - El dia de l'aigua, de l'energia, del consum ecològic ...
 - Dedicar cada any, una o diverses jornades a plans de regeneració ecològica.
- Un pressupost que ho faci viable.
- Un sistema d'indicadors de sostenibilitat, com seguiment del procés i per la valoració de les actuacions i la definició de nous objectius.

5.2.2. EL Consell Assessor de Medi Ambient

Per cercar la màxima participació de grups ecologistes i naturalistes, empresaris, comerciants, AA.VV., sectors de l'ensenyament, sindicats, associacions recreatives, col·legis tècnics, regidors i tècnics dels diferents departaments relacionats amb les qüestions ambientals, ERC posarà en funcionament el Consell Assessor Municipal de Medi Ambient, òrgan de caràcter consultiu, per conèixer i divulgar la situació ambiental, coordinar actuacions i endegar una política ecològica.

5.2.3. El Centre d'Ecologia Urbana

La creació d'un centre d'ecologia urbana per la confecció de mapes ecològics i dels recursos naturals i per elaborar cursos d'educació ambiental amb caràcter local i/o comarcal per a les escoles. Un centre difusor, entre la població en general, d'acions senzilles i pràctiques que visualitzin el camí cap a la sostenibilitat.

5.3. L'entorn natural i l'entorn urbà

5.3.1. L'entorn natural

Cal aturar les agressions de tota mena que el nostre entorn natural està patint a causa de les activitats que l'home, directament o indirectament, hi desenvolupa. Cal endegar polítiques clares per capgirar aquesta tendència, per protegir l'entorn natu-

ral que encara no és malmès, per recuperar i regenerar aquells espais que més immediatament han resultat degradats, cremats, erosionats o contaminats. Per això cal que la política municipal sobre l'entorn natural i urbà tingui com a prioritàries les actuacions per :

- Realització d'inventaris de les espècies d'interès natural del terme municipal.
- Plans de xoc per evitar la degradació de l'entorn natural, definició de camins d'accés motoritzat, plans de forestació, control d'activitats extractives,...
- Obligatorietat de realitzar estudis d'impacte ambiental per als projectes que puguin transformar el territori en extensions equivalents o superiors a les 5 ha.
- Obligatorietat d'incorporar un projecte de regeneració per a tots els projectes d'obra que generin talusos o rases, garantint el seu correcte arbrat i acondicionament posterior.
- Fomentar els debats de conca entre municipis d'un curs fluvial, per endegar actuacions encaminades a garantir la permanència dels boscos de ribera, el sanejament de les aigües i la recuperació de les zones humides.

• La senyalització adequada dels camins amb indicadors d'orientació, d'itineraris variables, de distància entre punts ... tot cercant un objectiu pedagògic, per assolir un ampli coneixement d'allò que ens envolta. També caldrà senyalitzar les varietats botàniques de l'indret, la toponímia local tradicional i la història o característiques del mateix.

5.3.2. El conreu (secà i regadiu)

ERC creu en el paper fonamental que el consum de productes frescos del camp té en la salut humana i en la seva qualitat de vida, que va estretament lligada a la qualitat i salut dels productes que consumim. Per això pensem que cal avançar vers un canvi de conreu, apostar definitivament pel conreu ecològic garantint al mateix temps una presència major de la diversitat animal i vegetal. L'actual conreu intensiu i químic no ens pot conduir més que a un major empobriment del sòl, la desaparició de la diversitat al camp i la contaminació dels aqüífers.

• La redacció prioritària del Plans Especials dels espais de conreu (secà i regadiu) per fixar, entre d'altres, les tipologies de les construccions relacionades amb el conreu, les tipologies dels tencats, la definició exacta dels usos, i la reordenació de la xarxa de camins.

• La creació d'instruments reguladors de la producció agrària local, per regular la producció i la demanda de productes i per assolir una agricultura

de qualitat i ecològica.

- Establir perímetres de protecció en les zones de recàrrega dels aqüífers.

- La creació de parcs agrícoles i ordenar l'horta marginal

5.3.3 L'urbanisme

La incidència directa que l'urbanisme té en la millora de la qualitat de vida dels habitants dels nostres municipis i en la del seu entorn natural és prou coneguda per ERC, per això desenvolupem en el programa municipal d'urbanisme l'objectiu de la millora de l'entorn urbà, per una ciutat de dimensions humanes:

- Eliminació de les barreres arquitectòniques.
- Negar el permís municipal si no es respecta l'accés a tothom, posant una especial atenció als edificis d'ús públic.
- Fomentar l'estalvi d'aigua i penalitzar l'excés de consum.
- Control d'explotació dels recursos naturals..

5.3.4. Parcs i Jardins

- Cal canviar progressivament el sistema de reg que actualment encara hi ha en alguns jardins, pels sistemes de reg per degoteig.
- Cal introduir, en el desenvolupament de noves zones verdes, espècies autòctones ja adaptades al nostre entorn, i que no requereixen de sobre esforços en recursos per a la seva adaptació i manteniment. Alhora aconseguirem un major coneixement, per part de la població, de les espècies que ens són propies i més properes.

5.4. Estalvi energètic

5.4.1. El servei municipal d'estalvi energètic

L'energia que consumim a Catalunya és produïda per fonts contaminants i agressives que causen un greu impacte ambiental, així doncs, un dels objectius a realitzar a l'ajuntament, és reduir-ne el seu consum, incentivant l'estalvi i les formes més racionals d'utilització energètica, fomentar les energies renovables i facilitar els ajuts que d'altres administracions dediquen a aquest efecte.

Posar en funcionament un Servei Municipal d'Informació per l'Estalvi Energètic i Energies Renovables, que tingui com a objectiu:

- Realitzar auditories energètiques en edificis públics i planificació energètica urbana,

- Realitzar campanyes divulgatives i cursos sobre l'estalvi energètic.

- Incorporar energies renovables en les edificacions públiques.

- Informar i desenvolupar projectes d'aïllament i d'energies renovables.

- Informar i assessorar sobre mesures d'estalvi energètic i de cogeneració, tant per a la indústria com per a la llar.

- Informar dels avantatges de l'arquitectura bioclimàtica.

- Subvencionar els habitatges amb elements d'arquitectura bioclimàtica, eficiència energètica i utilització d'energies renovables, mitjançant una subvenció parcial de l'import equivalent al pagament de l'IBI o bonificacions als permisos de construcció i reforma.

- Assessorar els tràmits per l'obtenció d'ajuts d'altres administracions.

5.4.2. El transport, la circulació i la mobilitat

- Reordenació de la circulació de la ciutat, pactant amb els barris les noves ordenacions a efectuar (bus, aparcaments, illes de vianants, circulació ...)

- Millorar l'oferta d'aparcaments, i introduir el tiquet-bus combinat amb la utilització del tren o del bus interurbà.

- Cal fomentar l'ús de la bicicleta donant les suficients facilitats a fi que aquest esdevingui un mitjà de transport segur per la ciutat, situant aparcaments de bicicleta en els llocs de més concurrència, i construint carrils per bicicleta a tota la ciutat.

- Potenciació i millora del transport públic:
 - Reordenar les línies de bus públic per cobrir tots els barris.
 - Augmentar la informació, tant l'activa com la passiva.
 - Prioritzar el transport col·lectiu enfront de l'individual.
 - Fer campanyes d'utilització del bus directament adreçades als usuaris de vehicle individual. Donar la possibilitat de fer efectiu el pagament de sancions lleus de circulació, amb tiquets de bus utilitzats.

- Canvi progressiu a combustibles menys contaminants (Gas, elèctrics, bio-combustible) en el transport públic.

- Incorporar vehicles elèctrics en els parcs mòbils municipals.

5.5. Mesures relacionades amb el cicle de l'aigua i el medi atmosfèric

- Estructurar la tarifa d'aigua segons ús i consum. En aquest sentit, seria important poder aplicar increments de tarifa progressius als grans consumidors per afavorir l'estalvi d'aigua, així com arribar a acords ajuntament-empresa per establir programes de reducció i reutilització.

- Regular i fer un seguiment de les concessions de les captacions d'aigua per a usos agrícoles i industrials, prenent com a mesura la instal·lació, en totes les captacions, de comptadors que permetin controlar les extraccions reals.

- Control sistemàtic de la xarxa de distribució d'aigua. S'ha de realitzar un correcte manteniment preventiu i correctiu de les instal·lacions per millorar-ne el rendiment.

- Incorporar sistemes d'estalvi d'aigua en els edificis municipals.

- Realitzar un inventari de pous privats i fer un seguiment del consum. Seria convenient l'aprofitament per a reg i altres usos d'aigües de pous descartats per a ús domèstic.

- Programar la cobertura de la xarxa de sanejament d'aigües residuals a les urbanitzacions i nuclis dispersos.

- Realitzar censos de les indústries contaminants del sòl, l'aire, i les aigües, fent un control i seguiment, i actuant en cada cas, prenent les mesures que calguin per estalviar la contaminació.

- Cal entendre com una eina d'anàlisi i de coneixement ambiental les auditories ambientals que cal realitzar a nivell de tota la ciutat. I aprofitar aquestes per fer participar activament al conjunt dels ciutadans.

- Ampliar la xarxa de vigilància i prevenció, augmentar els controls d'emissió de fums dels vehicles i dels sectors productius potencialment contaminants.

- Redactar ordenances per la reducció del soroll de les activitats i dels vehicles a motor.

- Utilitzar materials de construcció absorbents d'estructura fibrosa o de cel·les obertes, amb la finalitat de disminuir el soroll en els nous edificis municipals.

5.6. Mesures relacionades amb els residus

- Segellar i restaurar els abocadors municipals clausurats. Segons les característiques de l'antic abocador i la zona on es trobi, es pot plantejar la possibilitat d'una restauració ecològica, és a dir, recuperar els sistemes ecològics presents anteriors a la implantació de l'abocador o bé una rehabilitació

de la zona per a un ús diferent de l'anterior.

- Dissenyar la implantació de la recollida i recuperació de la brossa orgànica. Aquesta no es pot plantejar com una recollida selectiva més, sinó que comporta una reestructuració en l'organització dels habitatges i introdueix canvis importants en l'organització municipal del servei de recollida: introducció d'un nou contenidor a la via pública i organització d'un circuit específic de recollida.

- Avaluar el sistema de recollida abans de la introducció de la recollida de la brossa orgànica: ubicació i dimensionament dels contenidors, freqüència de recollida, circuits específics, punts negres per abocaments de residus provinents d'activitats econòmiques en la xarxa municipal.

- Necessitat d'un tractament específic per als grans generadors: mercats municipals, bars i restaurants, etc.

- Intaurar la recollida "porta a porta" de vidre, paper i cartró als grans productors. El servei el pot realitzar alguna associació local (ecologista, col·lectiu de disminuïts, voluntaris, etc)

- Establir convenis de col·laboració entre l'ajuntament i els diferents sectors comercials locals per aplicar mesures de reducció de residus. Per exemple, manteniment dels envasos reutilitzables en bars i restaurants, etc. Aquests acords s'han d'estendre amb els distribuïdors per garantir l'oferta de productes reutilitzables.

- Aplicació de sistemes de bonificació a través de les ordenances fiscals per als comerços que s'adhereixin als convenis de col·laboració.

- Implantar la recollida selectiva en totes les dependències municipals.

- Reutilitzar les restes de jardineria i de poda de l'arbrat públic com a compost.

- Millorar la gestió dels residus de la construcció i dels enderrocs. En l'àmbit municipal, per operar adequadament en la gestió d'aquests residus es requereix l'ordenança reguladora municipal.

- Introduir continuament elements de millora del sistema de gestió dels contenidors de recollida selectiva i crear una base de dades de contenidors, on es recollirà tota la informació necessària:
 - Característiques, dimensions, volum, material, color.
 - Relació de totes les activitats econòmiques que es troben dins la zona del punt de recollida.En funció de la informació es podrà actuar canviant de lloc el punt de recollida, afegir-hi nous contenidors, modificar l'horari i la freqüència de recollida, etc.

- Optimitzar la gestió de les deixalleries garantint la valorització dels productes.

5.7. L'administració municipal

5.7.1. La Regidoria de Medi Ambient

En general, el medi ambient pel seu caràcter global s'ha de relacionar amb totes les àrees municipals, i en aquest sentit la regidoria de medi ambient d'ERC ha de ser un element de difusió. La regidoria de Medi Ambient ha de tenir una visió transversal de l'administració local, en connexió amb el conjunt de la gestió municipal.

- Donar un relleu especial a la preocupació ambiental.

- Disposar de facilitats i recursos per consolidar un equip de tècnics especialitzats amb una visió global de les qüestions ambientals, i en constant formació tècnico-jurídica.

- Incrementar la consciència i preocupació pels aspectes ambientals entre el conjunt de responsables municipals, polítics i tècnics.

- La regidoria de Medi Ambient ha de marcar la política ambiental de l'equip de govern.

- Des d'aquesta regidoria s'ha d'assessorar, legalment i tècnicament, a qualsevol de les altres que dugui a terme actuacions que tinguin algun tipus d'incidència sobre l'entorn, i treballar coordinadament, en especial amb els serveis d'urbanisme, d'activitats industrials i de sanitat.

- Promoure el compliment de la legislació mediambiental en el municipi.

- Participar en el planejament i ordenació urbanística, i especialment en la regulació dels sòls no urbanitzables.

- Participar activament en l'elaboració de les diferents ordenances municipals, assessorant sobre els aspectes mediambientals.

- Promoure un servei d'atenció al ciutadà: informació, recepció de queixes, suggeriments, denúncies...

- La regidoria de medi ambient ha de promoure i vetllar pel desenvolupament de l'Agenda 21 Local.

- Redactar una ordenança de protecció del medi ambient.

- Elaborar auditories ambientals i energètiques, a través dels diferents serveis implicats.

A part de tot això, a aquesta regidoria li pertoca la funció de ser l'interlocutor de l'ajuntament amb la ciutadania, els organismes públics (ajuntaments de les rodalies), les entitats i col·lectius i organitzacions no governamentals en totes aquelles qüestions mediambientals. Així mateix ha d'esdevenir el catalitzador de la participació ciutadana i el principal impulsor de la informació i educació ambiental.

6. SANITAT I SALUBRITAT PÚBLICA

Des d'ERC pensem que la salut és un estat de complet benestar físic, mental i social, i no només l'absència de la malaltia.

Aconseguir el grau més alt possible de salut és un objectiu social de la màxima importància, la realització del qual exigeix la intervenció de molts altres sectors socials i econòmics, a més d'aquells relacionats amb la salut. És, en definitiva, un dret humà fonamental.

Tots els professionals sanitaris, els polítics, els ciutadans i totes les persones que formen part de la població han de ser cada cop més conscients que el sistema sanitari no és un ens la funció del qual sigui només la de garantir el dret del malalt a ser correctament diagnosticat i tractat, sinó que també ha de procurar que la persona no emmalalteixi, o sigui, que es mantingui sa i en definitiva ha de garantir el dret a la salut.

Per tant hem de saber diferenciar entre política

sanitària (que comprèn només els objectius i les activitats relacionades amb els serveis sanitaris), i la política de salut, els objectius de la qual són millorar els nivells de salut i benestar dels ciutadans a través de mesures multisectorials, que abracen les polítiques d'obres públiques, benestar social, agrícoles, educació, mediambiental, ... i totes les activitats que directament o indirectament afecten l'estat de salut de la població.

Històricament els ens locals havien intervingut en aquells serveis sanitaris no garantits per l'administració central. Aquest era el cas de l'atenció psiquiàtrica, l'assistència als ciutadans sense recursos, mesures preventives en l'edat escolar, programes de salut materno-infantil, etc..

Les competències municipals en matèria sanitària es troben regulades a partir de la normativa local i la legislació sectorial de l'Estat i de les comunitats autònomes. Aquest nou marc legal defineix una situació diferent. Es reconeix als municipis un

paper molt reduït en la gestió i direcció dels serveis sanitaris. L'art. 25 de la LRBRL concreta les competències en protecció de la salubritat pública, participació en la gestió de l'atenció primària de salut i la prestació dels serveis socials i promoció i reinserció social.

Els municipis poden ampliar les seves competències a partir de les delegacions que l'administració central o autonòmica puguin realitzar al seu favor.

6.1. Promoció de la salut

Aconseguir el grau més alt possible de salut és un objectiu social de la màxima importància, la realització del qual exigeix la intervenció de molts altres sectors socials i econòmics, a més d'aquells més directament implicats amb la salut. Per això, cal l'atenció integral a l'individu, la família i la comunitat, mitjançant programes d'educació sanitària i promoció de la salut, prevenció, cura, rehabilitació i reinserció. Aquest objectiu s'aconseguirà:

- Procurant que la població disposi de bons serveis sanitaris, que són responsabilitat del Servei Català de la Salut.

- Desenvolupant les competències municipals en l'àmbit de la sanitat.

Tot això suposa, doncs, que els ajuntaments han de vetllar pels punts que es desenvolupen tot seguit.

6.2. Planificació i gestió dels serveis sanitaris

L'objectiu és evolucionar cap a un model sanitari més avançat, on qualsevol ciutadà tingui dret al millor tractament mèdic existent, siguin quins siguin els mitjans econòmics de què disposi.

Cal defensar, doncs, una aportació pública creixent al sosteniment del sistema i cal, també, aconseguir una major cobertura de prestacions. Des dels ajuntaments els objectius fonamentals serien:

- Facilitar l'accés als serveis sanitaris de tota la població.

- Incrementar els recursos destinats a la prevenció i promoció de la salut.

- Potenciar l'atenció primària de salut.

Per facilitar la gestió i direcció i aconseguir una atenció a la salut integral i eficient és necessària una major participació en la gestió dels recursos, és a dir, una major participació a definir els objectius, elaborar els pressupostos i fer un seguiment dels centres d'atenció primària de salut, adscrits a

la població. En aquesta legislatura, la reforma de l'assistència primària ha de completar tot el territori de Catalunya i, per tant, han d'estar en funcionament totes les àrees bàsiques de salut.

Des dels ajuntaments cal potenciar la coordinació dels serveis sanitaris amb l'objectiu de millorar la seva eficiència i la seva proximitat al ciutadà.

En aquest sentit es proposarà allà on no hi sigui la creació d'un òrgan participatiu i consultiu. Com ara el Consell Local de la Salut i un Consell Local de Drogodependències.

6.3. Control ambiental i salubritat pública

Els ajuntaments on ERC sigui present tindran especial cura dels factors ambientals i promouran l'educació ambiental, que ja repercuteix en els comportaments col·lectius i produeix un canvi positiu de les conductes i les escales de valors de la població respecte al medi que els envolta.

En aquest àmbit, on es concentren bona part de les competències directes de l'ajuntament en el camp de la sanitat, ERC promourà la defensa ecològica que s'entén com la lluita contra qualsevol tipus de contaminació, actuant per prevenir, reduir o abolir-la. També protegirà la salubritat pública. Per tant, doncs cal:

- Actuar amb major control sobre els sorolls, vibracions, radiacions i factors contaminants químics, biològics i radiològics de la població.

- Control dels aliments i dels additius alimentaris, de la qualitat dels productes bàsics i de l'aigua (tant de l'aigua potable com de la de les piscines).

- Procurar que els consumidors disposin d'una oficina d'àmbit local o comarcal que els informi, assessori i defensi.

- Control d'higiene en els habitatges i edificis de convivència humana (albergs, hotels, residències per a la gent gran, mitjans de transport, mercats, zones d'esport), així com de l'actuació de les persones manipuladores d'aliments.

- Una major vigilància de les aigües residuals i dels residus sòlids, procurant la construcció de depuradores si no se'n disposa.

- El respecte a tots els espais verds i naturals de la població i dels que l'envolten, ja que són essencials per a un bon desenvolupament mental i biològic.

- Control dels animals domèstics i aplicació, si cal, de programes de desratització.

- Control de les plagues modernes (coloms, llo-

ros, etc) amb programes específics.

- Campanyes adreçades als propietaris de gossos per a la recollida dels excrements.

- Normativa i ordenança municipal per a la tinença d'animals domèstics.

- Campanyes de salubritat de bars i restaurants.

6.4. Prevenció de la salut

Entenem com a promoció de la salut totes les actuacions orientades a conservar, millorar i restaurar la salut com a estat de complet benestar físic, mental i social.

Per promoció de la salut s'entén ajudar les persones i col·lectivitats a aprendre i acceptar la responsabilitat del seu propi benestar. Per tant, dins dels ajuntaments és necessària una actuació que condueixi a millorar la qualitat de vida de la població, promocionant les activitats preventives. Aquestes situacions es portaran a terme per part de les àrees bàsiques de salut, o conjuntament amb l'ajuntament, i que consistiran en:

- Elaboració de programes preventius com ara les drogodependències, el sida, l'alcoholismes, ludopaties, informació sexual, malalties de transmissió, programes de promoció de l'activitat física...

- Donar una millor informació de com utilitzar els recursos sanitaris existents i potenciar l'educació sanitària que aconsegueixi el canvi de comportaments de salut.

- Prevenció de les malalties cardíaco-vasculars, promocionant la disminució dels factors de risc com el tabac, la hipertensió, la hipercolesterolèmia i l'obesitat.

- Prevenció a la infància, amb una millora de la qualitat assistencial i diagnòstic a les escoles, amb un acurat seguiment anual del desenvolupament físic i intel·lectual, i amb l'educació d'hàbits que fomentin la salut.

- Prevenció del càncer mitjançant campanyes divulgatives d'educació sanitària i amb els controls corresponents per al diagnòstic precoç.

- Realitzar programes d'abast local o comarcal de prevenció de les drogodependències i toxicomanies, amb participació dels diferents sectors implicats (regidories de sanitat, serveis socials, policia local, jutges, metges, associacions d'ex-toxicòmans, etc.)

- També es procurarà que l'assistència primària disposi de serveis específics adreçats a la dona, com la planificació familiar.

- Donar tot el suport assistencial necessari per al tractament, rehabilitació i reinserció del malalt agut i crònic, independentment de l'edat i situació econòmica.

- Cal millorar l'atenció a la gent gran amb polítiques de coordinació dels recursos assistencials domiciliars (menjar a domicili, teleassistències, treballador familiar, fisioteràpia a domicili).

- Cal participar actuant en els centres d'assistència primària i reclamar els òrgans de participació que disposa i no desplegar el Servei Català de la Salut.

- Promocionar la creació per part del S.C.S de centres de cures pal·liatives i clíniques del dolor, així com d'unitats de convalsència que permetin un restabliment de la salut per a retornar a la vida normal.

6.5. Consell municipal de la salut

En els ajuntaments on hi participi ERC es dinamitzaran els Consells locals de salut, òrgan consultiu i participatiu on hi formaran part tots els interlocutors de la Salut (S.C.S, I.C.S., Hospitals, Sindicats, usuaris, grups polítics i professionals reconeguts). La funció d'aquest Consell serà la d'assessorar, orientar i controlar les polítiques de salut locals, així com d'òrgan coordinador entre les diverses institucions.

7. SERVEIS SOCIALS

Genèricament els serveis socials abasten, mitjançant la intervenció del personal preparat i amb el suport d'equipaments i recursos adequats, tot el conjunt d'actuacions i activitats organitzades que s'orienten a la promoció dels mitjans necessaris per prevenir la marginació i a la prestació de suport personal, d'informació, d'orientació i d'ajut a tots

els ciutadans.

L'existència d'unes necessitats socials justifiquen que tot un col·lectiu disposi d'una xarxa de serveis socials i que es portin a terme tota una sèrie d'actuacions per tal d'anar creant una societat més justa i equitativa, serveis i actuacions que hauran

de ser molt pròximes a la ciutadania. Tasca, doncs, en la que els municipis hauran d'incidir-hi molt directament, dins la xarxa de serveis socials actuant a fi d'augmentar el benestar social de la població.

7.1. Marc legislatiu

La Llei de Descentralització dels Serveis Socials del Principat de Catalunya (Llei 4/94, de 20 d'abril) determina qui prestarà aquests serveis, seguint l'estructura següent:

7.1.1. Municipis superiors a 20.000 h

Constitueixen una Àrea Bàsica de Serveis Socials i han de prestar com a mínim:

- Serveis bàsics d'atenció social primària.
- Serveis d'atenció domiciliària.
- Serveis residencials d'estada limitada.
- Serveis de menjador.
- Serveis d'assessorament tècnic d'atenció social primària.
- Serveis de centres oberts per a infants i adolescents.

També hauran de programar:

- Serveis socials d'atenció primària.
- Prestar i gestionar els serveis socials d'atenció primària.
- Coordinar aquests serveis amb els de mateix nivell prestats per institucions d'iniciativa privada o mercantil.
- Proporcionar suport informatiu d'avaluació a l'administració de la Generalitat.

A més, hauran de:

- Prestar i gestionar els serveis que rebin per delegació.
- Col·laborar en la gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions del Departament de la Generalitat.

Els municipis superiors a 50.000 h, hauran de prestar i gestionar els serveis de transport públic adaptat.

7.1.2. Municipis inferiors a 20.000 h

Hauran d'oferir els serveis d'una Àrea Bàsica de Serveis Socials, de forma agrupada amb altres municipis per mitjà del consell comarcal.

7.1.3. Consells comarcals

Els Consells comarcals han de prestar, com a mínim:

- Serveis d'atenció a la infància i a l'adolescència.

- Atenció precoç.
- Integració laboral.
- Transport adaptat.
- Centres ocupacionals.
- Habitatges per a persones amb disminució.
- Centre de dia, residències i habitatges tutelats per a la gent gran.
- Centres de dia per a toxicòmans..

7.1.4. Sectors regionals

(compostos per un conjunt de comarques a determinar), que té les funcions següents:

- Centres d'acollida i residencials per a infants i adolescents.
- Centres per a dones maltractades.
- Serveis d'integració familiar.
- Centres de dia d'atenció especialitzada, centre residencials i serveis de valoració per a persones amb disminució.

Així doncs, tot i que les competències de serveis socials directes del municipi són les d'atenció primària, veiem que en tot el desplegament dels serveis socials l'administració local a través dels consells comarcals hi tindran un paper fonamental, i d'aquests dependrà que els serveis socials arribin a les poblacions. Per tant, els regidors de serveis socials hauran d'impulsar i vetllar perquè aquests serveis arribin als territoris, perquè es faci efectiva la descentralització, que preveu la Llei, però sobretot s'hauran de posar esforços per tal de trobar els mecanismes de finançament, convenis, concerts o subvencions per anar teixint aquesta xarxa pública.

7.2. Principis de la política social d'ERC

La política social d'ERC es dirigeix a tota la ciutadania fent que la totalitat dels nostres municipis siguin un model de societat més justa, equitativa, solidària i lliure. Per això, caldrà que la població menys afavorida com a conseqüència dels desequilibris econòmics, culturals i/o demogràfics tingui el nostre suport i rebi els recursos adients per arribar als mínims als quals tota persona té dret per cobrir les seves necessitats.

Per poder complir tot això cal seguir els principis següents:

7.2.1. Coneixement de les necessitats de la població

És del tot imprescindible per portar a terme una autèntica política social:

- Conèixer objectivament les necessitats de la població.
- Conèixer bé els recursos disponibles, les mancances i, a partir d'aquí, saber quina pot ser l'oferta.

ta del municipi.

- Estudiar prèviament qualsevol projecte, planificant les nostres actuacions a través d'un coneixement autèntic del tipus de necessitats de la població.

7.2.2. Prevenció

L'única manera de fer una política social efectiva és endegant actuacions preventives.

Malbarataríem els recursos si les nostres actuacions es dediquen a anar "tapant" demandes puntuals que faci la ciutadania. Les accions d'ERC han d'anar encaminades a prevenir situacions de risc, actuant abans de que apareguin les problemàtiques en aquelles situacions previsiblement difícils.

7.2.3. Serveis socials per a tothom

Els serveis dels nostres municipis haurien d'estar suficientment dotats de personal i recursos per tal d'arribar a tota la ciutadania. Caldrà fer una tasca de divulgació i informació a fi i efecte que tothom conegui els seus drets i deures. Sobretot, cal fer accessibles els serveis socials a aquells més necessitats, ja que sovint són els sectors més apartats dels canals d'informació.

7.2.4. Serveis socials integrats

La complexitat de les problemàtiques socials fa imprescindible que totes les actuacions que esuguin a terme no siguin parcialitzades, sinó que siguin planificades també des de la complexitat. Caldrà que es treballi en contacte directe i en bona coordinació amb d'altres serveis com els de salut, ensenyament, treball, urbanisme... i establir uns canals de coordinació de tots els equips professionals que intervingen amb els mateixos individus, famílies i col·lectius.

Cal evitar que cada servei actuï pel seu compte. S'ha d'aprofitar l'estructura municipal per crear serveis integrals i equips professionals que puguin intervenir davant un determinat problema social.

7.2.5. La regidoria de serveis socials

Les regidories de serveis socials d'ERC haurien de:

- Evitar crear una "macro-regidoria" de benestar social independent i parcialitzada, sinó intentar que totes les altres regidories planifiquin les seves actuacions seguint criteris solidaris i justos i tenint en compte la situació del més desavantajat i dels que difícilment poden fer sentir la seva veu.

- Dotar suficientment de recursos la regidoria de serveis socials per tal de poder fer efectiva una política social preventiva, universal i integral.

- Intensificar les gestions i la participació en les

altres administracions i entitats (Consell Comarcal, Departaments de la Generalitat, Diputació, Federació de Municipis de Catalunya, organismes de la Unió Europea ...) per tal d'aconseguir prestar un bon nivell de serveis socials.

- Intensificar les actuacions i recursos que suposin el manteniment de les condicions de vida més properes a la normalitat (com ara els serveis domiciliaris, per a evitar que s'obligui els avis a deixar el seu domicili).

- Cal tenir molt clares quines són les competències municipals i quines són les de les altres administracions, per tal d'evitar despesa supletòria que ens hipotequi actuacions pròpies dels ajuntaments i inversions que no ens corresponen, a fi i efecte de reclamar-les a altres administracions tot vetllant perquè es facin efectives.

7.3. Propostes per àmbits

7.3.1. Infantesa, adolescència i família

- Tasca informativa sobre la importància del paper dels pares en l'educació dels nens i la necessitat de preparar-nos per a aquesta tasca.

- Detectar les famílies en situació de risc a través de les escoles, APA, EAIA, EAP, serveis socials d'assistència primària, hospitals, etc., i actuar de forma ràpida i eficaç ...

- Estudiar les situacions de risc i buscar una sortida rehabilitadora, sempre que sigui possible des del punt de vista psico-social, adaptada a les necessitats de les famílies potencialment afectades.

- Acords amb l'INEM per millorar les capacitats laborals.

- Tramitació de rendes mínimes de reinserció.

- Ajuts per a habitatges -construcció o rehabilitació- en col·laboració amb el Patronat Municipal de l'Habitatge i/o ADIGSA.

- Potenciació de les escoles d'adults.

- Beques per a menjadors escolars.

- Serveis per atendre nens que surten de l'escola quan tots dos pares treballen.

- Promoure l'associacionisme.

7.3.2. Drogodependències

L'actuació dels governs municipals i dels seus equips tècnics en aquesta àrea haurà de centrar-se en els apartats de prevenció i en la reducció dels

efectes sobre els usuaris de les drogues.

7.3.2.1 .Prevenió.

La base de l'actuació ha de ser la família, l'escola i el barri. És en aquest sentit que:

- Creiem necessari afavorir la pràctica de l'exercici de la responsabilització de la participació social, sobretot de les persones adolescents i joves. És millor renunciar a campanyes publicitàries universals i inespecífiques.

- S'ha de potenciar la coordinació intersectorial i inter-administrativa per tal de facilitar un pla de prevenció de drogodependències que es pugui desenvolupar en diferents àmbits d'intervenció (sanitat, ensenyament i joventut entre altres) dins el marc d'una política d'infantesa i adolescència.

- No es pot donar suport a cap moviment social de caràcter reactiu a l'entorn de les drogodependències.

- Les associacions de drogodependents rehabilitats només podran exercir tasques d'intervenció en el marc de programes terapèutics dirigits per professionals.

- Les campanyes municipals contra la droga també han d'incorporar el tabac i l'alcohol.

7.3.2.2. Reducció dels efectes als usuaris de les drogues.

Els actuals patrons de consum de substàncies que generen dependències poden generar greus problemes de salut i benestar social. És per esmortir aquest fet que:

- Cal continuar en l'oferta de programes lliures i alternatius de drogues amb l'objectiu de que l'usuari, que ho desitgi, pugui arribar a l'abstinència en el consum.

- Quan aquests pacients no assoleixin l'abstinència, és necessari potenciar els programes de tractament amb substàncies agonistes i antagonistes als opiàtics.

- Cal potenciar el contacte, la comunicació i l'estimulació de la demanda assistencial de tota la població de persones drogodependents. És imprescindible que aquests tractaments es realitzin tant amb una infraestructura estable com itinerant. També s'han de potenciar programes d'intercanvi de xeringues i de dispensació de preservatius.

7.3.3. Economia, treball, habitatge, famílies monoparentals

Davant les problemàtiques cròniques familiars de manca de recursos econòmics, problemes de tre-

ball i habitatge, hauríem de centrar-nos en millorar les capacitats personals dels ciutadans, potenciant al màxim la formació bàsica i formació ocupacional, millorar sobretot les capacitats laborals a través de formació laboral específica en activitats que tinguin més sortides en el nostre municipi.

7.3.4. Disminucions

- Compliment de la llei de supressió de barreres arquitectòniques.

- Promoure l'accés a activitats lúdico-culturals.

- Suport a les famílies amb algun disminuït.

7.3.5. Gent gran

- Hauríem de centrar les accions per mantenir la gent gran en els seus entorns propis, potenciant al màxim tots els serveis que es puguin oferir en domicili (treballadores familiars, teleassistència, bugaderia, menjars,...) vetllant per la participació activa dels avis en la vida del poble, evitant al màxim les activitats exclusives per gent gran, prioritzant les activitats més normalitzadores i aquelles que suposin un màxim intercanvi intergeneracional.

- Cal plantejar una actuació integrada de cara a la gent gran on s'hi impliquin polítiques culturals com a lúdiques, com a socials, etc. Proponem en els ajuntaments on governi ERC un pla integral de la gent gran, on de forma multidisciplinària s'hi integrin tècnics de diferents regidories.

- S'ha demostrat abastament el gran benefici de l'activitat física en la gent gran. I caldrà potenciar programes en aquest sentit des dels municipis amb els recursos propis de cadascun d'ells.

- També s'hauria de vetllar pel col·lectiu d'avis amb més risc, oferint serveis d'atenció i seguiment directes, on s'impliquin totes les regidories des d'urbanisme a sanitat.

7.3.6. Immigració

- A les poblacions on hi ha col·lectius importants d'immigrants evitem les actuacions destinades exclusivament a immigrants, sinó que totes les regidories del municipi haurien de tenir la sensibilitat de pensar en els col·lectius culturalment diferents i socialment més desprotegits a l'hora de programar qualsevol tipus d'actuació.

- Les actuacions pròpies poden ser les encaminades a millorar les condicions per afavorir la integració de l'idioma, formació, intercanvis culturals,...).

7.3.7. SIDA

- Profilaxi a nivell familiar, de l'embaràs.

- Campanyes a l'abast de tota la població perquè es prenguin les mesures adients per evitar la proliferació de la malaltia.

- Garantir a les persones dedicades a la prostitució exàmens mèdics periòdics amb plena garantia de confidencialitat i reserva.

- Servei d'atenció domiciliària.

- Suport a les famílies que tenen algun membre afectat.

- Respectar el dret a la intimitat dels malalts o portadors del virus.

- Avaluar les necessitats derivades de la població afectada, per tal que la Generalitat aporti els recursos socio-sanitaris que correspongui.

8. ENSENYAMENT

ERC, com a partit d'arrel municipalista, aposta per la participació dels municipis en la gestió de l'ensenyament obligatori, d'acord amb el principi d'oferir la màxima proximitat a la ciutadania en les actuacions polítiques i administratives dels poders públics. Com a partit d'esquerres, a més, ERC es proposa vetllar per la igualtat d'accés de les classes populars a una educació pública de qualitat.

8.1. Ordenament jurídic

La participació municipal en el món de l'ensenyament està molt lluny de ser l'adequada. I és que, amb l'ordenament jurídic actual a la mà, el gruix de les competències en la matèria depenen de la Generalitat i als municipis se'ls reserva un paper més aviat secundari.

Amb tot, la normativa vigent reconeix un cert paper als ajuntaments. Així, podem veure com l'article 25.2 .n) de la LBRL atribueix als ajuntaments les funcions de participar en la programació de l'ensenyament i cooperar amb l'administració educativa en la creació, construcció i sosteniment dels centres docents públics. A més, també pot intervenir en els seus òrgans de gestió i participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria.

L'ensenyament constitueix també una de les activitats en relació amb les quals l'article 28 de la LBRL reconeix als ajuntaments una capacitat de desenvolupar activitats complementàries a les pròpies d'altres administracions públiques.

8.2. Participació municipal

A la pràctica, la participació dels ajuntaments en la prestació dels serveis d'ensenyament és molt més intensa del previst formalment a les normes legals.

A més de complir a bastament les obligacions legals de facilitar terrenys per a les escoles i altres centres públics, treballen per participar en tots els

òrgans educatius al seu abast i, a més, han impulsat nombroses experiències de serveis complementaris, ja sigui a nivell d'educació i sosteniment d'escoles bressol, d'ensenyaments artístics, de centres de formació professional, d'escoles d'adults o de l'organització de serveis i activitats diverses de suport a l'ensenyament (renovació pedagògica etc). Davant aquest estat de coses, és just reivindicar la necessitat de reconèixer als ajuntaments la condició d'administració educativa, amb totes les prerrogatives que això comporta.

La participació municipal en els centres d'ensenyament se centra fonamentalment en dos instàncies: els consells escolars de centre i els consells escolars municipals.

La presència municipal en els consells escolars de centre (integrats per diferents sectors de la comunitat educativa i un representant de l'Ajuntament) té una gran importància ja que permet, entre d'altres finalitats, l'apropament dels recursos municipals a l'escola i el de la realitat de l'escola a l'Ajuntament. També pot fer possible realitzar un seguiment efectiu del procés d'admissió d'alumnes, vetllar per la millor gestió econòmica dels recursos de l'escola i coordinar la programació d'activitats de l'escola amb la de l'Ajuntament. El ple de l'Ajuntament és qui designa el representant municipal al consell escolar, que pot ser un regidor o bé un tècnic.

Els consells escolars municipals són un òrgan obligatori a aquelles poblacions que tinguin un mínim d'un centre amb tot el cicle d'educació primària (a la resta d'ajuntaments és opcional). És tracta d'uns organismes de consulta i participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit municipal. La seva composició es determina pel reglament municipal, d'acord amb unes bases que aprova la Generalitat. S'ha de garantir la participació dels diferents sectors de la comunitat educativa a nivell local, sense perjudici que l'Ajuntament vulgui integrar-hi altres sectors relacionats amb l'educació (sindicats, entitats culturals, patronal etc).

8.3. Propostes d'ERC

Les propostes d'ERC en l'àmbit educatiu passa, des d'un punt de vista genèric, per demanar l'ampliació de les competències de l'administració local (ajuntaments i consells comarcals) per tal de gestionar de manera més directa tots els aspectes relacionats amb l'ensenyament no universitari (públic o concertat, incloent-hi l'ensenyament d'adults i les escoles d'educació especial). A nivell més concret, pel que fa a les propostes per a la regidoria d'Ensenyament, la proposta d'ERC passa per impulsar les iniciatives següents:

- controlar el mapa escolar de la localitat per tal de garantir la completa escolarització de l'alumnat d'educació infantil (de 0 a 6 anys), educació primària (de 6 a 12 anys) i secundària obligatòria (de 12 a 16 anys).

- Assegurar, prèvia negociació amb el departament d'Ensenyament (que és qui en té les competències) l'oferta suficient pel que fa a crèdits variables (matèries optatives) en l'educació secundària obligatòria a fi i efecte que l'alumnat pugui exercir el grau d'optativitat recollit a la LOGSE.

- Coordinar amb municipis propers, sempre que sigui necessari, l'oferta de places de secundària postobligatòria per tal d'afavorir que els alumnes puguin triar entre tots els recorreguts curriculars possibles.

- L'aplicació de la LOGSE al sistema escolar comporta la ubicació de centres en el lloc adequat i la dotació de recursos humans i materials. Tot això comporta la remodelació, l'adequació i la rehabilitació de tots els edificis escolars i la construcció dels que fora necessari.

- Comporta, també, l'articulació i creació d'Escoles d'Ensenyaments Artístics i musicals, facilitant el suport i convenis de subvenció necessaris, així com la projecció i difusió del treball dels seus alumnes.

- Garantir l'oferta pública suficient de places en el tram de 0 a 3 anys (escoles bressol) per tal de donar sortida a les necessitats laborals dels ciutadans i ciutadanes del municipi i que això es faci de la manera el menys onerosa possible per al municipi, establint convenis d'ajut amb altres administracions, fins que la Generalitat n'assumeixi plenament l'execució.

- Fer un seguiment exhasutiu dels possibles problemes d'escolarització de la població procedent de migracions de fora de la UE per tal d'evitar qualsevol mena de marginació i garantir un procés d'integració comunitària el més fluid possible.

- Cal fomentar la creació d'escoles per a nens i

nenes amb disfuncions físiques i/o psíquiques on sigui necessari, tot tenint present la positiva integració d'aquestes persones a les escoles ordinàries, per a la seva formació integral, garantint els mestres de suport a aquestes escoles.

- Crear i dinamitzar la comissió de matriculació municipal amb la participació de tots els estaments educatius per tal de coordinar el procés anual de matriculació al municipi i les possibles actuacions que se'n derivin: disseny de la campanya de matriculació, control dels ràtios dels diferents centres, noves necessitats escolars etc. Coordinar i dinamitzar l'actuació dels representants municipals als consells escolars dels centres i fomentar els intercanis entre ells.

- Vetllar, coordinar i dotar de continguts els consells escolars municipals per tal d'obtenir una gestió realment efectiva dels centres i, a partir del treball en comú de tota la comunitat educativa, contribuir a dissenyar la política d'ensenyament per al municipi.

- Establir plans d'ajut pel que fa a beques de material escolar, transport i menjadors i vetllar perquè tots els centres que els necessitin disposin d'aquests serveis.

- Garantir l'oferta de places de menjador escolar als centres infantils, de primària i de secundària.

- Establir plans d'actuació pel que fa al manteniment de centres docents públics, així com coordinar el personal auxiliar i de serveis depenent de l'Ajuntament.

- Establir plans d'ús dels centres públics fora de l'horari escolar per tal de donar sortida a les necessitats d'esbarjo dels escolars en el temps de lleure.

- Fer una previsió i un seguiment dels projectes sobre nous centres per tal de garantir el manteniment posterior i l'adequació a les necessitats escolars municipals.

- Vetllar per un compliment rigorós de l'escolarització obligatòria, fent un seguiment acurat d'aquells alumnes o col·lectius que evidencien problemes d'absentisme etc.

- Fer les oportunes reserves de sòl en les zones de nova urbanització per, en un futur, ubicar els centres d'ensenyament infantil i primari prop dels domicilis dels alumnes.

- Procurar una coordinació dels recursos educatius (tant municipals com comarcals) en benefici dels alumnes (itineraris d'interès històric, natural, museus etc)

- Vetllar per tal que els representants municipals

pals als consells escolars prenguin com una prioritat important el foment de l'aprenentatge de la llengua catalana en l'àmbit de l'ensenyament.

- Vetllar per la provisió dels recursos i infraestructures necessàries per cobrir les necessitats de formació permanent d'adults.

- Reclamar que els centres i aules d'adults de titularitat municipal estiguin inclosos en el Mapa de Formació d'Adults i que aquestes aules rebin la consideració de centre públics (tal i com preveu la LODE i la mateixa Llei de Formació d'Adults en l'art. 7.2), donada la seva importància i el fet que una gran majoria estan situats en equipaments municipals.

9. ESPORTS

Parlar de Catalunya és parlar d'esports. Una llarga tradició esportiva ha fet que el nostre país fos conegut arreu. Gràcies a l'entesa al llarg dels anys de les diferents associacions, clubs i institucions amb les diferents administracions i especialment els ajuntaments, han donat com a resultat un nombre elevat d'èxits esportius i una bona xarxa d'instal·lacions esportives.

Ara bé, el fet d'estar més o menys dotats d'aquestes infraestructures esportives (en determinats llocs fruit dels darrers Jocs Olímpics), i de tenir un ampli moviment associatiu entorn l'esport, l'administració, i especialment alguns ajuntaments, no han aconseguit ni garantir que l'esport arribi a totes les capes de la població; sovint els ciutadans de Catalunya, un cop ultrapassada certa barrera d'edat, (a vegades coincidint amb un allunyament del que es pot qualificar d'esport de competició) troben dificultats materials i econòmiques per poder mantenir-se en forma amb la pràctica de l'esport.

Caldrà, doncs, estudiar a cada municipi quines són les necessitats i les demandes esportives reals dels diferents sectors de la població, i quina és la forma de treure el màxim de profit de les instal·lacions actuals o futures, sempre tenint en compte tots els nivells de pràctica esportiva.

9.1. Marc legislatiu

La Constitució espanyola estableix en el seu art. 148.1.19 que les autonomies podran tenir competències en matèria esportiva i lleure. De fet els governs autonòmics catalans s'han reservat en els seus estatuts, la competència exclusiva.

L'Estat es reserva d'acord amb les prescripcions de la "Ley 10/90 del Deporte", les autoritzacions per a poder participar en competicions internacionals, la regulació de les societats anònimes esportives, de federacions esportives "espanyoles" i lligues professionals.

Els governs autonòmics poden legislar en foment, divulgació, planificació, coordinació i implantació de la pràctica esportiva.

La legislació municipal obliga als municipis de més de vint mil habitants a dotar-se d'infraestructures esportives. La llei del Principat de 1988 diu que correspon als municipis promoure de manera general l'activitat esportiva, la construcció i millora d'instal·lacions (a més concreta que les poblacions de més de cinc mil h. n'han de garantir l'existència d'ús públic), la utilització d'aquestes instal·lacions, fer un cens d'aquestes i vetllar pel compliment de les previsions urbanístiques sobre reserves d'espais.

9.2. Propostes i objectius

9.2.1. Objectius bàsics

Els objectius bàsics d'actuació de la regidoria d'esport són segons ERC aquests:

- Promoure l'esport com a mitjà per aconseguir una qualitat de vida.

- Potenciar la pràctica de l'esport federatiu potenciant la tasca d'entesa amb els clubs esportius.

- Facilitar i potenciar la pràctica de l'esport de lleure a totes les capes de la ciutadania, i fer arribar als mitjans tècnics actualment disponibles el ciutadà que vulgui utilitzar-los.

- Portar a terme una política d'optimització dels recursos dedicats a l'esport, tant econòmics com humans i materials. En especial realitzar un manteniment adequat de les instal·lacions esportives actualment existents.

Per tal d'aconseguir aquest objectiu des d'ERC proposem:

9.2.2. Propostes

9.2.2.1. - Política quant a recursos tècnics i humans:

- Reconversió dels tècnics existents en el Servei d'Esports:

- Aquells ajuntaments que disposin de tècnics cal posar-los a desenvolupar programes d'esports i salut, esport per a discapacitats, esports per a gent adulta i activitats físiques per a la gent gran.

•Oficina d'assessorament a l'esportista:

- En els grans nuclis de població o capitals de comarca fóra convenient la creació d'aquesta oficina que contempli les vessants d'informació, suport tècnic, promoció i seguiment de l'esport no federat.

- Aquest ha de ser un centre d'acollida on tots els ciutadans que vulguin puguin rebre un assessorament tècnic pel que fa a la pràctica d'esport de lleure des de la programació de la preparació física fins a llocs on practicar l'esport o rebre consell mèdic.

9.2.2.2. Política d'equipaments:

Sovint, les instal·lacions esportives, i especialment les construïdes amb motiu dels Jocs, manifesten una desproporció palesa entre la seva inversió i el seu aprofitament. Cal estudiar la conveniència de convertir grans instal·lacions esportives en la seu de clubs i entitats, i centre de la vida esportiva de la ciutat.

•Manteniment de les instal·lacions:

- Cal procurar rendibilitzar socialment al màxim les instal·lacions esportives, obrint-les al públic a preus realment populars.

- Ampliació de l'oferta d'horaris per a la utilització de les instal·lacions esportives i abaratiment dels costos, per poder fugir així de l'actual marginalitat d'horaris que resten per a la gent entusiasta de l'esport però que no està federada.

- Així mateix, s'ha d'augmentar la rigorositat en el manteniment i neteja de les instal·lacions esportives municipals.

•Supressió de barreres arquitectòniques:

- Aconseguir la plena supressió de barreres arquitectòniques que dificulten l'accés a les persones amb disminucions físiques, en totes les instal·lacions.

•Recuperació d'espais naturals com a espai lúdic:

- Aprofitar els espais naturals per a l'home, creant zones per l'esbarjo, el passeig i l'esport on es pugui practicar tranquil·lament el córrer, anar en bicicleta o simplement caminar amb una relativa tranquil·litat.

•Circuits per a l'esport:

- Crear circuits urbans per la pràctica de l'esport.

•Equilibri entre zones:

- Cal estudiar les mancances a nivell d'instal·lacions i de desequilibris que es puguin donar dins d'una mateixa ciutat o comarca, i procurar compensar-los amb instal·lacions bàsiques.

•Previsions urbanístiques:

- Vetllar per a la reserva d'espais i qualificacions de zones per a la pràctica de l'esport i l'emplaçament d'equipaments esportius.

9.2.2.3. Política de promoció esportiva:

•Rellançament de l'esport de participació:

- Organització de torneigs (municipals, comarcals) d'esports bàsicament populars, i promocionar-los a nivell d'empreses, col·lectius, associacions, etc.

•Nous esports:

- Ampliar l'oferta esportiva tradicional promocionant altres pràctiques esportives no massificades, canalitzant les iniciatives de nous col·lectius de practicants i de noves "modes" esportives (patinatge, skate board)

•Foment de la bicicleta:

- Íntimament lligat amb els serveis d'urbanisme, cal que els municipis adaptin la nova estructura urbana per crear carrils bici. En l'estructura antiga s'hauran d'estudiar les possibilitats.

•Esport i salut:

- Realitzar campanyes d'informació dirigides a tota la població per tal de donar a conèixer els beneficis que per a la salut comporta la pràctica esportiva. Cal divulgar les diferents alternatives que pot oferir al municipi.

•Esport per a la gent gran:

- Creació de programes d'exercici físic per la gent gran, dotant-los de mitjans i promocionant-los a tots els barris, casals d'avis, AV, etc.

•Esports per a discapacitats físics i psíquics:

- Promocionar l'esport dins d'aquests col·lectius d'una manera rigorosa, oferint-los les diverses possibilitats, tant a nivell de lleure com de competició, mantenint contactes amb associacions especialitzades en aquest temes.

•Potenciar l'associacionisme esportiu:

- Els clubs i les associacions esportives són els principals centres impulsors de l'esport a la ciutat. Cal aconseguir augmentar el nombre de persones que participen de les associacions i clubs. Al mateix temps, cal que els mateixos clubs portin a terme tasques de promoció esportiva entre els seus associats, convidant-los a que passin, en la majoria de casos, de mers espectadors a practicants de l'esport al qual són afeccionats.

- Per això, cal realitzar programes de participació de la gent adulta, utilitzant si convé les instal·lacions municipals i el suport tècnic de l'ajuntament.

•Manifestacions esportives:

- Cal que en totes les manifestacions esportives que es realitzin en el municipi es destaquí el caràcter nacional de Catalunya i la promoció de les seves seleccions esportives nacionals.

- Els ajuntaments, a més a més, han de vetllar pel

compliment del compromís d'utilitzar el català com a llengua oficial de tot esdeveniment esportiu.

• Consells municipals d'esports:

- Cal constituir els CME on hi participin tots els representants de les diferents entitats i associacions esportives de la ciutat per l'assessorament i seguiment de la vida esportiva municipal

• Esport escolar:

- L'escola és el lloc més adient per fomentar la pràctica de l'esport, per tant, tot i les escasses competències del ajuntaments pel que fa a Jocs Escolars, l'aportació pràctica d'aquest és vital.
- En la mesura que els dèficits esportius dels centres quedin coberts, convé plantejar-se la possibilitat de la creació d'Escoles d'Iniciació Esportiva

10. CULTURA

Qualsevol proposta de programa municipal de cultura que presenti ERC s'ha d'inspirar, com a tret bàsic, en una concepció del fet cultural entès com un dels aspectes més rellevants de la nostra vida col·lectiva.

Per a ERC, l'activitat cultural és allò que dona personalitat a una població i, de totes les accions de la persona, la que més ajuda a l'alliberament de la consciència individual i col·lectiva. Des de l'ajuntament, la tasca de suport a les activitats culturals suposa un impuls a l'acció de les entitats i els organismes promotors i, al mateix temps, una millora per a la vida col·lectiva de la ciutadania. En aquest sentit, cal bandejar opcions de caràcter dirigista (l'ajuntament com a motor i protagonista de l'activitat cultural sempre acaba per tenir efectes socialment paralitzadors) o d'altres clarament absentistes (l'ajuntament subvenciona acríticament les propostes culturals que li arriben des d'entitats o empreses).

El model d'ERC ha de basar la seva actuació en uns criteris i objectius clars -un programa d'actuació per tal de potenciar la iniciativa de la societat civil i, si convé, reforçar-la amb actuacions complementàries. L'ajuntament, doncs, pot col·laborar facilitant ajut material (locals, diners,...) o de personal (ajut en l'organització d'actes, legalització d'associacions,...), de manera puntual o periòdica, mitjançant convenis, premis o subvencions.

D'altres actuacions complementàries poden impulsar un aspecte cultural deficitari al nostre municipi o anar encaminats a potenciar la creació d'un públic, reforçar la cohesió social, la promoció turística etc. Sigui com sigui, és important comptar amb la participació ciutadana en la gestació o execució de les iniciatives, ja sigui en forma de comissions, patronats o consells assessors. Sovint pot suposar un estalvi econòmic i, alhora, crear complicitats socials.

Finalment, des dels ajuntaments, ERC ha de de suplir en la mesura que pugui aquelles deficiències que són fruit de la bel·ligerància o la manca de voluntat dels governs autonòmics i del departa-

ment dels Pirineus Orientals. També ha de donar suport al teixit associatiu que vetlla per a la cultura catalana, tant des de les entitats locals com des d'aquelles que es mouen en un pla més generalista (Òmnium Cultural, Obra Cultural Balear, Acció Cultural del País Valencià, Fundació Ausiàs March, Associació Amics de la Bressola...)

10.1. Criteris

ERC entén el fenomen cultural a partir dels eixos bàsics següents:

• Com un element integrador que posi en contacte col·lectius d'un mateix municipi provinents de realitats culturals diverses i que, alhora, actui com a font d'arrelament nacional, amb la llengua catalana com a vehicle lingüístic.

• Com un element de realització personal, vehicle de coneixement i creativitat, ciutadania, identitat i capacitat crítica. Cal, doncs, prioritzar aquelles activitats on els ciutadans tinguin un paper actiu i participatiu.

• Com un element de dinamització social. Per això la política cultural del municipi ha de potenciar l'associacionisme i la participació, treballant conjuntament amb entitats locals i buscant la coordinació amb d'altres regidories.

• Com un dret democràtic que ha de ser a l'abast de tothom. Això es tradueix, per exemple, en entrades bonificades a persones menys afavorides, serveis gratuïts de biblioteca i d'arxiu, organització d'actes populars, campanyes de difusió, línies de subvencions o establiment de convenis amb l'associacionisme local.

10.2. Aspectes legals i de finançament

Les lleis municipalistes atorguen competències als municipis en matèria d'activitats i d'instal·lacions culturals i sobre patrimoni històric-artístic. Sorpren, però, que després de citar aquestes fun-

cions tan ambigües, només s'esmenti com a obligatori, per als municipis de més de 5.000 habitants, el servei de biblioteca. Ara bé, cal consultar la legislació sectorial per conèixer altres funcions que atorga als municipis la normativa catalana vigent en matèria de cultura: L6/85, d'arxius, L17/90, de museus, L2/93, de protecció i foment de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural, L4/93, del sistema bibliotecari de Catalunya i L9/93, del Patrimoni Cultural Català. També és útil consultar els decrets que les despleguen, les lleis espanyoles L16/85, del Patrimonio Histórico Español i L30/94, de Fundaciones y de Incentivos Fiscales a la Participación Privada en Actividades de Interés General (lleis de mecenatge), així com la normativa europea sobre cultura.

A l'hora de treballar, un dels principals problemes de qualsevol regidoria de cultura és el finançament. Més enllà dels recursos propis, aconseguir-ne de nous acostuma a ser indispensable i requereix, sovint, una dedicació especial. Per aconseguir subvencions és recomanable examinar periòdicament el DOGC o d'altres publicacions oficials i, quan convingui, realitzar les entrevistes pertinents. També cal tenir especialment en compte el sector privat a la recerca de mecenatges. I, al capdavant, val la pena recórrer a la imaginació per tal de trobar fórmules potser poc convencionals però eficaces. És el cas, per exemple, d'un festival que s'organitzi sense pagar "catxets" però amb un premi considerable o bé de la signatura de convenis amb mitjans de comunicació per a la difusió d'actes a canvi d'entrades.

És evident, malgrat tot, que, pel que fa als pressupostos municipals, la quantitat de diners destinada a la regidoria de cultura acostuma a ser de les més baixes. És per aquest motiu que des d'ERC s'ha d'impulsar com una qüestió important l'augment de les partides destinades a aquesta àrea, atès que per millorar la qualitat de vida dels ciutadans és imprescindible facilitar l'accés de la ciutadania a la cultura.

10.3. Objectius

Més enllà de la dimensió, els habitants o el pressupost de cada ajuntament, convé tenir presents set grans línies de treball per potenciar una política cultural municipal digna d'aquest nom:

- Equipaments
- Patrimoni històric
- Lectura pública
- Cultura artística. Difusió i creació
- Cultura popular. Festes
- Cultura cívica

10.3.1 Equipaments

Dissenyar una bona política cultural als municipis passa per comptar amb una xarxa d'equipaments

adequada a la realitat. A part de la biblioteca -obligada en municipis de més de 5.000 habitants- és convenient comptar i mantenir espais públics coberts que, segons els recursos, es poden anar especialitzant. Així, la figura d'un pavelló polivalent -apte per a l'esport, el concert, ball i fins i tot teatre- es pot considerar el mínim exigible. A partir d'aquí, convé analitzar quines són les mancances o la millor rendibilització d'aquells equipaments que ja es tenen al municipi (biblioteca, teatre, espai per a concerts, arxiu, museu...).

Tothom és partidari de tenir un recinte acondicionat i permanent per a realitzar-hi actes culturals, però no tots els ajuntaments s'ho poden permetre. Es per això que, depenent del municipi, es poden trobar locals públics o privats: societats, centres cívics, teatres, auditoris, cinemes, etc.

Òbviament a l'hora de projectar un nou equipament cal tenir en compte les necessitats del municipi (teatre a la italiana o no, sala de ball, sala de conferències, cinema, sala d'exposicions, hotel d'entitats, sala de congressos etc), la polivalència del local, els costos de manteniment, la utilització d'energies renovables... Si el projecte és de nova planta, atorgar-lo per mitjà d'un concurs d'idees podrà aportar, igualment, algun aspecte innovador des del punt de vista arquitectònic o funcional. En la redacció del projecte és útil consultar les entitats que hauran d'utilitzar l'espai.

Pel que fa al finançament, cal acordar previsions a llarg termini -es tracta d'equipaments irresolubles en un parell o tres de pressupostos- i el màxim de consensuades en el pla polític. Un calendari o programa d'inversions municipal acostuma a ser imprescindible si es volen aconseguir resultats davant de les diputacions i la Generalitat.

D'altra banda, és necessari tenir molt present que el bon clima del país facilita que força manifestacions culturals es puguin dur a terme a l'aire lliure i que algunes de les que es fan sota cobert es puguin realitzar sovint a l'exterior. És per això que cal estar amatents als projectes d'urbanització de passejos, places i carrers que puguin servir per estalviar feina i diners en lloguer d'escenaris, grups electrògens, etc.

10.3.2. Patrimoni històric

La Llei del Patrimoni Cultural atorga una competència genèrica als municipis i a les comarques en matèria de protecció, conservació, difusió, acreixement, investigació i foment d'aquest patrimoni. El marge de les administracions locals en la protecció dels béns culturals es limita als béns immobles. Els béns immobles d'importància local poden ser declarats béns culturals d'interès local per part dels propis ajuntaments, tret que el municipi no superi els 5.000 habitants. En aquest cas, serà el Consell Comarcal qui acordarà la protecció dels

béns culturals. Cal afegir que els ajuntaments poden sol·licitar a la Generalitat la protecció dels béns de més relleu, com a béns culturals d'interès nacional. També cal tenir en compte els beneficis que es poden obtenir a partir de l'aplicació de l'1% cultural que cedeix la Generalitat en realitzar grans obres i infraestructures.

Cal tenir en compte que la protecció al patrimoni es pot fer per a elements singulars o bé per a conjunts. Posteriorment, en l'establiment de normatives urbanístiques, caldrà tenir en compte els béns catalogats i el seu entorn.

Des de l'àmbit de la cultura es pot influir també en la determinació dels criteris urbanístics dels centres històrics (façanes, cablejats, paviments i mobiliari urbà) i en el procediment d'atorgament de la llicència d'obres (finca amb possibles restes arqueològiques). És de cabdal importància la confecció d'un catàleg de béns culturals -amb la fitxa corresponent- per tal que no desapareguin els signes d'identitat dels nostres pobles i ciutats.

És necessari tenir ben clar que la conservació dels béns culturals és un deure que correspon als seus propietaris i posseïdors. En aquest sentit, l'ajuntament pot exigir la seva conservació o l'establiment de mesures cautelars -té potestats sancionadores i d'inspecció- i, òbviament, ha de donar exemple amb els que són de la seva propietat.

En l'aspecte de la conservació no s'ha d'oblidar els béns mobles, sobretot els documents. Cal, doncs, dotar l'arxiu municipal de les condicions adequades d'espai, temperatura, humitat, prevenció d'incendis i personal. Sobre aquesta matèria també cal fer memòria de la funció dels arxius comarcals i de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Hi ha mil formes, quasi sempre agradables, de difondre el patrimoni local: publicar llibres o fullets, organitzar festes o rutes a determinats indrets, obrir una pàgina web, fer samarretes o calendaris, organitzar visites, etc. El que cal recordar és que, a més, és una obligació. Per a una bona difusió insistim en la importància de disposar d'un catàleg de béns culturals. Aquesta base de dades ha de ser accessible al públic, especialment als qui tenen drets reals sobre els seus elements, i als investigadors. Per tal de conservar la memòria col·lectiva també és un deure l'acreciment del patrimoni cultural.

Sovint de forma imprevista es té l'oportunitat d'adquirir algun element, ja sigui un bé immoble (casa pairal, ermita etc) o moble (objecte arqueològic, escrit o imatge antiga etc). Per això cal dotar els pressupostos municipals d'una partida a tal efecte. La llei atorga a l'administració local drets d'adquisició preferent per a l'acreciment del patrimoni cultural immoble. Sobre aquesta qüestió és bo iniciar una política de foment de donacions (especial-

ment textos i fotografies) i difondre el que s'obtingui mitjançant exposicions. Sempre serà més fàcil que una institució conservi aquests béns d'una forma adequada que no pas un particular. Si les institucions demostren la seva responsabilitat en la conservació creixerà la confiança en elles dels ciutadans i, paral·lelament, la seva predisposició a cedir materials d'interès.

El patrimoni històric i cultural té un punt important de suport en l'existència de museus. Segons la llei, el museu és una "institució permanent, sense finalitat de lucre, al servei de la societat i del seu desenvolupament, oberta al públic, que reuneix un conjunt de béns culturals mobles i immobles, els conserva, els documenta i estudia, els exhibeix i en difon el coneixement per a la recerca, l'ensenyament i el gaudi intel·lectual i estètic i es constitueix en espai per a la participació cultural, lúdica i científica dels ciutadans". La proliferació de museus i els avenços tecnològics han influït en un profund canvi en la concepció de la funció social d'aquests centres. Per tal que un museu arrel en una població es convenient comptar amb la col·laboració d'un museòleg per tal d'elaborar un projecte museològic i museogràfic adaptat a cada realitat concreta. A banda de tenir cura dels museus de titularitat municipal, l'ajuntament ha de participar en la gestió dels museus locals del seu terme (cas que n'hi hagi) i fomentar els de titularitat privada.

10.3.3. Lectura pública

El servei de biblioteca és obligatori als municipis de més de 5.000 habitants. El departament de Cultura de la Generalitat va elaborar fa uns anys un Mapa de Lectura Pública on es recullen les característiques que han de reunir les biblioteques del país. A l'hora de finançar la construcció de noves biblioteques, la Generalitat segueix els dictats del mapa, amb una clara preferència per les de caràcter comarcal per sobre les centrals urbanes i les estrictament locals.

10.3.4. Cultura artística. Programació i difusió

La creació artística ofereix un camp amplíssim d'activitats en les quals la participació ciutadana ha de jugar un paper central. Conscient d'aquest fet, l'ajuntament ha de facilitar ajut material (locals, finançament etc) o de personal (col·laboració en l'organització d'actes, legalització d'associacions etc) de manera puntual o periòdica i per mitjà de convenis, premis o subvencions.

L'ajuntament ha de col·laborar a la conservació de tota expressió de cultura; sobretot d'aquelles que, tal com passa en el cas de certes creacions (arts plàstiques, arts literàries etc), tenen un caràcter efímer. Per tot això, en segons quines ocasions es convenient conservar exemplars de la producció literària o musical, o a la col·lecció local de la biblioteca o al fons municipal d'art.

La programació i la producció artística és una faceta que també cal contemplar a l'hora de planificar una política cultural a nivell municipal. De fet, com és de domini públic, nombrosos ajuntaments organitzen festivals, "happenings", seminaris, trobades, cicles, certàmens, premis, jornades, exposicions... amb l'objectiu de promocionar un àmbit o un altre de la cultura. Dins d'aquests grans objectius, es pot encaminar la programació cap al terreny on més convingui a cada municipi en concret: recolzar la promoció turística, potenciar la progressiva implantació d'un públic local etc. Cal remarcar, en aquest aspecte, que és important comptar amb la participació ciutadana en la gestació i execució de les iniciatives que es decideixi impulsar. Això es pot fer en forma de comissions, patronats, consells assessors o força altres organismes. Tot plegat pot suposar, sovint, un estalvi econòmic notable i, al mateix temps, passar a disposar d'uns canals de difusió immillorables.

10.3.5. Cultura popular. Festes

La cultura catalana, tal com ho acostumen a ser les de caràcter mediterrani, és molt rica en manifestacions populars i tradicionals. L'ajuntament pot jugar en aquest camp un paper important en la seva difusió i potenciació. Cal insistir en aquest terreny en la importància de la participació dels ciutadans i entitats en l'organització i execució dels actes culturals. Es tracta d'una pràctica que pot contribuir poderosament a l'articulació del teixit social. De fet, la L2/93 fixa com a deure de les administracions el foment de la cultura popular i tradicional. Per a les manifestacions de cultura popular i tradicional més rellevants de Catalunya, la llei regula també les festes d'interès nacional i les associacions d'interès cultural.

A nivell pràctic, l'activitat municipal en aquest apartat ha de passar, fonamentalment, per potenciar la imatgeria, el bestiari i els elements genuïnament locals; fer atenció al calendari festiu tradicional de l'any i impulsar la creació de mecanismes estables (amb participació popular) a l'hora de preparar les grans festes anuals, particularment la festa major.

10.3.6. Cultura cívica

El foment de l'associacionisme local és una tasca de la qual un ajuntament progressista no es pot desentendre en cap cas. Cal fer-ho, però, amb imaginació i sense caure en el parany dels dos grans models de relació amb la societat civil que han imperat en els ajuntaments en els darrers anys. Per una banda, el de CiU, que ha consistit a potenciar extraordinàriament entitats i associacions a base de subvencions paternalistes i sovint clientelitzadores. Ha estat una pràctica de deixar fer sense que hi hagi hagut criteris objectius ni una planificació lògica, cosa que no pot passar en una política cultural que es pretengui mínimament avançada. Per l'altre cantó, el model potenciat per PSC i IC ha estat jus-

tament el contrari. L'administració hi ha jugat un paper predominant sense deixar gairebé espai a la societat civil, amb la qual cosa s'ha provocat un increment notable de la despesa pública i s'ha posat en perill la mateixa continuïtat de força col·lectius i associacions locals.

ERC opta per una alternativa molt diferenciada d'aquests dos models. Es tracta de potenciar una entesa equilibrada entre l'administració i la societat civil. Es tracta d'una opció que, administrada de manera adequada, pot donar uns resultats excel·lents. En conseqüència, cal tenir molt en compte que per a un ajuntament sempre serà més rendible econòmicament i políticament una entesa amb la societat civil que no pas una actuació en solitari.

Els agermanaments que es poden establir amb d'altres municipis són una eina molt útil per fomentar les relacions col·lectives, el foment de la vida cultural i el turisme. La motivació de l'agermanament pot ser solidària, històrica etimològica etc. Buscar nous amics a l'Europa comunitària o a l'entorn pot ser, a més, una bona via amb vista a sol·licitar finançament ja que la CE subvenciona els agermanaments.

10.4. Idees concretes d'actuació

La proposta d'ERC en el camp cultural es pot materialitzar en les propostes d'actuació concreta que es detallen a continuació:

- Creació d'infraestructura pública, racional i apropiada als ciutadans: xarxa de biblioteques, teatres o sales polivalents, espais d'assaig per a grups musicals o teatrals, centres cívics, sales audiovisuals i videoteques etc.

- Mantenir una programació estable de teatre, música i dansa al llarg de l'any per potenciar la creació d'espectadors i, en conseqüència, incrementar el nivell cultural de la població. Tenir present que hi ha importants subvencions de la Generalitat i les diputacions a través de la Xarxa de Teatres Públics. En aquest sentit, és important la potenciació de grups del país (siguin de música, teatre o dansa).

- Catalanitzar les celebracions populars (festa major, carnaval, Sant Jordi etc) amb la incorporació d'elements lúdics i folklòrics autòctons.

- Incentivar la producció cultural del municipi a través de concursos d'idees, beques, premis etc. Cal, en qualsevol cas, trobar fórmules originals i modernes que generin l'interès dels creadors locals.

- Establir programes de formació de contingut cultural adreçats tant a les entitats com a la població en general

- Potenciar una política d'edicions pròpia sobre temes culturals i històrics relacionats amb el municipi. Cas que n'hi hagi, és necessari atorgar ajuts a les petites editorials especialitzades en temàtica local.

- Conservar el patrimoni cultural i històric local a través d'actuacions de protecció i, quan convingui, de restauració.

- Fomentar una política d'intercanvis culturals amb altres poblacions (estrangeres o de la resta dels Països Catalans) amb la col·laboració de les diferents entitats i associacions del municipi.

- Iniciar una política de convenis de col·laboració amb les diferents entitats locals que substitueixi progressivament la pràctica d'atorgar subvencions indiscriminades.

Cal regular d'una manera clara i comprensible per a tothom el mecanisme per accedir a aquests convenis.

- Donar suport a la creació d'infraestructures per part de la societat civil. Cal no oblidar que aquelles entitats que disposen de patrimoni propi són les que ofereixen una més gran garantia de continuïtat i de treball seriós.

11. POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Si tenim clar que l'objectiu de la normalització lingüística és, per a ERC, l'hegemonia de la llengua catalana en tots els àmbits, és evident que som molt lluny d'acomplir-lo.

És especialment preocupant la situació lingüística en les relacions entre la població jove i en àmbits com l'empresarial, la justícia, els mitjans de comunicació, els audiovisuals i la indústria cultural; alhora que és desigual en els diversos territoris de la nació. Des dels ajuntaments cal impulsar de manera decidida el procés de normalització lingüística, tant en les activitats de l'ajuntament com en tots els àmbits de la població.

L'objectiu fonamental de tot ajuntament quant a la política lingüística que s'ha de seguir ha de ser l'assoliment de la plena normalització de l'ús de la llengua catalana a les seves dependències i estendre, de manera progressiva i ferma, l'ús del català a la població.

A partir de les dades sociolingüístiques de la població, obtingudes a partir dels padrons municipals, enquestes, estudis, etc., cal decidir les accions prioritàries de normalització lingüística. Igualment important és presentar mocions al Ple favorables a la unitat de la llengua catalana, a l'ampliació de les respectives lleis de normalització i de política lingüística i dels ajuts oficials a l'extensió del coneixement i de l'ús del català i a tots aquells aspectes de la política lingüística coherents amb el que defensa ERC.

Cal tenir en compte, pel que fa al Principat, que, segons la nova redacció de l'article 5 de la Llei 8/1987 municipal i de règim local de Catalunya, establerta per la Llei 1/1998 de política lingüística, el català és la llengua pròpia de l'administració local i, per tant, tota la documentació interna i tot el que s'adreça a la ciutadania o a d'altres administracions, s'ha de fer en català. Els ajuntaments

d'arreu del territori català han d'assumir la responsabilitat i el lideratge que els correspon en política lingüística en l'àmbit municipal, ja que els avanços remarcables només s'han produït al Principat (tot i que molts d'ells han delegat aquesta responsabilitat en el Consorci per a la Normalització Lingüística) i en casos aïllats i de forma excepcional en el cas de les Illes i del País Valencià.

11.1. Pla municipal de normalització lingüística

A partir de les dades sociolingüístiques de què es disposi, els ajuntaments han d'elaborar un pla municipal de normalització lingüística (PMNL), adequat a les necessitats sociolingüístiques de les diferents zones, que estableixi clarament quins són els objectius prioritaris, les actuacions que cal per tal d'assolir-los per als pròxims quatre anys i la dotació necessària dels mitjans per poder dur-los a terme. Aquest pla, aprovat pel Ple, es revisarà i s'actualitzarà cada any.

Cal crear un servei municipal de català ens els municipis que no en tinguin, entès com a servei d'assessorament tècnic i lingüístic i de revisió i eventualment traducció de textos destinat a donar suport a les empreses i particulars que funcionin habitualment en català o que vulguin incorporar-lo com a llengua d'ús, amb atenció especial al sector socioeconòmic. Si més no, cal dotar cada municipi almenys d'una plaça de tècnic/a en normalització lingüística que s'encarregui de planificar el procés d'implantació social de la llengua catalana al municipi.

En l'elaboració i execució d'aquest PMNL, cal implicar-hi les entitats culturals i esportives, els partits polítics, els sindicats, les organitzacions d'empresaris i de comerciants, les associacions de veïns, perquè, coordinadament amb l'ajuntament i l'ofici-

na o servei local de català en les poblacions on n'hi hagi, actuin d'impulsors i de supervisors de la normalització lingüística en el seu àmbit d'actuació. Cal comptar també amb el teixit social favorable a la normalització lingüística i amb les entitats no governamentals que treballen per la llengua per tal de fer campanyes de dinamització conjuntes o coordinades. En aquest sentit, és molt important seguir una dinàmica diferent de la que porta a terme CIU que passa per la substitució del teixit social. Un teixit social, cal recordar-ho, que durant molts anys ha estat l'únic que ha mantingut una dinàmica de treball a favor de l'ús social del català.

En una segona fase posterior al PMNL cal impulsar un Pla Municipal de Qualitat Lingüística, sobretot en llocs on la normalització lingüística ja s'ha gairebé assolit però en els quals el canvi a nivell de qualitat de llenguatge administratiu és encara molt baix o un calc directe del castellà (cosa que comporta que el model que rep la població sigui erroni i inadequat).

11.2. Administració local

- És necessari fer complir o complementar les lleis, que considerem especialment insuficients en el cas de les Illes i del País Valencià, especialment amb l'exigència del coneixement suficient de la llengua catalana a tot el funcionariat dels ajuntaments.

- Organitzativament, cal traspasar tots els temes de normalització lingüística a l'àrea d'Alcaldia, perquè la política lingüística no és només cultura o ensenyament, sinó que afecta tots els departaments de l'ajuntament.

- Si encara no s'ha aprovat el reglament d'ús del català, que ha de regular els diferents àmbits municipals com a eina marc per al suport per al pla de normalització lingüística intern, cal impulsar-ne l'aprovació. Pel que fa al Principat, aquest termini finalitza el gener de l'any 2000, tal com estipula la Llei 1/1998, de política lingüística (art. 9.3 i disposició transitòria primera).

- Cal tenir aprovats uns perfils lingüístics del personal d'acord amb les tasques que desenvolupin. Aquests perfils els ha d'elaborar el personal tècnic de l'oficina o del servei lingüístic local o comarcal i han de tenir el consens, si és possible, de tots els grups municipals. Cal mantenir l'exigència del coneixement del català (oral i escrit), segons aquests perfils, en la convocatòria de noves places i en les promocions internes de l'ajuntament. En el cas del Principat, aquest aspecte queda regulat pels articles 294.2 i 310.2 de la Llei 8/1987, modificats per la Llei 1/1998.

- És necessari elaborar un pla de formació quadriennal per al personal, adequat als perfils lin-

güístics.

- Després de 20 anys d'ajuntaments democràtics i de 14 anys de la prescripció del termini establert per les primeres lleis de normalització lingüística, encara hi ha molts municipis amb plaques de carrer per normalitzar: cal fer una política de catalanització i adequació de les plaques, a càrrec dels pròxims pressupostos municipals, i vetllar des dels ajuntaments perquè s'utilitzin arreu els nomenclàtors en la forma oficial.

- És important exigir la normalització de la documentació als proveïdors i concessionaris dels ajuntaments i dels organismes que en depenguin.

- Per impulsar decididament la normalització interna, en els ajuntaments mitjans i grans es fa necessari disposar de personal propi de normalització amb dedicació exclusiva, que dugui a terme tasques d'assessorament lingüístic intern i de foment del coneixement i de l'ús del català en tots els departaments i els organismes que en depenen, en col·laboració estreta amb les delegacions territorials del Consorci per a la Normalització Lingüística en el cas del Principat i dels tècnics i tècniques de normalització lingüística i serveis municipals de català del País Valencià i les Illes.

- És important que a les biblioteques municipals hi hagi subscripcions de la premsa local, comarcal i nacional en català. Igualment, en la línia de la biblioteca plurimediatàica que s'ha estès darrerament, s'ha de vetllar perquè els usuaris tinguin disponible les últimes novetats de material audiovisual editat en català.

11.3. Entitats

A part de les actuacions previstes al PMNL en l'àmbit sociocultural, s'han d'incloure clàusules de normalització lingüística en els convenis amb les entitats i en els acords puntuals per atorgar subvencions i oferir el suport tècnic necessari per dur a terme les actuacions que s'hi indiquin.

11.4. Sector socioeconòmic

A més de les mesures previstes al PMNL, cal difondre des de les àrees municipals relacionades amb l'activitat econòmica i de consum les subvencions que la Generalitat valenciana i la de Catalunya i els Consells Insulars concedeixen, o haurien de concedir, a les actuacions normalitzadores i donar ajuts als comerços i a les empreses del municipi que avancin en l'ús del català. En aquest sentit, el departament que atorga les llicències d'obertura de negoci pot gestionar les ajudes i oferir el suport necessari.

En les poblacions que disposin d'oficina municipal

d'informació al consumidor o d'una àrea de consum, seria interessant que aquests òrgans difonguessin els drets lingüístics dels consumidors que, en el cas del Principat, recull la Llei 1/1998 i la que se'n deriva i vetllar perquè no es conculquin els drets que s'hi especifiquen.

Cal tenir en compte que, segons la llei 1/1988 de política lingüística, els ajuntaments poden aplicar exempcions fiscals per l'ús del català a les empreses i els comerços. Caldria establir els barems adequats segons la situació sociolingüística de cada barri o població en què es vol incentivar l'ús del català.

11.5. Ensenyament

Cal facilitar els mitjans als centres d'ensenyament que porten a terme programes de normalització lingüística, programes que s'han de fer en el marc d'un programa global i coherent, i impulsar-los des del mateix ajuntament en els territoris on no s'hagin establert. En aquest sentit, cal dinamitzar els projectes lingüístics als centres d'ensenyament i rendibilitzar al màxim la participació municipal en els consells escolars.

És important promoure el reciclatge lingüístic del

professorat de tots els nivells educatius i oferir els mitjans per a la innovació i la recerca en el camp de la normalització i la sociolingüística des de les entitats ciutadanes i particulars.

Cal crear una comissió interdepartamental (administració de la Generalitat, administració local etc) per tal de coordinar l'organització de cursos de català per a adults, generals i específics (per a personal de l'administració). Actualment hi ha una dispersió de recursos i una descoordinació d'administracions i de departaments que n'organitzen que provoca que sigui gairebé impossible quadrar l'oferta i la demanda; és a dir, els recursos econòmics disponibles amb les necessitats de formació de la població o els empleats públics.

11.6. Sector audiovisual i noves tecnologies

Cal que les poblacions que tinguin cinemes facin els contactes necessaris per tal d'aconseguir que tinguin el màxim nombre possible de còpies de pel·lícules en català. També cal potenciar la distribució del programari i maquinari informàtic en català en els establiments de venda de material informàtic, com també la creació i distribució de literatura en català.

12. DONA

Replantar els municipis de manera que en el seu disseny hi estigui present la mirada femenina és un tema tan important com l'habitatge, la seguretat, la planificació dels espais urbans... Aconseguir-ho depèn d'unes línies de treball i accions que permetin unes condicions d'igualtat d'oportunitats entre gèneres i mesures de discriminació positiva cap a les dones.

La Llei de Bases del Règim Local (LRBRL) expressa la competència municipal per realitzar activitats i oferir serveis que portin a la promoció de la dona. Els principis d'aquesta Llei són un reflex del marc legislatiu de rang superior que obliga el govern de l'Estat i el de la Generalitat de Catalunya a realitzar una política no discriminativa per raó de sexe, establerta a la Constitució i a l'Estatut d'Autonomia. Cal tenir en compte, també, el conjunt de directrius, recomanacions i resolucions de la Comunitat Europea que obliga els Estats membres al seu compliment. Altres lleis donen atribucions, a l'àmbit local, en temes específics com poden ser la salut, els afers socials o la cultura.

Cal doncs, pensar propostes que abracin tots els àmbits des d'una perspectiva de transversalitat. La

creació d'una àrea que abasta un segment de població amplíssim ajudaria a construir una ciutat des del respecte a la diferència. Un Pla Municipal per a les Dones seria l'eix vertebrador d'aquesta.

El seguiment de l'aplicació d'aquest s'ha de fer a totes les àrees on es planifica i ho ha de fer un càrrec polític, una regidora. Així dins de l'organització municipal la regidora del Pla Municipal per a les Dones tindria representació a totes les altres àrees del govern per tal de vetllar pel bon funcionament d'aquest.

Els objectius generals d'aquest Pla són:

12.1. Educació

L'educació és un instrument bàsic per transmetre el sistema de valors imperants en una societat. És per això que també és l'àmbit on s'inicia la discriminació que afecta la dona al llarg de la seva vida. Amb l'objectiu d'afavorir la incorporació de les dones a tots els nivells i opcions del sistema educatiu i d'altres camps de la formació no reglada, i el d'eliminar els trets sexistes de l'educació, es

proposen les següents línies d'actuació:

- Vetllar per l'eliminació de la utilització de material sexista (jocs, llibres, imatges) a les escoles públiques.

- Crear un servei d'acollida als centres educatius, per a facilitar l'adaptació dels horaris laborals amb els escolars.

- Reservar algunes places a les guarderies municipals per a fills de mares amb greus mancances.

- Impulsar el coneixement de la història de les dones en les diverses activitats escolars: itineraris pel barri, vida de les dones avantpassades, etc.

12.2. Salut

La política de salut afecta directament les dones ja que és el sector de la població que més utilitza els seus serveis. Fet que es produeix per dos motius fonamentals: el paper de la dona en el procés reproductiu i la seva responsabilitat respecte de la salut i de l'atenció dels membres del nucli familiar. D'acord, doncs, amb l'objectiu de millora la salut i la qualitat de vida de la dona, es plantejen les actuacions següents:

- Desenvolupar programes d'informació, prevenció i educació de la salut dirigits a la dona tenint en compte la següent problemàtica, específica per a cada edat i situació:

- Planificació familiar
- Prevenció de malalties pròpies de la dona
- Salut mental
- Qualitat alimentària
- Educació en salut laboral
- Hàbits higiènics

- Introducció del fet diferencial de la salut de la dona en l'educació per a la salut als centres educatius i en els programes de formació del professorat.

- Obrir, als punts ciutadans d'informació, un camp específic d'informació de la salut, on es trobi una informació actualitzada sobre dades, recursos, conferències, actes, serveis, etc., que puguin interessar específicament la dona.

12.3. Formació ocupacional i treball

D'acord amb l'objectiu d'aconseguir la incorporació de la dona en el món del treball en igualtat de condicions, i atès l'estat actual de l'atur de la població femenina, ERC es proposa prioritzar les seves actuacions en el camp de la formació ocupacional per a la inserció laboral i professional, i dur a terme una política específica de foment del treball mit-

jançant accions positives que portin a l'eliminació, a mitjà termini, de les dificultats que té la dona per accedir a un lloc de treball en unes condicions d'igualtat.

Per poder portar a terme aquesta política s'ha de pensar a considerar:

- Incentivar i impulsar mesures concretes que corregixin la segregació de les dones al mercat de treball, a nivell de salaris, contractació, atur, tipus de contractes i assetjament sexual, etc.

- Potenciar una major diversificació professional en tots els moments de l'orientació i formació per tal de corregir la tendència general respecte la concentració de les dones en sectors i oficis tradicionals.

- Formar les dones especialment en les noves tecnologies, camp en el qual han de poder entrar en un nivell d'igualtat.

- Mesures específiques per a l'accés a un lloc de treball de dones en situacions especialment precàries per tal de no perpetuar la seva dependència d'ajuts institucionals.

12.4. Serveis Socials

La consideració social del treball domèstic i l'oferta d'un seguit de serveis que portin a la corresponsabilització de l'atenció als altres, ha de ser el punt de partida per a una política social que porti les dones a ser considerades ciutadanes de ple dret. D'acord amb aquest objectiu:

- Cal promocionar la participació de les dones en la vida ciutadana i associativa mitjançant el suport a les activitats que realitzen les associacions, organitzant campanyes de difusió i jornades específiques, etc.

- Evitar la progressiva feminització de la marginació, potenciant la creació de recursos que permetin a la dona la seva integració social i laboral (fills malalts, gent gran, etc.)

- Realització de campanyes a centres escolars, clubs d'esplai, casals de joves, etc., per tal de prevenir situacions de posterior marginació en temes com la prostitució, la delinqüència, la drogodependència.

- Adequar, d'acord amb altres administracions, els serveis imprescindibles per atendre les dones amb problemes de maltractaments.

- Establir prioritats d'atenció específica en els serveis municipals per a dones en situacions greus i amb problemes de reinserció social: dones soles, mares joves, dones grans, dones maltractades, prostitutes, etc.

12.5. Espai urbà

- Considerar els barris i pobles com autèntics nuclis habitacionals dotats de totes les qualitats de centralitat, distàncies curtes per realitzar la diversitat de les funcions diàries, la multiplicitat i la diversitat d'usos, equipaments i serveis relacionats tant amb l'oferta de treball remunerat com en l'oferta de totes les activitats i serveis a prop de l'habitatge que són imprescindibles per a una organització digna i sostenible de la vida quotidiana.

- Promoure la progressiva eliminació de les barreres arquitectòniques i l'adequació del transport públic –imprescindible en els casos de disminucions– tenint en compte el pes que continuament suporten les dones (carrets de la compra, cotxets d'infants, etc.).

12.6. Esports

La història de l'esport ens permet posar de mani-

fest, un cop més, que la dona no ha intervingut en aquesta parcel·la de l'activitat social. Un dels motius d'aquesta absència és el paper d'exaltació del model masculí dominant el qual ha arribat a ser paradigmàtic. Per això cal:

- L'accessibilitat per a totes les dones a la pràctica esportiva, lluitant contra la prepotència de l'esport masculí, especialment en els mitjans de comunicació.

- Assessorar els pares i mares perquè no influeixin d'una forma sexista en els seus fills en l'elecció de les seves activitats esportives.

- Formar mestres, professors i monitors d'educació física perquè la seva pràctica no sigui sexista.

- Tenir en compte les necessitats pròpies de l'exercici físic de les dones (part, post-part, manteniment, caminar, etc.) en la planificació de les activitats esportives.

13. JOVENTUT

La joventut, en tant que grup generacional amb una problemàtica específica, mereix un tractament singularitzat en el marc d'una pràctica municipalista de caràcter progressista.

Es tracta d'aconseguir que el conjunt de polítiques que s'impulsen des de l'ajuntament (habitatge, promoció econòmica, sanitat, participació ciutadana, etc.) prenguin en consideració les seves particulars necessitats.

En aquest sentit, té una importància fonamental superar la visió folklorista i minimitzadora que durant massa temps s'ha tingut de la joventut en l'àmbit local i que sovint ha fet que les propostes envers aquest sector no hagin anat gaire més enllà de l'àmbit del lleure i del consum de cultura de masses.

I és que per a ERC, com a formació d'esquerra, les polítiques adreçades a la gent jove han de partir indissolublement de la voluntat de superar les problemàtiques socials que l'afecten i que dificulten el seu lliure desenvolupament.

13.1. Normativa

Els ajuntaments tenen una imponent capacitat d'actuació en l'àmbit juvenil. De fet, l'article 68.b) de la LMRCL els reconeix la potestat d'exercir activitats complementàries a les que corresponen a

d'altres administracions públiques en matèria de joventut.

Aquesta única referència competencial a favor dels municipis en la legislació de règim local es correspon amb el fet que l'administració que exerceix les competències principals en aquesta matèria (i és la titular dels serveis més significatius) és la Generalitat. Aquesta institució ha anat desenvolupant en els darrers anys una política legislativa prou intensa.

En aquest sentit, cal subratllar la transferència a la Generalitat dels serveis de joventut dependents de les diputacions (Llei 11/1993) i la delegació de competències a les comarques en matèria d'instal·lacions infantils i juvenils (Decret 187/1993).

De totes maneres, malgrat l'acusat protagonisme de la Generalitat en la regulació i prestació de serveis a la joventut, no hi ha dubte que els ajuntaments tenen un cert marge de maniobra per desenvolupar una política pròpia en matèria de joventut.

En aquesta línia, cal tenir molt en compte l'abans esmentada capacitat per desenvolupar activitats complementàries a les de la resta d'administracions i el poder que dona ser el titular de diversos serveis que es poden integrar en una política municipal en aquesta matèria.

13.1. Regidoria de joventut

Per elaborar una bona política juvenil, cal partir de la base que l'actual situació dels joves arreu del país ha provocat que les mesures tradicionals dels ajuntaments per tal que se sentissin integrats dins la societat hagin quedat absolutament desfasades. Les regidories municipals de joventut han estat concebudes per oferir al jovent una sèrie d'activitats en el camp del lleure, principalment en esports, cultura i associacionisme.

Aquesta funció ha quedat superada per les circumstàncies actuals, on el que veritablement necessiten els joves és una bona formació, assessorament de tot tipus, aconseguir una feina digna i estable, possibilitats d'emancipar-se i començar un projecte de vida propi etc.

El que necessiten, doncs, és poder sentir-se part de la societat i participar-hi de forma activa. Això no s'aconseguirà si no s'han resolt una sèrie de mancances fonamentals que impedeixen que s'il·lusionin i vegin amb optimisme el futur. És per això que el pilar fonamental de la política de joventut és que aquesta sigui gestionada de forma integral i comptant amb la participació directa dels joves, ja estiguin associats a alguna entitat o bé a títol individual.

La regidoria de joventut és la principal responsable que l'ajuntament compleixi amb els objectius d'una política integral en matèria de joventut. La seva funció principal és vetllar per tal que totes les regidories tinguin en compte la problemàtica dels joves a l'hora de tirar endavant els seus projectes.

L'àrea de joventut ha d'estar en contacte amb les entitats juvenils del municipi, bé directament o a través d'un Consell de Joventut promogut per les mateixes entitats, per tal de donar resposta a les inquietuds que puguin expressar sobre els diferents aspectes de la vida local.

També s'hauran d'establir mecanismes per arribar a tots aquells joves que no estan associats (que són la majoria) i que, per tant, no participen tant activament de les activitats del municipi. Per tal d'aconseguir aquest objectiu és important determinar quines han de ser les accions concretes en matèria juvenil que s'han de dur a terme des de cadascuna de les àrees que intervenen en el disseny de la política municipal.

13.2. Associacionisme

La situació de l'associacionisme juvenil és ben diversa als diferents municipis de Catalunya. Podem considerar que l'associacionisme, en els darrers temps, ha sofert un conjunt de transformacions. Actualment el jovent associat representa un percentatge molt petit respecte el total de la pobla-

ció juvenil. A més, la gran majoria ho està en entitats de tipus estrictament lúdic i cívic, no pas en entitats socials. Per tant, les relacions socials de la major part de la joventut es desenvolupen al marge de les associacions.

Hi ha dues línies d'actuació a l'hora de promoure l'associacionisme: una és donar ajut a l'associacionisme establert; l'altra intentar fomentar-lo entre el jovent que no pertany a cap entitat. Pel que fa a la primera, cal dir que els resultats pel que fa a la creació d'entitats juvenils noves o per l'enfortiment de les que ja existeixen no han estat gaire satisfactoris. La segona línia d'actuació ha arribat amb cert retard però els seus resultats són més prometedors.

Ha calgut, però, adonar-se que les iniciatives municipals a favor de l'associacionisme no es poden limitar als joves associats i que cal preocupar-se també dels que no ho estan (estructurats al voltant del grup d'amics, companys de feina o d'estudi).

La força del moviment associatiu català no sempre s'ha dirigit a l'enfortiment global del teixit juvenil a través del treball en plataformes d'àmbit superior; massa sovint, les energies s'han esmerçat a enfortir les pròpies entitats. Aquest fet, juntament amb el dirigisme ideològic que alguns partits polítics han anat realitzant, ha desnaturalitzat la força de l'associacionisme català, impedit-li exercir el paper d'interlocució crítica no partidista que li pertoca. També les entitats representades als consells de joventut reben, en general, una major atenció per part dels governs que d'altres col·lectius de joves menys estructurats.

Per tal de superar aquesta situació cal impulsar les línies de treball següents:

- Promoure l'associacionisme i donar-li un major reconeixement social i polític.
- Fomentar la formació d'educadors/es i animadors/es socioculturals.
- Afavorir la realització d'activitats puntuals de les associacions, sobretot durant les vacances, facilitant l'accés el més ampli possible a les mateixes, sense discriminacions per raons econòmiques, deficiències físiques o origen cultural.
- Prioritzar els convenis anuals per sobre les subvencions, ja que aquestes introdueixen un component de precarietat elevada. Cal, igualment, una racionalització, per part de les administracions dels terminis i requisits a l'hora d'atorgar ajuts a les entitats juvenils i una major claredat i transparència quant als convenis i subvencions de les administracions.
- Elaborar un cens comarcal d'entitats. Aquesta informació ha de servir per coordinar les iniciatives

juvenils a nivell comarcal i per elaborar un mapa de prioritats per part de les administracions.

13.3. Casals de joves

L'any 1979 es comencen a cedir locals per a joves, alguns recuperats pels ajuntaments, altres creats de nou. A aquest conjunt de centres se'ls anomena "casals de joves". La manca d'un model clar de casal ha produït, però, dificultats. En alguns casos per manca de potenciació de l'associacionisme i, en d'altres, per un proteccionisme excessiu dels grups que en feien ús o per una nul·la integració a la vida social del barri. La manca d'idees precises sobre com ha de funcionar un casal de joves ha provocat que la vida dels casals s'hagi empobrit. El progressiu deserció dels joves usuaris i el perill de tancament o abandonament d'alguns casals és ben palpable.

No hem d'oblidar la falta d'infraestructures que pateixen molts casals. Per superar aquesta situació és necessari que els casals de joves siguin dirigits pels joves del municipi i no es converteixin en uns locals tancats sinó que restin oberts a totes les iniciatives que puguin sorgir. En aquesta línia cal tenir en compte el següent:

- L'animador/a del casal, a més d'una bona informació, ha de ser una persona que conegui molt bé el teixit social del municipi i estigui connectat continuament amb totes les entitats.

- Cal un model clar de casal que desenvolupi un projecte social i comunitari, obert a totes les iniciatives dels joves del municipi. L'objectiu principal del casal de joves ha de ser treballar en la dinàmica social i cultural del municipi, promocionant noves iniciatives que enriqueixin la pròpia vida local.

- El casal de joves ha de ser alhora un Centre d'Informació Juvenil (CIJ), el centre de totes les iniciatives juvenils i el referent principal del conjunt de les activitats dels joves.

- Cal potenciar la creació de casals de joves als municipis en què no n'hi hagi i donar suport als ja existents gestionats pels mateixos joves o per un conjunt d'entitats.

13.4. Consells de joventut

Des d'un bon començament, la majoria dels governs municipals van creure convenient l'existència del Consell de Joventut, com el millor interlocutor entre el govern municipal i les entitats juvenils. Alguns dels consells de joventut es van constituir per iniciativa de les entitats ja existents al municipi; d'altres, en canvi, ho van fer per iniciativa del mateix ajuntament. Aquests darrers han estat con-

sells amb molt poca autonomia pròpia. Aquesta falta d'autonomia no beneficia ni els consells ni els ajuntaments. Els consells de joventut són un instrument de diàleg continu amb l'administració per tal de dur a terme una crítica constructiva i col·laborar en l'àmbit social juvenil.

Existeixen diversos motius pels quals els consells de joventut no han acabat de funcionar: el poc teixit associatiu interessat en la seva mateixa construcció, l'actual crisi políticocultural i el creixement de l'individualisme. Tot plegat ha fet disminuir molt l'actitud participativa dels joves i ha restat dinàmica a les associacions.

Les entitats involucrades en els consells de joventut reben, en general, un millor tracte per part dels ajuntaments que d'altres entitats de joves menys estructurades. En conseqüència, cal dedicar, més atenció a aquesta darrera tipologia de joves per acabar-los d'involucrar en el funcionament del consell. Per tant, cal impulsar les línies d'actuació següents:

- Obrir els consells de joventut a tots els joves i fer, si cal, una reforma interna per poder-hi encabir tot tipus d'entitats i els grups amb una estructuració més feble.

- Cal que el govern municipal reconegui el consell de joventut com l'interlocutor més vàlid a nivell juvenil, garantint al mateix temps la seva autonomia.

- S'ha de millorar, en general, el nivell de relació entre els consells de joventut i els governs municipals. Calen convenis o protocols de relació que garanteixin uns recursos estables per desenvolupar l'activitat dels consells.

- Cal fomentar la col·laboració dels consells de joventut a nivell comarcal per aprofundir en la coordinació de les polítiques juvenils.

13.5 Centres d'informació juvenil

Tots/es els/les joves de Catalunya tenen el dret a rebre informació i assessorament sobre qualsevol tema que afecti el seu desenvolupament individual. És per això que són necessaris els centres d'informació juvenil (CIJ).

Hi ha centres de les més variades característiques: on només es dona informació o on solament es fan feines d'assessorament. Cal recordar també que hi ha centres que depenen directament dels ajuntaments i que d'altres són mancomunats entre diferents governs locals o depenen de les mateixes associacions o dels consells de joventut.

Els diversos centres d'informació provoquen, moltes vegades, descoordinació i duplicitat d'es-

forços. Una limitació important d'alguns centres respon al fet que formen part d'un servei d'informació més ampli que parcialitza la informació juvenil. Per tal que els centres d'informació juvenil funcionin cal treballar en la línia següent:

- S'ha de defensar la creació d'una xarxa de serveis d'informació juvenil que abasti tot el territori català. Aquesta xarxa hauria de ser descentralitzada i estar convenientment informatitzada. Hauria, a més, de ser coordinada conjuntament pels governs autonòmics, pels ajuntaments locals i pels consells de joventut dels municipis o, si no n'hi hagués, per les entitats juvenils locals.

- Cal ampliar l'oferta dels cij cobrint àmbits com el dret laboral, el sindicalisme juvenil, els drets del jove consumidor, la informació de la borsa d'habitatge juvenil i l'objecció i la insubmissió i l'assessorament sobre projectes d'autoocupació.

- Cal assegurar que els CIJ ofereixen veritables serveis, al marge del de la pròpia informació. Cal, doncs, que arribin on són els joves, especialment als llocs d'estudi, i que estiguin a càrrec de tècnics especialitzats.

13.6. Mitjans de comunicació

En un primer moment, a l'inici del període dels ajuntaments democràtics, les revistes de temàtica juvenil van encapçalar les preferències dels responsables de les polítiques de joventut.

El temps, però, ha demostrat que aquests projectes no han arribat a entusiasmar gaire els joves. Només han resultat viables quan, enlloc de ser publicacions específiques per a joves, s'han transformat en mitjans d'opinió i informació general d'àmbit local. La ràdio, en canvi, continua desenvolupant un paper fonamental de vertebració i dinamització cultural arreu del territori i la seva proliferació així ho demostra, malgrat les dificultats d'adaptació a les noves tecnologies. En aquesta mateixa línia, les televisions locals han de continuar en la seva funció d'arribar al jovent, oferint espais de participació i diàleg.

Davant aquesta panoràmica general, cal contemplar les mesures següents:

- Promoure la creació de revistes donant suport polític, tècnic i financer a les iniciatives de les associacions juvenils del municipi.

- Aconseguir que d'altres equipaments no estrictament juvenils (ràdios i televisions locals) organitzin espais de participació específics per a joves, que tractin i debatint aquells temes que els preocupen i/o afecten. En aquest sentit, seria útil comptar amb un programa de caràcter juvenil, gestionat pels mateixos joves del municipi, on s'incloguessin

tota mena d'informacions i es recollissin les diverses experiències o iniciatives de la joventut.

- Garantir que els cij de cada municipi editin periòdicament guies d'entitats i de serveis per als joves. Les publicacions han de ser el màxim d'obertes possible, fomentant la participació de les diferents associacions i grups juvenils.

- Organitzar cursos formatius específics per als joves sobre les noves eines telemàtiques (sobretot Internet), les tècniques d'elaboració de revistes o el tractament de la imatge audiovisual, etc. Facilitar, en la mesura del possible, assessorament i mitjans per a l'aprenentatge d'aquestes tècniques.

13.7. Ocupació

Aconseguir una feina és una fita imprescindible per al ple desenvolupament dels joves com a persones dins la societat.

En l'actualitat existeixen dos grans problemes en el camp de l'ocupació juvenil: l'elevat índex d'atur i l'altíssima precarietat laboral que obliga molts joves a caure en mans de les Empreses de Treball Temporal (ETT), on a més de restallar-los part del seu sou es veuen abocats a acceptar contractes de molt curta durada, elevada rotació i excessiva sinistralitat.

Les successives reformes laborals i la manca de polítiques actives d'ocupació han provocat un augment de l'atur juvenil que, combinat amb el grau de precarietat laboral dels que aconsegueixen trobar feina, condueix els joves a una situació d'instabilitat i frustració.

Els governs locals no han jugat el paper que els correspondria en el suport als joves en la recerca de feina, encara que en la majoria de casos ha estat degut a la manca de finançament per part de la Generalitat.

Per superar aquest estat de coses cal impulsar les mesures següents:

- Els governs locals han de realitzar un Pla d'Ocupació Juvenil adaptat a la realitat del municipi. Aquest pla ha de contemplar la introducció d'incentius en la contractació de joves aturats, la realització de cursos de recerca de feina i la millora de la informació laboral i de les mesures de suport a l'autoocupació.

- Els ajuntaments han d'eliminar la contractació a través de les ETT en l'administració pública.

- Es penalitzarà fiscalment, mitjançant l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE), la presència d'ETT dins el terme municipal.

- Els ajuntaments han d'incentivar la contractació de joves aturats, sense que això suposi un augment de la precarietat.

- Els governs locals han d'establir quotes mínimes de plantilla per a gent jove. Ens els diferents concursos públics de l'administració local es prioritzarà aquells joves que busquen la primera feina.

- Es potenciaran els convenis amb les entitats juvenils per tal que puguin contractar joves del municipi. Igualment, s'establirà un servei d'assessorament sobre informació jurídica, laboral, etc. a les entitats.

13.8. Formació ocupacional

És ben sabut que un dels principals problemes que durant els anys 80 i 90 ha afectat al conjunt dels joves catalans és la falta d'ocupació. Per aquest motiu, des de les diferents administracions i també des de diversos àmbits del teixit social s'ha intentat aportar solucions per acabar amb l'atur juvenil.

En un primer període, l'administració local estava mancada de competències en matèria de formació ocupacional i per això els programes de les regidories de joventut no consideraven aquesta qüestió. Malgrat tot, alguns ajuntaments van portar a terme des d'un bon principi diverses accions puntuals en aquest àmbit.

Per pal·liar l'atur juvenil es van promoure els "plans locals d'ocupació", que gestionen els recursos d'unes actuacions dissenyades prèviament, la paternitat de les quals no és dels ajuntaments. Una de les línies principals d'actuació ha estat la formació ocupacional, que té com a objectiu situar el jove en una posició millor davant el mercat de treball, mitjançant la seva preparació en una disciplina concreta. La formació ocupacional, però, no s'ha d'entendre només com l'eina que ha de proporcionar un resultat immediat que permeti al jove incorporar-se al món laboral.

Atesa la precarietat laboral existent i la constant evolució dels sistemes de producció, es fa del tot imprescindible aportar als joves la formació bàsica per a l'aprenentatge de noves disciplines. S'ha d'afegir també que, en moltes ocasions, la necessitat d'establir programes o activitats de formació ocupacional és una conseqüència directa de la deficient formació reglada que s'imparteix. I és que, ben sovint, no es prepara els joves per aprofitar totes les oportunitats que se'ls puguin presentar. Per això es pot afirmar que la necessitat d'una bona formació ocupacional és la solució a un problema originat per les mancances que presenta el model educatiu existent. En conseqüència:

- Cal seguir invertint en formació ocupacional en proporció a les necessitats de cada municipi o

comarca i tractar que estigui realment orientada cap a l'ocupació dels joves aturats. Així doncs, l'administració local, mitjançant convenis amb les empreses, s'ha de preocupar per inserir professionalment tots els joves que participin activament en els cursos de formació.

- Cal que es faci efectiva la col·laboració entre les diverses administracions per tal d'obtenir el màxim rendiment dels plans d'ocupació juvenil. En aquest sentit, també s'ha d'instar al conjunt de les empreses a participar de manera més compromesa tan en l'acolliment de joves aturats com en l'impuls dels instruments de formació ocupacional propis del seu sector.

- Cal potenciar de manera decidida la formació ocupacional d'aquells joves que no hagin obtingut cap titulació que acrediti una formació bàsica i que es puguin acollir als anomenats "Programes de Garantia Social". Per això cal destinar-hi els recursos suficients, tan materials com personals, per evitar l'exclusió del mercat laboral d'aquest col·lectiu de joves.

13.9. Autoocupació

El desenvolupament actual de la societat ha provocat grans canvis en la configuració del teixit productiu. Els sectors econòmics s'han hagut d'adaptar a una situació molt dinàmica i de canvi constant. Això ha afectat considerablement el mercat de treball, on les reconversions i reestructuracions han provocat una destrucció massiva d'ocupació a les grans empreses. En canvi, les petites i mitjanes empreses s'han convertit en autèntiques creadores de llocs de treball. Paral·lelament, s'han generat els anomenats jaciments d'ocupació, centrats en els sectors que s'espera que generaran més llocs de treball i que, en conseqüència, poden resultar més interessants per als projectes juvenils d'autoocupació.

Aquestes noves fonts d'ocupació necessiten, però, el suport i l'assessorament de les diferents administracions.

El foment de l'autoocupació per part dels ens locals serà un dels eixos fonamentals de creació de nous llocs de treball en els propers anys. Per consegüent, cal impulsar les línies d'acció següents:

- Ofertir un servei d'assessorament tècnic a tots aquells joves que vulguin emprendre una iniciativa d'autoocupació pel que fa a assessorament legal, elaboració del pla d'empresa, tràmits a seguir, etc.

- Donar suport econòmic, organitzatiu i estructural a les iniciatives d'autoocupació de joves en forma de vivers d'empresa.

- Potenciar els convenis entre els centres de for-

mació i les empreses per tal d'afavorir la inserció laboral dels joves.

- Establir un programa de subvencions i préstecs a tipus preferencials per aquelles iniciatives d'autocupació juvenil que es considerin viables i creadores d'altres llocs de treball per tal de donar resposta al problema de la manca de capital inicial.

- Afavorir, mitjançant mesures fiscals, la creació d'iniciatives empresarials fomentades per joves.

- Posar en funcionament mesures que potencin i promoguin iniciatives d'economia social juvenil (associacions, cooperatives, tallers ocupacionals, etc.)

13.10. Habitatge

L'habitatge constitueix un bé de caràcter primari, imprescindible per a la vida privada de les persones. Malauradament, però, a la major part dels municipis de Catalunya hi ha grans mancances en aquesta àrea. Es tracta d'uns déficits que en gran mesura afecten als joves.

La manca d'habitatges a preu assequible els fa inaccessible per a les persones i col·lectius sense uns recursos suficients, com és el cas del jovent. Aquesta situació els obliga a romandre al domicili familiar, a desplaçar-se cap a d'altres indrets o a caure en la il·legalitat ocupant immobles quan es volen independitzar. Per superar aquesta situació cal adoptar les mesures següents:

- Realitzar un pla urgent de rehabilitació d'habitatges de baix lloguer per a joves.

- Apostar en favor de la construcció d'habitatges socials tenint en compte les diferents necessitats dels grups que les han d'ocupar: joves o gent gran, persones soles o famílies, persones amb disminucions físiques, etc. És necessari realitzar programes específics per aquelles sectors amb problemàtiques especials, cas dels joves.

- Establir convenis amb associacions de propietaris d'habitatges de lloguer, amb l'objectiu que l'ajuntament avaluï a llogaters, fonamentalment joves, amb recursos escassos o irregulars, assumint-ne la responsabilitat subsidiària en determinats casos (impagaments de renda, prestació de fiances, ...), sobretot en els supòsits de primer accés.

- Cal que els governs locals que siguin seu d'alguna universitat tinguin en compte, pel que fa a l'habitatge, la problemàtica específica dels joves que s'hi han hagut de desplaçar per tal d'estudiar.

13.11. Ensenyament

L'ensenyament és un dels eixos fonamentals en el

desenvolupament dels joves. És per això que cal vetllar per la seva qualitat. Una bona formació és sinònim de majors oportunitats en el futur i per tant és necessari garantir l'accés a una educació de qualitat sense cap mena de discriminació, potenciant pressupostàriament els centres d'ensenyament públic i evitant la massificació dels centres docents. Per tot això cal aprofundir en els aspectes següents:

- Garantir l'existència d'oficines d'assessorament i orientació per als joves en tots els centres d'ensenyament, en els quals es doni informació sobre estudis reglats i no reglats, sortides professionals, etc..

- Promoure la relació entre els diversos centres docents, per tal de fomentar l'intercanvi d'experiències entre joves procedents de diferents realitats socioeconòmiques.

- Facilitar les possibilitats associatives dels estudiants dins el centre docent, oferint-los recolzament de tot tipus: material, espai de trobada, fotocòpies, etc.

- Assegurar la participació de representants municipals en els consells escolars per tal de conèixer de primera mà la problemàtica dels estudiants a cada centre. Així mateix, els centres participaran en les diferents activitats que s'organitzin a nivell municipal per tal d'estimular la participació dels joves en el teixit associatiu del municipi.

13.12. Dinamització cultural

La política de joventut dels ajuntaments té en les activitats culturals un dels seus eixos més emblemàtics, tant pel que fa a les que tenen un caràcter marcadament lúdic com per les que tenen un caire més aviat artístic, científic, literari, musical, etc.

Cal evitar, en la mesura del possible, l'organització directa i exclusiva per part dels departaments de joventut, de les activitats culturals per a joves. I és que tot allò que ve de dalt és molt difícil que sintonitzi amb el que succeeix a baix, és a dir, que respongui realment a les necessitats i demandes juvenils. Per tant, tota acció en aquest àmbit ha de facilitar la iniciativa juvenil i donar suport a la pròpia producció cultural dels joves i de les associacions. Això s'aconseguirà per la via del suport als projectes dels joves i ajudant a crear una infraestructura que permeti donar a conèixer la feina feta.

És cert que d'uns anys ençà les administracions locals més conscients han procurat cedir als joves, mitjançant el món associatiu, part de la iniciativa en la confecció i elaboració de les activitats culturals. Però encara hi ha la necessitat de bastir des dels ens locals un projecte de dinamització cultural, a

mitjà i llarg termini, que respongui a unes veritables necessitats juvenils. En aquesta línia cal fer el següent:

- Donar el suport dels governs locals a iniciatives culturals elaborades per les entitats o pels joves del municipi, com una forma de garantir una major implicació d'aquests a la vida local.

- Garantir l'oferta mínima de serveis culturals per als joves del municipi: biblioteques, arxius, casals, ateneus o centres cívics.

- Crear un circuit de concerts a nivell municipal o comarcal, on els joves que tinguin inquietuds musicals puguin agafar experiència i formar-se, tot compartint els seus coneixements i talent amb d'altres joves. Es podria arribar a acords amb altres organismes que hagin pres acords similars i intercanviar grups o ampliar el circuit.

- Crear un espai fix per exposicions d'artistes joves, que permeti donar-los a conèixer a la ciutadania al marge dels circuits comercials.

- Assegurar la participació dels grups i entitats juvenils en la preparació i organització de la festa major.

D'altra banda, després d'anys de repressió, el nostre país ha vist retrocedir en un gran nombre de sectors la llengua catalana. Els anys de represa durant el règim autonòmic del Principat de Catalunya han permès recuperar el coneixement del català i el seu ús normal a les escoles, però no ha augmentat de manera remarcable el seu ús social. S'ha d'aprofitar doncs l'àrea de Cultura dels municipis per promoure polítiques actives de promoció lingüística, sense caure, però, en el folclorisme. En aquesta línia cal tenir en compte les indicacions següents:

- Els governs locals han de potenciar la llengua catalana donant suport als processos de normalització i aprofundint en l'ús social del català, sobretot entre els joves.

- Fomentar la interrelació entre tots els joves d'arreu dels Països Catalans. Una bona iniciativa en aquesta direcció seria fomentar intercanvis mitjançant les entitats juvenils dels respectius municipis.

13.13. Lleure i equipaments esportius

En les darreres dècades hem assistit a una radical transformació de valors i models de comportament social: família, sexualitat, educació, religió, etc. Al mateix temps, el treball ha canviat el seu significat i, amb aquest, també ha canviat el lleure i la manera de gaudir-ne. Tampoc no s'ha d'oblidar que tant el lleure com els equipaments esportius són molt

importants per a la formació i la qualitat de vida del jovent, especialment en aquells barris on hi ha el perill de fractura i marginació social. Així doncs, cal avançar cap a la gratuïtat de les instal·lacions esportives municipals per tal de permetre que tota la societat en gaudeixi, contribuint al màxim a la integració social dels sectors més desfavorits.

En aquest sentit cal potenciar els àmbits d'actuació següents:

- Coordinar amb les entitats juvenils les activitats esportives i els casals en els períodes de vacances, evitant duplicitats i incidint sobretot en aquells aspectes on no hi ha prou oferta.

- Millorar la coordinació de l'ajuntament amb la secretaria general de Joventut de la Generalitat per ampliar, millorar i gestionar els albergs de joventut de la ciutat així com les activitats de lleure.

- Reconèixer i potenciar l'aparició de la figura de l'animador sociocultural, com a impulsor de projectes de participació juvenil. Considerem necessari un servei gratuït d'educadors i/o animadors per a les famílies que no poden pagar un cangur o un espai extraescolar.

- Afavorir la formació de monitors, directors d'espai i voluntaris, donant suport a la creació d'escoles de formació en el lleure i casals per a joves.

- Donar suport als espais ja consolidats i a les noves iniciatives en aquest sentit, sempre donant prioritat als projectes realitzats en aquells barris que tinguin més necessitats socials.

13.14. Antimilitarisme

Els joves catalans, amb l'única excepció dels andorrans, hem hagut de sofrir durant molts anys el segrest legal que suposa fer el servei militar obligatori (o una prestació social substitutòria -PSS- de nou mesos a l'Estat espanyol i el servei militar o el servei civil a l'Estat francès).

Cal insistir, una vegada més, en les conseqüències negatives que comporta per als joves un trencament brusc i contra la seva voluntat de lligams familiars, acadèmics, socials, sentimentals o laborals.

Al natural refús dels joves a servir dins d'un exèrcit a finals del segle XX, cal afegir la incoherència que suposa per a un català col·laborar amb una força d'ocupació.

Tot això ha motivat i motiva a molts joves catalans a dir no al servei militar i, en segona instància, a negar-se també a realitzar la prestació civil substitutòria, un mer complement del servei forçós a les

forces armades. A més, qualsevol plaça de PSS és una pèrdua d'un lloc de treball que podria ser cobert per un jove en atur, amb un sou digne i amb els drets sindicals garantits.

A l'Estat espanyol, però, i com a conseqüència de l'actuació del moviment antimilitarista, aquest segrest ja té data de caducitat. La pressió feta, principalment, pels milers d'insubmisos, ha portat a la fi del servei militar obligatori i la prestació social. Malauradament, però, la persecució política i judicial a aquest col·lectiu encara perdura, així com el manteniment de les estructures militars. És per això que proposem el següent:

- Cal que els governs municipals s'oposin a la creació de places d'objectors, ja que entenem que això representa una col·laboració directa amb els estats espanyol i francès. Aquestes places, a més, prenen llocs de treball a altres joves.

- Cal que els ajuntaments donin suport públic als insubmisos del seu municipi i els ofereixin assistència jurídica gratuïta.

- Cal que els ajuntaments ofereixin un servei d'informació sobre les alternatives al servei militar

i sobre l'objecció fiscal a les despeses militars.

13.15. Transport

El transport públic és una necessitat bàsica per a la població juvenil, tenint en compte la seva capacitat econòmica i la seva gran mobilitat (universitat, instituts...). En aquest sentit cal aprofundir en les línies següents:

- Reforçar el servei extraordinari que sol aplicar-se a les grans ciutats quan es produeixen actes multitudinaris d'interès per als joves, així com també les matinades de divendres i dissabtes.

- Estudiar la instauració d'un "tiquet jove" per utilitzar els transports locals, reduint el preu del bitllet tot beneficiant els joves aturats i els estudiants.

- Extremar i potenciar els carrils bici existents, posant especial èmfasi en què siguin vies exclusives per a bicicletes. Aquestes vies haurien de connectar directament les diverses poblacions de la comarca i, dins del municipi, suposar una alternativa real als desplaçaments a l'escola i/o la feina.

14. COOPERACIÓ

Com a partit d'esquerra progressista, ERC no pot entendre i, menys encara, aplicar cap model d'organització social que no es fonamenti en la solidaritat. I això en dues vessants fonamentals: la solidaritat interna entre tots i cadascun dels ciutadans d'una mateixa col·lectivitat i la solidaritat externa des d'aquesta comunitat a les persones, grups i pobles més desfavorits.

En una col·lectivitat (i en el cas que ens ocupa, en un municipi), la cultura de la solidaritat ha de tenir diverses i complementàries traduccions pràctiques. Des de les mesures tributàries tendents a una millor justícia distributiva fins als agermanaments de cooperació amb els pobles del Sud, passant pels programes de suport als col·lectius locals més desprotegits.

El model de cooperació implantat des dels anys 70, des del Nord i traduït bàsicament a través de AOD (Ajuda Oficial al Desenvolupament) no solament no ha resolt les grans diferències Nord-Sud, sinó que les ha agreujades. Així doncs, si als anys 70 les diferències d'ingressos entre el Nord i el Sud eren de 1 a 30 a principis dels 90, aquesta diferència havia passat de 1 a 60.

Cal, doncs, impulsar un canvi radical en l'estratègia

de la cooperació vehiculant-la de manera efectiva a través de polítiques de canvi estructural: comerç just, condonació del deute extern, transferències de tecnologia, models de creixement sostenible... En resum, cal vincular de manera coherent acció solidària i acció política.

Un dels mecanismes al nostre abast i que poden ajudar a avançar en aquesta línia, és el que anomenem cooperació descentralitzada que garanteix la participació directa no solament de la comunitat "donant" sinó per sobre de tot de la comunitat "beneficiària", tant en la selecció com en l'execució i supervisió dels projectes de desenvolupament.

L'àmbit municipal és un dels més idonis per l'aplicació de la cooperació descentralitzada i la praxis dels agermanaments solidaris, un dels seus resultats més reeixits. És per això, que des d'ERC es proposen les línies d'actuació següents:

- Crear la regidoria de Solidaritat: com a eina bàsica d'estructuració d'aquest treball sectorial i com a reconeixement de la cooperació com a element bàsic del treball municipal.

- Crear el Consell Municipal de Solidaritat, com

a mecanisme de participació dels col·lectius i persones solidàries del municipi en l'àmbit de la cooperació.

- Destinar del 0,7% (com a mínim) del pressupost municipal, obrint una partida específica en el pressupost municipal.

- Adherir-se al Fons Català de Cooperació, atesa la seva condició de referent unitari del municipalisme en el camp de la cooperació.

- Promoure agermanaments de solidaritat (de poble a poble), creant i/o impulsant comissions d'agermanament que garanteixin la participació àmplia de tots els sectors de la població.

- Organitzar brigades solidàries en el marc dels agermanaments com a element indispensable per garantir una autèntica relació intercultural amb els pobles del Sud.

- Crear i/o impulsar els mecanismes de participació que els immigrants del Sud residents a cada municipi, per tal de desenvolupar conjuntament programes de cooperació amb els seus pobles d'origen.

- Promoure i impulsar campanyes de sensibilització sobre la realitat dels pobles del Sud i debats sobre els nous reptes de la cooperació.

- Donar suport amb posicionaments públics i clars (acords de Ple) a totes les iniciatives supra-municipals tendents a la creació d'un Nou Ordre Econòmic Mundial (ex. campanyes deute extern, contra AMI, etc.)

- Impulsar la vinculació de les poblacions europees agermanades amb el propi municipi, a la tasca de cooperació amb els pobles del Sud, mitjançant convenis bilaterals, que poden facilitar l'accés als programes de cooperació europeus.

15. PROMOCIÓ ECONÒMICA I OCUPACIÓ

15.1. Marc general

15.1.1. Delimitació de l'actuació municipal

La política de promoció econòmica local constitueix una peça fonamental de la política municipal pel que fa a l'acció transformadora de l'entorn i creadora d'un determinat model de municipi i, àdhuc, de societat. Per aquesta raó, la promoció econòmica cal situar-la en un marc més ampli, el del desenvolupament local, en el qual s'integren també aspectes territorials, urbanístics i de vertebració social de cada municipi.

La política de promoció econòmica local està formada per un conjunt de mesures microeconòmiques que les corporacions locals apliquen amb l'objectiu d'afavorir la plena ocupació dels recursos humans i productius del municipi.

En el marc legal actual, els municipis poden exercir, en l'àmbit de la promoció econòmica local, activitats complementàries de les pròpies d'altres administracions públiques (art. 68 de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya). Aquest fet –que és fruit, com tants d'altres, d'una concepció de l'articulació política de la nació profundament antimunicipalista, i contra la qual ERC lluita en la seva acció política a tots els nivells– condiciona i limita l'actuació municipal i, sobretot, els recursos financers que pot dedicar als programes (integrats, en la seva major part, per subvencions finalistes).

Per tant, un dels requisits previs d'una política de

promoció econòmica local eficient serà assolir el ple aprofitament de subvencions públiques en els diferents nivells de l'Administració (Estat, Generalitat, Unió Europea...) en aquestes actuacions d'interès municipal.

Cal, però, no menystenir les possibilitats d'una política de promoció econòmica local fortament integrada amb la resta de polítiques municipals amb incidència socioeconòmica (urbanisme, serveis socials, medi ambient i activitats, etc.) i executada des de criteris progressistes de reequilibri territorial i social, i amb la voluntat de potenciar un desenvolupament endògen i sostenible.

La concertació en el territori ha esdevingut un element clau de la política de promoció de l'ocupació europea. Un cop que s'està avançant en la definició del marc de les polítiques (cimera de Luxemburg, negociació sobre Fons Estructurals, Agenda 2000, presentació dels Plans Nacionals de lluita contra l'atur per part dels estats membres) i es van perfilant els elements que han d'integrar el marc financer a partir del 2000, l'instrument de "pacte territorial" es configura com una eina bàsica en el futur del desenvolupament local.

Així, doncs, els agents socioeconòmics locals (els sindicats, les organitzacions empresarials i les entitats corporatives) han de tenir un paper clar i actiu en la formulació de les línies generals i cal crear i/o consolidar les formes orgàniques que articulin aquesta participació (Consells Econòmics i Socials, incorporació als òrgans de govern dels organismes

encarregats de l'execució de les polítiques, etc.). També és una necessitat bàsica la coordinació intermunicipal per als programes de promoció econòmica en un doble aspecte:

- **Territorial:** els espais d'influència econòmica directa en el municipi (principalment els mercats de treball naturals) rarament s'ajusten a les delimitacions geogràfiques, per la qual cosa una política municipal de foment de promoció econòmica amb voluntat d'eficàcia i d'aprofitament racional dels recursos, haurà de coordinar-se amb la resta de municipis que integren aquest entorn econòmic.

- **Funcional:** la necessitat de compartir experiències i d'establir estructures conjuntes per a desenvolupar programes, juntament amb la voluntat de la Comissió Europea de potenciar l'execució dels seus programes i iniciatives a través d'estructures locals coordinades, afavoreixen la integració de xarxes intermunicipals de promoció econòmica entre ajuntaments amb polítiques coincidents en aquest àmbit.

En el període 1995-1999, la taxa d'atur registrat a Catalunya s'ha reduït del 11,1 % al 7,1 %; sense entrar en consideracions sobre la qualitat de la nova ocupació creada, el que és cert és que aquesta reducció de l'atur suposa una transformació dels criteris de treball per a la política de promoció econòmica local en tres aspectes bàsics:

- La reducció de l'atur global fa aparèixer amb més claredat el que constitueix el "nucli dur" i estructural de l'atur en el municipi: persones amb un baix nivell formatiu i nul·la qualificació professional, col·lectius amb especials dificultats d'inserció derivades d'altres problemàtiques socials (drogaddiccions, excarcerats, minusvalides, etc.), aturats de molt llarga durada (més de 2 anys a situació d'atur) o immigrants de països no inclosos en la Unió Europea.

- Davant l'elevada rotació en les contractacions temporals, cal reforçar els aspectes vinculats amb una formació polivalent i qualificada de la població activa, és a dir, en la formació contínua dels treballadors.

- Davant la globalització de l'activitat productiva –i la seva pressió sobre la reducció dels costos– i la centrifugació dels processos productius –que provoca que processos abans interns de les empreses, ara es resolguin amb contractacions d'empreses externes–, l'autoocupació esdevindrà una via d'inserció laboral cada cop més habitual, principalment en segments professionals amb un elevat nivell de formació i/o qualificació professional.

15.1.2. Mesures de política nacional amb incidència sobre les competències municipals en matèria de promoció econòmica

- Descentralització del model de política de

desenvolupament industrial que en l'actualitat realitza la Generalitat: suprimir les delegacions provincials del Departament d'Indústria i el seus serveis (CIDEM, etc.) i crear delegacions comarcals, facultades i dotades econòmicament per a actuar –a més de com delegacions administratives– com a Agències de Desenvolupament Local, en la promoció de plans de suport a PIMES, transferència de tecnologia, promoció de la innovació, captació d'inversions, l'establiment d'acords de cooperació interregional amb altres països de la UE, etc. Aquestes agències haurien de ser l'eix d'una política de reequilibri econòmic territorial i de diversificació sectorial de les activitats de les diferents comarques.

- Articulació i dotació d'un Pla Nacional de viviers d'empreses, de titularitat municipal, cofinançats per les Corporacions Locals i els Fons Estructurals (FEDER), dedicats a la promoció de noves iniciatives empresarials.

- Donar major participació als municipis en el servei català de col·locació:

- Segregació de la gestió de les prestacions per desocupació del servei d'ocupació, integrant-les en la Seguretat Social.

- Constitució dels Serveis Locals d'Ocupació (SLO), organismes autònoms municipals, cofinançats pels ajuntaments i la Generalitat mitjançant contractes-programa plurianuals, i amb un Consell Consultiu en el qual hauran de ser representades la corporació local, les organitzacions empresarials i els sindicats amb implantació local. Les funcions del SLO seran les següents:

- Intermediació al mercat de treball, canalitzant les ofertes d'ocupació cap als demandants inscrits, amb una gestió més eficaç que les actuals oficines de l'INEM.

- Desenvolupament de programes de formació ocupacional i de reciclatge de treballadors, essent facultats, també, per a sol·licitar plans agrupats de formació (per a empreses de menys de 250 treballadors) amb càrrec als fons de l'Acord de Formació Contínua.

- Realitzar els Plans d'Ocupació i altres accions adreçades a aturats de llarga durada.

- Realitzar altres programes de formació-ocupació per a col·lectius específics, promoguts per la Generalitat o pel Fons Social Europeu (FSE).

15.2. Eixos bàsics

En aquest sentit, els eixos bàsics que –en coherència amb els principis polítics nacionals i d'esquerres que promou ERC– han de definir l'acció municipal global en el camp de la promoció econòmica són:

- Garantir un desenvolupament eficient del teixit productiu local, afavorint la reconversió i modernització dels sectors tradicionals i la diversificació sectorial de l'activitat econòmica, així com dinamitzar l'aparició d'iniciatives empresarials que aprofitej

tin recursos ociosos o noves oportunitats de negoci, especialment les vinculades als nous jaciments d'ocupació.

- Afavorir la plena ocupació dels recursos humans del municipi mitjançant accions que incideixin positivament en la adequació de la qualificació de la població activa (ocupada o aturada) a les necessitats de l'estructura econòmica de l'entorn.

- Millorar les possibilitats d'integració laboral de determinats col·lectius amb especials dificultats o en situació de marginació laboral, mitjançant accions que afavoreixin canvis en la cultura empresarial i programes d'adequació de la competència professional dels individus a les necessitats de l'entorn.

15.3. Objectius específics

Els tres eixos generals abans exposats de la política de promoció econòmica local estan clarament interrelacionats, encara que separats per l'objecte immediat de l'actuació –les empreses, del sector que siguin, en el primer cas; la població activa, en el segon, i determinats col·lectius en situació de marginació laboral o en perill de ser-hi, en el tercer–, per la qual cosa els objectius específics de cada un d'ells articularan propostes en els altres dos; així mateix, la realitat econòmica de cada municipi, juntament amb les polítiques que s'hagin dut a terme en les legislatures precedents, primarà les actuacions en alguns dels eixos i donarà continguts diferents als objectius que tot seguit s'enumeren:

15.3.1. Desenvolupament eficient del teixit productiu local

- Modernització tecnològica dels sectors econòmics amb més possibilitats de futur, en especial mitjançant les accions que millorin la posició competitiva internacional dels sectors i les que afavoreixin la cooperació interempresarial en el context de la Unió Europea.

- Suport a la creació de noves iniciatives empresarials generades en el municipi que, sota la forma de PIMES, proposin activitats innovadores, organitzacions socials de l'activitat empresarial (cooperatives i societats anònimes laborals) o bé dinamitzin recursos ociosos del municipi.

- Diversificació del teixit productiu local, mitjançant accions que afavoreixin la reconversió dels sectors tradicionals en recessió.

- Potenciar l'adopció de tecnologies no agressives cap al medi ambient per part de les empreses, principalment les del sector industrial.

15.3.2. Plena ocupació dels recursos humans

- Qualificació dels joves en activitats i sectors

amb potencial de futur en el context local, mitjançant programes de formació ocupacional i de formació-ocupació (Escoles Taller, Plans d'ocupació, etc.).

- Millorar la captació d'ofertes de treball per part dels serveis públics d'ocupació.

- Portar a terme una política activa de reciclatge de la població activa, mitjançant una tasca prospectiva permanent de les necessitats empresarials i potenciant l'utilització local dels fons públics que es destinen a aquest objectiu.

- Requalificació dels aturats de llarga durada, principalment els provinents de sectors o activitats en recessió.

15.3.3. Millorar les possibilitats de col·lectius amb especials dificultats

- Promoure un canvi en la cultura empresarial cap a l'eliminació de prejudicis, actituds insolidàries i discriminacions.

- Incentivar l'accés de les dones al mercat de treball, mitjançant accions de motivació, orientació i qualificació.

- Millorar la integració laboral dels immigrants, especialment dels provinents de països no membres de la Unió Europea.

- Incidir en les possibilitats ocupacionals dels minusvàlids, dels exdrogaadictes i drogaadictes en procés de rehabilitació, i dels excarcerats.

15.4. Mesures concretes

15.4.1. Mesures marc: programació, prospecció de necessitats i organització de la gestió

- Elaboració d'un estudi socioeconòmic global de l'estructura econòmica municipal o actualització de l'existent.

- Elaboració d'un estudi de necessitats formatives i de qualificació dels treballadors en el sectors econòmics amb més potencial de desenvolupament en el territori.

- Elaboració d'un estudi nous jaciments d'ocupació en el municipi.

- Establiment d'una bateria d'indicadors econòmics amb actualització permanent per tal de preveure les oscil·lacions conjunturals i establir mesures correctores en el termini més breu possible.

- Creació d'un organisme autònom municipal encarregat de la gestió directa d'aquestes polítiques (reconversió de les societats anònimes muni-

cipals en ens d'aquest tipus), que tingui un òrgan de gestió que garanteixi la presència dels grups municipals de la Corporació i un òrgan de participació dels agents econòmics de la localitat (sindicats, organitzacions empresarials, cambres i agrupacions de comerciants) en l'elaboració de la política de promoció econòmica.

15.4.2. Mesures de formació dels recursos humans del municipi

- Elaboració d'un catàleg integral d'especialitats de la formació ocupacional en funció de les necessitats del municipi.

- Promoció de les actuacions d'autoformació i formació ocupacional a distància en nuclis poblacionals dispersos, mitjançant l'elaboració de material didàctic necessari i garantint la infraestructura telemàtica adient.

- Promoció municipal de plans agrupats de reciclatge de treballadors, per tal de que les PIMES es puguin beneficiar dels fons dedicats a la formació contínua (l'ajuntament pot fer d'ens coordinador de diverses empreses).

- Implementació d'accions formatives d'adaptació del treballadors a les transformacions tecnològiques (cofinançades per la Unió Europea).

- Creació de serveis d'inserció en els centres de formació ocupacional de titularitat municipal que ultrapassin el caràcter de "borses de treball" i esdevinguin centres actius de la intermediació amb empreses per a la captació d'ofertes genèriques de treball.

- Creació d'una Escola-Taller i/o Casa d'Oficis (si existeix una important franja d'atur juvenil) que faciliti un aprenentatge ocupacional en alternança de col·lectius de joves sense qualificar, alhora que es recupera un espai urbà o mediambiental d'interès local.

15.4.3. Mesures adreçades a col·lectius amb especials dificultats d'inserció

- Potenciació dels plans d'ocupació en col·laboració amb les corporacions locals, promoguts per la Generalitat, per a la contractació d'aturats i aturades de llarga durada per a la realització d'obres i

serveis d'interès municipal.

- Realització d'accions de formació-ocupació amb col·lectius d'immigrants no europeus, exdrogaadictes i disminiuits, per afavorir les seves possibilitats d'inserció laboral.

- Difondre entre les empreses els avantatges de la contractació de majors de 45 anys i promoure accions de reciclatge específiques per aquest col·lectiu.

- Realització d'accions de motivació-orientació per a incentivar la incorporació de les dones al mercat de treball. Promoure accions entre les empreses locals per tal de garantir l'accés de les dones a l'ocupació en igualtat de condicions.

15.4.4. Mesures adreçades a empreses

- Creació d'un espai de suport a les noves iniciatives empresarials (vivers d'empreses, centres de negoci, etc.), principalment les promogudes per aturats i les d'economia social, dotat a la infraestructura i el personal adient.

- Creació d'un equip d'agents qualificats per a donar suport a les PIMES en àrees com el foment de l'activitat exportadora, les inversions tecnològiques, la transferència de tecnologia, la cooperació empresarial i la captació de subvencions i programes públics per a fomentar la qualitat, el disseny industrial, etc.

- Implementar un servei d'assessorament i informació per a les empreses per tal de potenciar l'adopció de tecnologies no agressives cap al medi ambient i facilitar la captació d'ajuts públics en aquest sentit.

- Recerca, en l'àmbit de l'Unió Europea, d'ajuts a les zones depenents o amb forta presència de sectors en recessió (tèxtil, confecció, etc.), per a la modernització del sector i la diversificació productiva del territori.

- Elaboració d'un estudi en l'àmbit local de detecció d'oportunitats de negoci.

- Reciclatge de directius i comandaments mitjans de PIMES en tecnologies i tècniques de gestió innovadores.

16. COMERÇ

16.1. Marc general

El comerç ha estat, a Catalunya, una activitat econò-

mica profundament vinculada al desenvolupament urbà i a la configuració del sistema de ciutats, fins al punt de fer realitat aquella afirmació de Mumford

i Pirene que diu que la ciutat és intercanvi comercial. En el paper central en el territori desenvolupat per moltes capitals comarcals i ciutats mitjanes ha estat fonamental la seva dimensió comarcal.

El model comercial de les ciutats de Catalunya ha estat un model basat en petites i mitjanes empreses autòctones, ubicades dintre del nucli urbà, amb estructura d'empresa familiar i en gran part propietat de residents en el mateix municipi.

Catalunya compte amb una densitat comercial de 19 establiments per miler d'habitants, notablement superior als 13 establiments per miler d'habitants que té l'estat espanyol i que constitueix una de les densitats comercials més elevades de tota la Unió Europea; en termes de m2 d'oferta comercial, els 1.350 m2 de superfície de venda per miler d'habitants a Catalunya representen un 23 % més que la mitjana estatal.

Aquest model comercial català ha estat posat en qüestió amb els importants canvis que ha experimentat l'aparell de la distribució comercial des de 1985, principalment derivats de la proliferació d'empreses de capital estranger amb explotacions de gran superfície comercial amb ubicació perifèrica. Dels 663.073 m2 de superfície de venda en grans centres comercials de Catalunya (1998), el 66 % s'ubiquen en posicions perifèriques respecte les aglomeracions urbanes, mentre que a la resta de l'estat només estan en posició perifèrica el 44 % de l'oferta comercial en gran format.

Es tracta, doncs, d'un comerç agressivament competitiu amb la tradicional estructura urbana del comerç de Catalunya, poc creador de relacions de ciutat i que potencien un model poc sostenible de vida urbana, fonamentat en l'ús extensiu del territori i els desplaçaments en vehicle privat.

Al mateix temps, el creixement d'aquest format comercial de gran superfície ha comportat la pèrdua de pes relatiu de les empreses de capital català, o en altres paraules, el que s'ha anomenat la "desnacionalització de l'aparell distribuïdor de Catalunya".

Mentre que a França, Alemanya o Holanda, el 70 % de la distribució comercial es canalitza a través d'empreses nacionals, a Catalunya aquest percentatge s'ha reduït al 30 %.

Davant d'aquesta realitat, ERC ha d'apostar per la recuperació i consolidació del model comercial propi de les ciutats de Catalunya, en una decidida aposta pel comerç urbà, les operacions de regeneració urbanística dels centres de ciutat i un desenvolupament sostenible de les ciutats, afavorir el comerç de proximitat, vinculat a operacions de creació de nou teixit urbà i habitatge, i per fórmules de distribució comercial nacionals i adaptades a les relacions funcional de les nostres ciutats.

16.2. Propostes

16.2.1. Comerç de ciutat

- Crear, mantenir o reforçar la regidoria de comerç.
- No autoritzar l'obertura de cap nou gran centre comercial. Evitar que el nou planejament urbanístic creï àrees a on es puguin implantar.
- Afavorir un marc municipal més favorable per a la implantació d'empreses comercials catalanes.
- Revisar els índexs de situació dels carrers per tal d'ajustar la tributació a la rendibilitat comercial real de la zona.
- Reforçar la participació de les entitats representatives del sector comercial de la ciutat en l'execució de la política municipal de comerç.
- Elaborar un pla d'orientació de l'equipament comercial de la ciutat que serveixi de marc coordinador als plans de dinamització comercial dels barris i districtes. Destinar anualment el 5 % de l'IAE aportat pel sector comerç a cofinançar aquest plans i les inversions territorials que se'n derivin.
- Potenciar les illes de vianants i, simultàniament, els plans de dotació d'aparcaments, que afavoreixin el comerç especialitzat en el centre ciutat.
- Implantar la figura del dinamitzador comercial de barri.
- Agilitzar i simplificar la tramitació municipal de l'obertura de nous negocis, implantant si s'escau la figura de la finestra única.

16.2.2. Mercats municipals

- Instaauració progressiva del model de gestió per part dels propis comerciants (autogestió) en els mercats municipals.
- Crear un programa de promoció comercial i dinamització dels mercats municipals, nodrit amb una part del recaptat en concepte de taxes de mercats.
- Reduir la fiscalitat sobre traspasos de les parades dels mercats.

16.2.3. Ordenació del sector comercial i disciplina de mercat

- Unificació i simplificació de les ordenances de comerç.
- Millorar les actuacions inspectores sobre comerç per tal de garantir els drets dels consumidors i la disciplina de mercat.
- Erradicar la venda no sedentària il·legal.

17. HISENDA

17.1. Marc general de les hisendes locals

17.1.1. Hisendes locals: ni autonomia ni suficiència

Al llarg de la legislatura 1995-1999 s'han evidenciat plenament les limitacions de les hisendes locals derivades de la seva llei reguladora de 1998. Limitacions que afecten no tan sols al volum de recursos econòmics assolibles pels municipis -dins dels límits d'una pressió fiscal raonable-, sinó, també, limitacions a la legítima sobirania política municipal a l'hora de modular els seus impostos o de decidir els serveis que presten als seus ciutadans, configurant així una realitat ben allunyada dels principis constitucionals d'autonomia local i suficiència financera.

En el cas concret de la potestat tributària dels municipis, aquesta es deriva de lleis estatals (principalment la Llei Reguladora d'Hisendes Locals), atès que només per llei és possible regular els aspectes bàsics d'un tribut: fet tributable, subjecte passiu, base imponible, escales o ventalls de gravàmens, exempcions i deduccions. Aquests elements no poden ser determinats lliurement pels municipis, sinó que s'han de subjectar a les disposicions estatals.

Un altre aspecte que, amb el desplegament municipal, ha quedat lluny de la realitat és el de la suficiència financera de les hisendes locals. Si bé la Constitució només parla de suficiència financera en relació a les competències que atorguen les lleis als municipis i, per tant, es podria entendre que els recursos municipals només han de satisfer les competències pròpies i les obligatòries, la realitat és que el conjunt de Corporacions Locals han assumit, a més, unes funcions voluntàries fruit de la demanda dels ciutadans que, tard o d'hora, caldrà integrar dintre del concepte de suficiència financera.

Pel que fa a l'àmbit geogràfic d'aplicació, la LHRL és bàsica a tot l'Estat, llevat de les especificitats pròpies dels règims forals. Això, juntament amb la jurisprudència expressada en algunes sentències del tribunal constitucional ha fet que les competències de la Generalitat de Catalunya sobre Hisenda Local, així com la de València i el Govern Balear, siguin pràcticament inexistents, llevat d'alguns aspectes de tutela financera i els criteris de distribució del reduït Fons de Cooperació Local de Catalunya.

17.1.2. Situació actual de les hisendes locals

• La descentralització administrativa de l'estat espanyol no ha satisfet les expectatives del nivell

local de guanyar pes en el conjunt de la despesa pública. La configuració d'un model administratiu descentralitzat de tres nivells (estat, govern autonòmic i govern local) fins ara ha tingut com a protagonista el nivell autonòmic que ha passat de gestionar el 14'4% de la despesa pública l'any 1984, a gestionar el 26'7% l'any 1994; la despesa local, en el mateix període, va passar del 13% al 14'4% del total de la despesa pública. Aquests percentatges estan lluny del 20'2% que assoleix, com a mitjana, el govern local en els països occidentals amb tres nivells de govern (Alemanya, Àustria, Canadà, USA i Suïssa).

• Els ajuntaments, i de forma molt significativa els catalans, estan fent front a una despesa supletòria que representa, aproximadament, un 20% dels seus pressupostos totals -és a dir, a Catalunya l'any 1995 van representar més de 120.000 milions de ptes-, conseqüència de la desatenció o insuficient aportació de les administracions titulars de les competències en serveis tan directament vinculats a la qualitat de vida dels ciutadans com l'ensenyament, la cultura, els serveis socials, la sanitat, els esports, etc.

• El model financer de les hisendes locals de l'estat espanyol es caracteritza per combinar ingressos impositius amb les transferències intergovernamentals, amb unes bases fiscals rígides (no s'adapten fàcilment a la conjuntura econòmica) i febles (no hi ha un impost fort, sinó que s'opta per un ventall d'impostos); un model, en definitiva, més equiparable al vigent en estats centralistes (Itàlia i França), que no pas al vigent en estats descentralitzats entres nivells, que han optat per una hisenda local amb un impost fort (Canadà, EUA) o vinculada a un impost de base elàstica, com l'impost sobre la renda (Alemanya, Àustria o Suïssa).

• Els governs locals a l'Estat espanyol, doncs, tenen un elevat grau de corresponsabilitat fiscal, cosa que implica que, aproximadament, el 50% dels seus ingressos tenen origen tributari. Els municipis catalans exerceixen un grau de corresponsabilitat fiscal més alt que la mitjana de l'Estat, amb un 60% dels seus ingressos d'origen tributari i l'aportació fiscal per habitant al govern local més alta, superior en un 43% a la mitjana estatal: de les 42.950 ptes que un ciutadà espanyol pagava anualment, com a mitjana, en concepte d'impostos locals, un català pagava 61.472 ptes. Les causes d'aquest diferencial cal buscar-les en el major nivell de serveis proveït des dels ajuntaments catalans i en la necessitat de cobrir determinats dèficits de la despesa estatal a Catalunya, principalment en l'àmbit de la inversió pública.

Cal fer esment, així mateix, de dos fets qualitatius

sobre la capacitat fiscal dels governs locals. En primer lloc, les potestats normatives dels municipis sobre els seus impostos són, amb la llei 39/1988 força limitades, atès que la titularitat dels impostos és estatal i els governs locals no poden decidir sobiranament alguns elements essencials que conformen els tributs, com les deduccions o exempcions. En segon lloc, la corresponsabilitat fiscal ha estat exercida pels ajuntaments a través d'unes figures tributàries, definides per l'estat en la llei 39/1988, que han estat objecte d'un important rebuig social, principalment pel que fa a l'impost d'Activitats Econòmiques (IAE), però també pel que fa a determinats aspectes de l'impost de Béns Immobles (IBI).

- Malgrat la insuficiència i rigidesa del marc financer local, els municipis han estat, en conjunt, una administració modèlica pel que fa a l'eficiència econòmica en la gestió pública, la contenció del dèficit i el sanejament de les finances públiques. La inversió dels ens locals catalans -que van aportar el 42% de la inversió pública a Catalunya en el període 1994-1997, davant el 38% que aportà el nivell local en el territori de l'estat-, ha contribuït decisivament al manteniment d'uns nivells mínims d'infraestructures, davant l'escassa acció inversora de l'estat i les restriccions del sistema de finançament de la Generalitat. D'altra banda, les corporacions locals tenen un nivell d'endeutament molt reduït en relació al seu paper dins del sector públic: l'any 1997, el deute local representava només el 6'2% del total del deute públic viu (els ajuntaments representaven només el 4'5%), i el seu pes sobre el PIB s'ha mantingut pràcticament constant des de l'any 1990.

- La contribució de la Generalitat, sota els governs de CiU, no ha contribuït de forma efectiva a la consolidació ni a la salut financera dels ens locals. Per exemple, entre 1995 i 1998, les transferències pròpies de la Generalitat a les corporacions locals han crescut la meitat que la participació en els ingressos de l'Estat (un 8% davant del 16%); el Pla Únic d'Obres i Serveis (PUOS) s'ha reduït un 21%; i el Fons Català de Cooperació Local representa menys del 2% de la transferència que fa l'Estat a les CC.LL (uns ridículs 4.000 milions que pràcticament no s'han tocat des de 1996).

Així mateix, cal deixar constància que tant CiU com el PSC no han plantejat mai al Congrés que es faci una correcció de les aportacions de l'Estat que compensi el tracte discriminatori que reben tant els municipis turístics com els municipis de menys de 5.000 habitants. El grup parlamentari de CiU tampoc ha donat mai el seu suport a una esmena presentada, entre d'altres per ERC, que pretenia que els avançaments a compte de la participació en els ingressos de l'estat de les Corporacions Locals passés del 95% al 99% tal i com tenen establert les Comunitats Autònomes.

17.1.3. Un nou model de finançament local

17.1.3.1 Vessant financera

ERC ha defensat un model municipalista coherent amb els seus plantejaments d'assolir una sobirania política plena per a Catalunya; es tracta d'un municipalisme fet des de i per a la realitat nacional específicament catalana, la vessant financera del qual es pot sintetitzar en els següents punts:

- El conjunt dels governs nacionals de Catalunya han de guanyar competències a costa de les que exerceix l'estat central en territori català i, després, procedir a un repartiment, d'acord amb el principi de subsidiarietat i la voluntat del Parlament, entre els governs locals i la Generalitat.

- El finançament de la nació i, per tant, del conjunt dels seus nivells de govern- s'ha de fer sobre la base de la sobirania econòmica: assumir des de Catalunya la totalitat de les capacitats fiscals (normativa, recaptatòria i inspectora) i procedir a una assignació de recursos entre els diferents nivells ajustada a la distribució competencial i als principis de suficiència financera, corresponsabilitat fiscal, autonomia local i solidaritat interterritorial.

- El model de finançament local de Catalunya s'ajustarà també a l'esquema institucional territorial definit pel Parlament. Les propostes d'ERC en aquest sentit són: la instauració de la província única, la supressió de les diputacions provincials, el reforçament del nivell comarcal i la creació d'una nova instància supracomarcal amb responsabilitats de gestió (vegueries).

17.1.3.2. Principals directrius de la reforma

La revisió del finançament local no es pot quedar, només, en una simple revisió de les transferències (estatals i autonòmiques) que reben els ens locals, sinó que ha d'abordar una veritable reforma del model d'hisendes locals. Les principals directrius que haurien d'orientar la reforma són:

- Configurar un nou conjunt de recursos municipals que combini, com a elements principals, els ingressos tributaris (un nombre reduït de figures fiscals de base forta principalment vinculades a la propietat, amb la supressió de l'IAE), la participació en tributs flexibles d'altres administracions, juntament amb una transferència corresponent a un fons de cooperació local de gestió autonòmica.

- La base del finançament de les administracions ha de fer-se sobre la base d'atorgar més transparència al sistema fiscal; en el cas del govern local, això vol dir mantenir un elevat grau de la corresponsabilitat fiscal i millorar la seva capacitat normativa sobre els seus propis tributs, de forma que els ciutadans puguin avaluar de forma molt

estreta l'administració que gasta en funció de com recapta.

- El conjunt de la pressió fiscal a Catalunya no pot créixer, sinó que en tot cas s'ha de reduir, per dues vies principals: la recuperació d'una part significativa del dèficit fiscal que tenim amb l'estat espanyol, mitjançant participacions dels municipis en grans impostos estatals (IRPF i IVA, principalment), i per la via de compensar l'increment recaptador dels nous impostos locals a través de deduccions o supressions d'altres impostos.

- Qualsevol traspàs competencial, com els que s'han proposat dintre del "Pacto Local", s'ha d'acompanyar d'una bona valoració econòmica dels costos vinculats. En el finançament autonòmic de Catalunya, tenim un exemple molt proper de les càrregues que suposa una mala valoració inicial de les competències (que no va tenir present ni els costos generals de coordinació de les competències, ni les necessitats d'inversió futures, ni les diferències territorials relatives en dotació d'infraestructures i serveis públics).

- Cal plantejar-se també, de forma específica, la funció de solidaritat i reequilibri intermunicipal, que hauria d'exercir l'administració autonòmica mitjançant un fons de cooperació constituït a l'efecte i dotat amb recursos econòmics de forma adient.

- L'assignació de noves competències i nous recursos als municipis ha de contemplar nivells diferencials en funció de la variable del nombre d'habitants, que defineix -més o menys ajustada- la capacitat de gestió dels governs locals, oferint la possibilitat, en el cas de municipis petits, de que algunes competències i recursos s'assignin als òrgans de cooperació municipal (a Catalunya, els Consells Comarcals). Així mateix, s'han de contemplar situacions específiques, com els municipis turístics o els de menys de 5.000 habitants, que en l'actualitat poden tenir dificultats per a un adequat finançament dels seus serveis.

17.2. Propostes

17.2.1. Contenir en límits raonables la pressió fiscal

17.2.2. Revisar el sistema de taxes i preus públics:

- Simplificar el sistema eliminant taxes innecessàries (principalment les vinculades a tràmits burocràtics d'abast general)

- Acostar els preus públics al cost real en els ajuntaments amb més de 25.000 habitants.

- Establir un sistema de tarificació social per a les taxes i preus públics municipals, que tingui en

compte, de forma prioritària, la protecció de la família.

- Eliminar o compensar aquells serveis estructuralment generadors de dèficit.

17.2.3. Simplificar, agilitzar i augmentar l'eficàcia del sistema tributari local:

- Introducció o extensió del sistema d'autoliquidació.

- Establir diferents períodes de liquidació i premiar els ingressos en voluntària..

- Realitzar un esforç de revisió padronal dels impostos per ajustar-lo a la realitat.

17.2.4. Revisar i reduir, si s'escau, la càrrega fiscal de:

- Les explotacions agrícoles-ramaderes (funció territorial i situació econòmica del sector).

- Petit i mitjà comerç (funció de configuració urbana i situació econòmica del sector).

- Indústria sostenible (creació de llocs de treball i vitalitat urbana).

17.2.5. Potenciar els sistemes comarcals de recaptació per a municipis petits

17.2.6. Millorar l'accés dels municipis als fons europeus en aquelles zones que estan incloses en els objectius estructurals

17.2.7. Dissenyar i fer públic un programa d'inversions a 4 anys que contempli les actuacions a realitzar (cost íntegre inclòs manteniment) i el seu finançament

- Afavorir el sistema de l'estalvi corrent (diferència entre despesa corrent -capítols 1 a 4 de les despeses- i ingressos corrents -capítols 1 a 5 dels ingressos-) com a fórmula de finançament de les inversions.

- Coordinació del programa amb els plans de subvencions de capital de la Generalitat, l'Estat i la Diputació.

- Incrementar la inversió en infraestructures d'ús general i equipaments socials.

17.2.8. Rigor en la planificació i execució pressupostària:

- Evitar les partides d'ingressos inflades en el projecte de pressupostos.

- Eliminar del projecte de pressupostos les inversions fictícies.

- Estricta respecte dels principis de contractació (tant pel que fa a la lletra com a l'esperit) per a l'adjudicació de les obres, subministraments i consultories.

17.2.9. Adequar l'endeutament a les necessitats del municipi:

- Proposar una taxa de càrrega financera màxima (entre el 15 i el 20%) en funció de la situació preexistent i dels projectes d'inversió previstos.

- Garantir que l'endeutament anual no serà superior al 60% de la inversió anual.

- Millorar la gestió del deute municipal: adequar les condicions (tipus d'interès, carències, amortitzacions) de tot el deute al mercat financer, estudiar la gestió conjunta de grans paquets d'endeutament entre diversos municipis (millora de condicions).

17.2.10. Gestió acurada de la tesoreria:

- Millora dels terminis de pagament als proveïdors i contractistes.

- Elaboració d'un programa de tesoreria que concentri els pagaments cada 15 dies (municipis de més de 25.000 habitants) o cada mes (menys de 25.000).

- Reducció del cost de l'endeutament a curt termini.

17.2.11. Gestió eficient i racional dels serveis

municipals:

- Reestructuració i agrupació homogènia dels serveis, eliminant duplicitats. Destinar els possibles excedents de personal a activitats que millorin la qualitat del conjunt de serveis.

- Establir l'atenció al ciutadà com a valor prioritari de l'organització, introduir un sistema homologat de qualitat en servei públic en els municipis de més de 25.000 habitants.

- Identificar els elements generadors de dèficit estructural. Redreçar els serveis econòmics indeficients, estudiar la seva possible privatització o concessió.

17.2.12. Informació i participació ciutadana en la gestió econòmica municipal:

- Informació anual a tots els ciutadans de la situació econòmica municipal.

- Creació del Consell Tributari Municipal, com a òrgan de participació ciutadana en l'establiment de les ordenances fiscals i la gestió econòmica general.

- Creació de l'Oficina del Contribuent, com a òrgan encarregat de desplegar en l'àmbit municipal l'estatut del contribuent i garantir els seus drets.

- Augmentar la transparència i qualitat de la documentació i informació econòmica subministrada als representants municipals.

18. TURISME

El turisme és la principal font de recursos de molts municipis de Catalunya i un complement notable d'altres activitats productives en un bon nombre de pobles i ciutats. Actualment, constitueix també un eix de desenvolupament fonamental per a bona part de les comarques econòmicament deprimides del país, que pateixen els greus efectes de la despoblació provocada pel retrocés dels tradicionals sectors agrícola i ramader. Representa, en conseqüència, un segment econòmic que mereix una especial atenció per part dels ajuntaments.

La seva importància i singularitat és reconeguda per la legislació vigent ja que l'article 25.2 de la LRBRL i el 63.2 de la LMRLC en fan una referència expressa en la llista de competències municipals. Cal tenir en compte, tanmateix, que es tracta d'una matèria compartida amb la Generalitat, la qual ha assumit les competències de regulació i d'intervenició més significatives i ha promulgat multitud de

disposicions normatives sobre el tema. La declaració de municipi turístic (arts 30 LRBRL i 72 LMRLC), una potestat que posseeix la Generalitat a partir de l'aplicació d'uns criteris objectius, comporta, per exemple, la possibilitat d'ampliar els horaris d'obertura al públic dels establiments comercials, amb l'objectiu de satisfer la gran demanda que es genera durant a temporada turística.

18.1. Actuacions més significatives

Les actuacions més significatives que poden desenvolupar els ajuntaments en relació al turisme són les següents:

- Estudiar els recursos naturals que hi pot haver en el municipi per tal de potenciar-los com a atractiu turístic. A més de les poblacions ja consolidades com a tals, la majoria de municipis del país dis-

posen de recursos naturals que, degudament potenciat, poden esdevenir importants punts d'afluència turística. És fonamental en aquest sentit definir quin tipus de turisme es vol per a cada municipi en concret (de sol i platja, rural, urbà, verd, cultural, religiós, gastronòmic etc). Els recursos que han servit de factor d'atracció turística es poden, però, malmetre fàcilment, sovint a causa de la mateixa afluència de turistes. Per tant, l'Ajuntament ha de valorar a cada moment la gestió més adequada dels recursos naturals de la població per tal de garantir el seu manteniment a mig i llarg termini.

- Gestionar els serveis específics per al turisme (informació sobre itineraris, divulgació cultural bàsica etc)

- Vetllar per tal que l'activitat municipal en el seu conjunt contribueixi a potenciar els valors d'atractiu turístic de la població (neteja de carrers, cura de façanes, enjardinaments, potenciació d'equipaments esportius, etc).

18.2. Servei de promoció turística

L'impuls d'un servei de promoció turística del municipi és una eina imprescindible per a dur a terme les activitats esmentades. En aquest sentit, cal tenir en compte l'esquema següent:

- Dotar-se d'una oficina d'informació municipal

per tal d'atendre les consultes dels turistes. Per això cal disposar, sobretot, de dades actualitzades sobre els serveis d'allotjament, restauració, transports, lleure, meteorologia i emergència.

- Projectar el municipi a l'exterior per mitjà de l'assistència (en solitari o en col·laboració amb ajuntaments veïns) a les fires de turisme dirigides als professionals del sector o bé als turistes potencials

- Promoure òrgans de projecció turística (locals, de marca turística etc) i fòrums de debat sobre el futur i les possibilitats del sector.

18.3. Consideració general

Com a consideració general sobre l'àmbit turístic, val la pena remarcar que, com en la resta de les polítiques de promoció econòmica que pot desenvolupar un ajuntament, és important implicar els segments de població més afectats en les línies d'actuació que fan relació al sector.

També cal tenir molt present que la potenciació del turisme no pot quedar deslligada de les polítiques en favor del benestar general de la ciutadania (urbanisme, medi ambient etc) i que cal avançar en la concreció d'un model diferent al desenvolupat en el període del "desarrollismo" franquista, els efectes depredadors del qual encara es pateixen a les zones costaneres del país.

19 . PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La democràcia no és només un conjunt de normes i institucions, sinó també un conjunt de valors i pràctiques quotidianes de participació que aprofundeixen i milloren el sistema. La responsabilitat del ciutadà no pot reduir-se a una votació cada quatre anys.

ERC opta per un canvi de cultura política i es compromet decididament en aquest aprofundiment de la pràctica democràtica. Necessitat que ve condicionada per fenòmens nous en l'estructura social així com per la constatació de déficits i disfuncions en els sistemes polítics que cal anar corregint (feblesa dels partits, limitacions de les llistes tancades, domini de la burocràcia, distància entre l'administració i els ciutadans).

Per això la nostra proposta de participació s'ha d'encaminar cap a la corresponsabilitat de tots en les eleccions decisives i en el debat i diàleg en cèl·lules específiques, fet que comporta informació i facultats de control, per part dels ciutadans, de l'acció municipal.

19.1. Marc legal

La legislació municipalista tracta diversos d'aquests aspectes. Així doncs, sobre informació i participació cal remetre's als arts. 69 i següents de la Llei de Bases de Règim Local (LRBRL), als arts. 139 i següents de la Llei Municipal i de Règim Local (LMRLC) i als arts. 227 i següents del Reglament d'Organització i Funcionament (ROF).

Dites lleis reconeixen i especifiquen, alhora, la possibilitat de creació d'òrgans de gestió desconcentrada –art. 24 de la LRBRL i arts. 58 i següents de la LMRLC– i la realització de consultes populars al municipi –art. 71 de la LRBRL i arts. 144 i següents de la LMRLC–. Cal tenir present el D 294/1996, de 23 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de consultes populars municipals.

19.2. Propostes d'actuació

Des d'ERC, doncs, procurem crear i utilitzar els

mecanismes adequats per:

- Facilitar l'accés dels ciutadans i de les entitats a la més àmplia informació sobre activitats, obres, serveis, programes i documents municipals.

- Crear estructures i espais que afavoreixin la dinamització del teixit associatiu local, respectant la seva autonomia, que els permeti compartir la presa de decisions que els afecten directament.

- Apropar la gestió municipal als ciutadans, millorant-ne l'eficàcia i promovent canals de participació directa de la ciutadania en la gestió de serveis i en la política municipal.

Aquesta participació, que pot disposar d'un reglament propi o estar prevista al ROM, ha d'establir uns drets i, alhora, uns deures de les entitats i associacions, i és convenient que tracti de:

19.2.1. La informació municipal:

- Establir els drets d'accés als mitjans d'informació municipals (butlletí informatiu, ràdio, televisió, etc.)

- Reconeixent el dret a la consulta de documents públics, arxius, registres, determinant les condicions, forma de petició, terminis de resposta, etc.

- Convocatòria pública dels plens, tot convidant als veïns i veïnes a assistir-hi.

- Determinant que les entitats i associacions siguin informades dels projectes que els afecten.

19.2.2. El suport a entitats i associacions:

- Dret a obtenir subvencions econòmiques i a establir convenis amb l'ajuntament.

- Dret d'ús de locals i instal·lacions municipals així com la nova tecnologia.

- Creació d'una oficina de suport a les entitats amb la finalitat d'assessorar, potenciar serveis comuns, informar de les oportunitats que ofereixen les diferents administracions: Comunitat Europea, Generalitat, diputacions, etc.

19.2.3. Òrgans de participació:

Representants dels partits amb representació municipal, de les entitats i associacions cíviques participaran als:

- Consells municipals: són òrgans de caràcter sectorial que tenen funcions d'assessorament i col·laboració en l'activitat. Permeten d'una banda fer arribar a l'ajuntament les opinions i propostes dels ciutadans, i per l'altra, traslladar informació directa de la gestió municipal. Objectius:

- Col·laborar en l'elaboració de programes i projectes.
- Ser consultats en l'elaboració d'ordenances i reglaments relatius al sector.
- Fer seguiment de l'activitat municipal.

- Consells de districte o territorials: corresponen a municipis grans amb una estructura administrativa descentralitzada. En aquests consells es debaten els problemes, propostes, obres, etc., que afecten el territori de referència.

- Consells de caràcter específic: per a la col·laboració en la resolució de problemàtiques més concretes com ara les drogodependències o les polítiques entorn de la població immigrada.

- Consells de patronats o empreses municipals: cal que disposin de representants del món associatiu.

- Comissions de gestió: creades per gestionar serveis públics o instal·lacions municipals.

- Audiència pública: reunió de caràcter públic convocada per informar i/o debatre temes importants per a la ciutat. Podrà ser convocada a petició de diverses entitats.

- Iniciativa ciutadana: a través d'un escrit subscrit per un nombre mínim fixat de ciutadans, es pot sol·licitar que l'ajuntament realitzi una determinada actuació.

- El dret de petició: qualsevol ciutadà pot demanar un aclariment sobre actuacions municipals. La petició es cursarà sempre per escrit. Si l'administració no resol en el termini de 3 mesos la petició s'entén desestimada.

- El dret de proposta: tots els ciutadans tenen el dret de formular a les autoritats propostes d'actuació relatives a matèries de competència municipal o d'interès local. Serà feina del responsable municipal informar al signatari del curs de la proposta i dels acords presos per l'administració.

- Dret a intervenir als plens municipals: en temes que els afectin, les entitats o associacions podran fer una exposició, a través d'un únic representant, en el ple municipal per a posicionar-se sobre algun punt de l'ordre del dia. Igualment es podrà intervenir, per petició municipal o sol·licitud ciutadana en les comissions informatives.

- Defensor del ciutadà: té com a missió la defensa dels drets i les llibertats reconegudes a favor dels ciutadans i ciutadanes.

- Referèndum o consulta popular: entorn a un tema municipal d'especial rellevància, l'alcalde, amb l'acord previ del ple per majoria absoluta, pot sotmetre a consulta popular els assumptes de la competència pròpia municipal i de caràcter local.

Ha de sotmetre a ple les sol·licituds de consulta popular presentades per un nombre determinat de veïns, el percentatge dels quals, queda especificat en l'art. 144.2 de la LMRLC.

• **Nuclis d'Intervenció Participativa (NIP):** són una tècnica per a la intervenció dels ciutadans en els processos de presa de decisions públiques. Organitzats i moderats per tècnics externs que garanteixen una certa independència respecte a la institució que ho encarrega i un tractament professional de la mostra de persones escollides a l'atzar que, després d'un procés d'informació plural i de deliberació col·lectiva, emeten un dictamen (no vinculant) respecte a un problema col·lectiu que exigeix una resposta pública.

20. INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ. NOVES TECNOLOGIES

Catalunya té molts municipis amb una llarga tradició de premsa escrita i/o audiovisual. Entenem la informació com un dret fonamental del ciutadà i no podem obviar que la majoria de vegades aquests mitjans depenen del suport municipal. Per tant, hem d'allunyar qualsevol sospita de manipulació. ERC ha de garantir el dret dels ciutadans a la informació municipal, vetllar perquè no es produeixin ingerències i que la qualitat de la informació sigui contrastada. Volem mitjans independents de qualitat i no manipulats.

Els municipis han d'entrar de ple en l'etapa que les noves tecnologies estan obrint i facilitar el màxim l'accés dels ciutadans. El nou món digital obra un espai de circulació permanent d'informació, d'interconnexió, aparcant les variables de l'espai i el temps. Una nova proposta mediàtica de la qual els ens locals no en poden quedar al marge dels avantatges que comporta.

Quan més transparent sigui la informació més fàcil serà pel ciutadà efectuar un seguiment acurat i proper de la gestió i política municipal. S'han de realitzar les passes necessàries per crear i obrir vies de comunicació entre l'administració i els ciutadans, i les noves tecnologies són un mitjà per aconseguir-ho. Aquest fet pot facilitar la iniciativa ciutadana i pot crear una nova cultura d'apropament i consulta permanents.

El manteniment dels esmentats mitjans públics comporta un compromís de finançament, ara bé ha de comportar, també, un esforç de professionalització i pluralisme imprescindibles per poder ser instruments eficaços de comunicació i de participació.

20.1. Propostes

19.3. Consideracions generals

La participació és una opció, un estil de fer política, des del govern o des de l'oposició en el context irrenunciable d'un projecte de llibertat nacional i d'un model socialment avançat i de progrés.

Aconseguir-ne un bon nivell no és fàcil, i depèn també, en bona part, de la vitalitat i capacitat del teixit associatiu, però és un objectiu que hem de mantenir i fer avançar en la seva implantació, sobretot, en l'àmbit local, ja que pel seu caràcter és el lloc obligat i privilegiat per desenvolupar noves fórmules que permetin el concurs participatiu dels ciutadans en la resolució dels seus problemes.

• **Dotar-se de mitjans competitiu i professionalitzats** que puguin ser motors i dinamitzadors de la vida social i cultural dels municipis, amb la doble funció de facilitar informació sobre la vida local i de fomentar la participació ciutadana.

• **Obrir els butlletins municipals** a totes les opinions polítiques presents al municipi i també a la participació ciutadana, estimulants el debat.

• **Creació de consells municipals de mitjans de comunicació**, amb funcionament i objectius reglats en el ROM (Reglament d'Organització Municipal), amb participació de tots els agents (socials, polítics...)

• **Elaborar un estatut** que marqui el funcionament i el codi deontològic.

• **Potenciar les escoles-taller de ràdio i premsa** entenen que aquests mitjans són llocs ideals per aprendre un ofici.

• **Entrar en el món de l'era digital.** Fer una aposta decidida per Internet i convertir els ajuntaments en servidors. Facilitar l'accés i promoure les pàgines web. Tenir en xarxa l'actualitat municipal, permetent l'accés a les entitats i associacions, etc.

• **Adaptar o crear webs municipals** que puguin ésser interactives i facilitar els tràmits administratius, la informació municipal, etc, a través d'elles.

• **Instal·lar terminals interactius** en diversos llocs (casals, ajuntament...)

• **Establir, per controlar la independència dels mitjans**, controls com auditories externes o la creació de la figura del Defensor del Ciutadà.

21. SEGURETAT CIUTADANA I PROTECCIÓ CIVIL

Les polítiques de seguretat ciutadana i protecció civil juguen un paper important al si del conjunt de la proposta municipalista d'ERC.

Durant massa temps, les forces de l'esquerra hegemònica han estat incapaces d'articular una proposta pròpia en aquest àmbit, limitant-se, en el millor dels casos, a adaptar amb més o menys fortuna les fórmules assajades tradicionalment per les formacions conservadores.

El que cal fer, ben al contrari, és articular propostes imaginatives i en clau progressista al servei de la ciutadania, en el benentès que la seguretat és un component fonamental per al benestar de la col·lectivitat.

21.1. Seguretat ciutadana

21.1.1 Marc legal

A l'Estat espanyol la seguretat pública està encomanada en forma de competència exclusiva a l'Estat. Així ho reconeix l'art. 149.1.29 de la Constitució espanyola. En aplicació d'aquesta competència l'Estat ha dictat les dues lleis fonamentals en aquesta matèria: la Llei Orgànica 2/86 de cossos i forces de seguretat i la Llei Orgànica 1/92 sobre protecció de la seguretat ciutadana. No obstant, l'Estatut d'Autonomia del Principat preveu la creació d'un cos propi de policia i la legislació local sempre ha regulat (amb més o menys extensió) les policies locals.

Els Mossos d'Esquadra han passat de ser una policia residual i d'aparador a començar a exercir funcions pròpies de policia a partir de la Llei del 10/1994 i del nou model aprovat fruit de les negociacions Estat-Generalitat. Aquest nou model reforça la idea del model del 1985, és a dir, que el servei policial bàsic s'integra només a partir de la policia de la Generalitat i de les policies locals. A més, s'introdueix el principi de desplegament territorial en substitució de funcions de les forces de l'Estat, si bé en cap moment no es parla del desplegament d'aquestes.

La seguretat ciutadana a l'administració local és reconeguda en l'art. 63.2 de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, i l'art. 25.2 de la Llei de bases de règim local. Aquests articles especifiquen que el municipi exercirà competències en seguretat de llocs públics, compliment de les ordenances, en ordenació del trànsit de vehicles, persones a la via pública i protecció civil.

Aquest marc legislatiu es complementa al Principat amb la Llei 10/84 sobre coordinació de policies

locals i la Llei 16/91 de les policies locals. A les Illes, amb la Llei 10/88 de coordinació de policies locals. Al País Valencià, amb la Llei 2/90 de coordinació de policies locals.

Ens trobem, per tant, davant una competència pròpia de l'Estat però en la qual també intervenen els ajuntaments en l'àmbit municipal i la Generalitat, a partir del nou model policial, al Principat. És en aquesta complexa realitat que els municipis desenvolupen les seves potestats en seguretat pública. Les funcions de les policies municipals es concentren en les matèries de trànsit urbà, de policia administrativa, de via pública i de vigilància en general. Tot, però, en base a una permanent política de coordinació i cooperació amb la resta de cossos de seguretat, amb la perspectiva final que hi hagi al Principat, tan sols dos nivells de policia com a cossos de seguretat bàsics del país: les policies locals, coordinades adequadament i ben dotades, com a policia integral i ordinària i el cos dels Mossos d'Esquadra, cos especialitzat per als afers supramunicipals i com a suport de les policies locals i en substitució d'elles en els municipis que no en tinguin.

21.1.2 Línies bàsiques

•Per la plena aplicació del model policial català

Tenint en compte, com ja s'ha avançat, que el replegament de les forces i cossos de l'Estat no s'ha produït encara, és forçosa la convivència entre forces i cossos de l'Estat, les de la Generalitat i policies locals. La situació actual encara és susceptible de patir modificacions i retrocessos. Malgrat tot, continuem apostant per la competència exclusiva de la Generalitat en seguretat ciutadana. Pel que fa al moment actual, cal accelerar el desplegament territorial dels Mossos d'Esquadra i els acords amb l'Estat per anar concretant les substitucions dels seus agents. Entenem que ara s'han de començar a marcar les directrius del servei policial bàsic entre Mossos d'Esquadra i policies locals. Tant des de la perspectiva i objectius del Govern de la Generalitat com dels municipis. Pel que fa al nivell local, entenem que les juntes de seguretat locals han d'incorporar automàticament representants dels mossos.

•Per la plena coordinació entre els diversos cossos tant allà on ja hi ha desplegament com en els municipis on tardarà a arribar-hi

És necessari que allà on es produeix convivència entre els diferents cossos de seguretat sigui la Generalitat qui exerceixi la direcció. Tot plegat en la línia ja prevista en el decret 151/98 del 23/6 de regulació de les juntes locals de seguretat, mentre

el desplegament de la policia catalana no sigui efectiva a tot el territori del Principat. Al mateix temps, la Generalitat té l'obligació d'acordar les línies bàsiques de les característiques del desplegament als municipis afectats. A més, ha de requerir les informacions necessàries als cossos de l'Estat pel que fa al replegament dels cossos de l'Estat i els seus efectes en els municipis catalans (casernes, solars reservats a aquests cossos, etc.).

•Per una efectiva coordinació de policies locals

Les potestats dels governs autonòmics en aquesta relació interadministrativa de coordinació han esdevingut insuficients o nul·les en alguns aspectes i insuficients en la majoria dels casos. Sense fer cas a les opinions que denuncien la seva possible incompatibilitat amb els paràmetres establerts a la legislació (com per exemple el cas del Principat), entenem que s'imposen alguns canvis: major protagonisme i pes específic de les comissions de coordinació de les policies locals, millors prestacions en els serveis comuns d'utilització supramunicipals, coordinació real en matèria de protecció civil, més concreció en els objectius i les prioritats que han de respectar els municipis coordinats i elaboració dels reglaments que desenvolupin la llei 16/91 del 10/7.

•Per la plena implicació dels governs autonòmics en la seguretat ciutadana local

A tot el país només una petita part dels municipis disposa de cos propi de policia local. Això comporta una dependència total dels cossos policials d'altres administracions, que fins ara es concretava en la Guàrdia Civil. Com sigui que ara, al Principat, ens trobem en un procés progressiu de desplegament dels Mossos d'Esquadra, i que aquest cos ja ha d'anar adquirint una gran experiència en contactes amb les corporacions locals, creiem necessari prioritzar la col·laboració de la policia catalana en tasques de suport als municipis. S'ha de reactivar la signatura de convenis de col·laboració municipis-departament de Governació per aconseguir, en un temps transitori, la prestació efectiva dels serveis policials a tot el territori rural català. Aquesta col·laboració, que s'hauria de coordinar a nivell comarcal (amb la participació dels consells comarcals), incorporaria també els municipis amb cos propi, i, en especial, aquells que disposen d'un terme municipal molt extens o que són dels considerats turístics i que, per tant, tenen unes necessitats estacionals.

•Per una policia local moderna i prestigiosa

Hem d'ajudar a acabar amb l'estereotip que la policia local està formada per persones amb poca capacitat o que no serveixen per a altres feines. Reivindiquem la dignificació d'aquest cos. Recordem la necessitat de posar especial èmfasi

en la seva formació i reciclatge permanent. Considerem imprescindible que, al Principat, tots els agents locals realitzin el curs de preparació a l'Escola de Policia de Catalunya. També reclamem que els cossos de policia local disposin de tots els mitjans tècnics que necessiten, per la qual cosa entenem que els governs autonòmics han d'ampliar els seus programes de suport a aquestes policies. Per últim, demanem que les policies locals siguin cossos plenament democràtics en el seu funcionament i representació sindical. Que estiguin plenament al servei del poble.

•Per un reforçament de l'autoritat del batlle

Cal potenciar el paper del batlle com a primera autoritat local en matèria de seguretat pública. Malgrat que se li reconegui la direcció de la policia local, l'actuació de la resta de policies en el seu municipi no respon ni al principi de coordinació ni al reconeixement a causa de la seva autoritat. Reclamem el seu paper de màxima autoritat en l'ordre públic local. Cal modificar el decret 151/98 del 23 /6 de regulació de les juntes locals de seguretat, donant a l'alcalde la màxima condició d'autoritat responsable de la seguretat al municipi, concretada en el comandament de totes les forces de seguretat operatives en cada municipi.

•Per la descentralització del servei policial

En municipis de gran concentració urbana cal potenciar la descentralització política i administrativa. És per això que instem també a la descentralització de la policia local. Demanem que cada districte o unitat de població disposi d'una dotació de policia local i que, a més, es crei la figura del policia de proximitat dins les diferents variants o models que existeixen (sigui com a policia comunitària, Guàrdia de Barri, etc.).

•Pel replantejament del servei de dipòsit de detinguts

La disposició final quarta de la llei de bases de règim local estableix que els municipis cap de partit i on no existeixi cap centre penitenciari assumiran en règim de competència delegada el servei de dipòsit de detinguts a disposició judicial i que la custòdia dels detinguts correspondrà als agents municipals. Com sigui que la major part d'aquests municipis no disposen dels mitjans necessaris, cal reclamar el establiment de convenis amb el govern autonòmic que concretin de forma específica el finançament de les necessitats reals que esdevinguin del funcionament del servei, ja que té totes les competències sobre centres penitenciaris. Si no és així, apostem per la no municipalització d'aquest servei.

•Per la creació del Servei d'Atenció a les Víctimes del Delicte (SAVD) en els municipis on hi hagi una gran concentració de població/delictes

El millor servei de seguretat ciutadana és aquell que és complementat per una política de prevenció de delictes. També cal, però, donar una atenció especial a les víctimes del delictes, bo i recordant que, com a part integrant de la prevenció, cal que l'administració competent realitzi una adequada política de reinserció dels presos. És necessari en els ajuntaments que no en disposin, treballin per la creació del SAVD. Aquest hauria d'estar integrat no només per agents locals sinó també per persones amb una formació especialitzada (psicòlegs etc.).

• Creació d'un Consell Municipal de Prevenció

Cal analitzar les diferents problemàtiques que puguin detectar al municipi (ciclomotors, mogudes nocturnes, sorolls, convivència juvenil, bretolades, etc.) i intentar buscar fórmules d'actuació o estratègies polítiques i/o de prevenció. En la formació del Consell Municipal de Prevenció cal la implicació de diferents entitats o col·lectius que directa o indirectament poden tenir una incidència important en la problemàtica (món veïnal, premsa, diferents serveis municipals, etc.). Cal preveure també la incorporació de tècnics especialistes. Cal entendre i diferenciar molt clarament les competències del consell respecte de les de la junta de seguretat.

21.2. Protecció civil

21.2.1. Marc legal

El concepte de seguretat pública ha passat de concebre's en un sentit estricte d'ordre públic a un altre concepte més ampli, que ja no conté només la repressió del delictes sinó també la protecció de les persones davant de situacions de risc personal general, com poden ser catàstrofes d'origen natural o causades per l'activitat humana. La llei bàsica a tot l'Estat és la 4/81 del 1/6 i desenvolupada per la llei 2/85 sobre protecció civil.

A partir d'aquesta llei, les autonomies i els ens locals exerciten diverses responsabilitats i potestats, en el cas del Principat es basen en el decret 234/90 del 17/9 i la llei 4/97 del 20/5. Els governs autonòmics han projectat la seva activitat en la creació de gerències de protecció civil, de

comissions interadministratives de participació i actuació en els sinistres, promoció de voluntariat, redacció de plans especials (PENTA, INFOCAT, etc.) i territorials.

Pel que fa a l'administració local, la protecció civil s'exerceix a partir del marc competència descrit. El batlle és l'autoritat màxima d'aquesta matèria en el seu municipi.

Davant la complexitat del model competencial i, sobretot, la insuficient resposta i manca de coordinació administrativa demostrades davant successos naturals ocorreguts darrerament, ERC proposa l'adopció de les mesures següents:

21.2.2. Propostes

- Transformar la protecció civil en competència autonòmica en els seus aspectes bàsics i fonamentals

- Aprovar urgentment tots els plans especials per part dels governs autonòmics.

- Reactivar l'aprovació i homologació generalitzada de Plans Bàsics d'Emergència Municipal (PAM, PAU, etc.). Ha de ser una prioritat absoluta dels nous equips de govern aprovar aquests plans, independentment de si el seu municipi té més de 20.000 habitants. També cal adaptar els actuals als nous plans especials que els governs autonòmics vagin aprovant.

- Redactar urgentment els Plans Comarcals Bàsics. La coordinació entre els municipis i les comarques amb l'administració autonòmica ha de ser fonamental.

- Crear la comissió local de protecció civil. N'han de formar part les persones següents: el batlle, el regidor de governació, les forces de seguretat que tinguin presència al municipi, un representant de la Creu Roja, SEM, un representant dels bombers i, com a mínim, representants del voluntariat i del sector sanitari.

- Organitzar una associació de voluntaris/es de protecció civil del municipi.

22. RÈGIM INTERIOR I PERSONAL

La proposta d'ERC passa per acostar al màxim als ciutadans la gestió municipal de cada dia. Això implica, en conseqüència, agilitzar els mecanismes interns de l'ajuntament i evitar els problemes que pot generar una estructura excessivament centralitzada i burocratitzada.

Dins les potestats d'autorganització de l'ajuntament, doncs, és convenient reorganitzar l'estructura administrativa enquadrant el personal al servei de la cooperació en unitats administratives el més funcionals possible, adaptades a les diverses àrees de servei que aquesta presta. Cal, malgrat

tot, per evitar la duplicitat d'esforços, que determinats temes que afecten diferents regidories siguin tractats conjuntament per tal d'aconseguir una major efectivitat.

La legislació catalana preveu, atenent a la progressiva ampliació dels àmbits d'actuació dels ajuntaments, fórmules de descentralització territorials i sectorials que busquen agilitzar la capacitat i l'adaptabilitat a la realitat de la gestió municipal.

Els òrgans territorials de gestió desconcentrada són un recurs utilitzable preferentment per aquells ajuntaments que tenen diversos nuclis de població separats del centre urbà, ja que creen un òrgan col·legiat on s'integren regidors, representants dels veïns i de les entitats cíviques. Tot això, sota la presidència d'un regidor delegat per l'alcalde. Aquests organismes tenen un caràcter informatiu però poden elevar propostes a l'ajuntament a través del regidor-delegat que les presideix. La descentralització també es pot produir als barris i districtes de les grans ciutats.

En aquesta línia, cal que el ROM d'aquest tipus de municipis reconegui autonomia als districtes o ajuntaments de barri. Aquests funcionen autònomament en totes aquelles funcions que tenen encomanades (polícia local, recaptació tributària, serveis socials etc).

A banda d'aquests aspectes organitzatius, en l'àmbit de la prestació de serveis públics han proliferat en els darrers temps els organismes autònoms locals i les societats mercantils de capital total o parcialment públic. La diferència entre els primers i els segons és que uns són creats pels ajuntaments dotant-los de personalitat jurídica pública i actuen subjectant-se segons els casos al dret privat o al dret públic i els segons se sotmeten únicament al dret civil o mercantil.

Aquesta diversificació de les formes d'actuació municipal comporta la superació de l'estructura burocràtica descentralitzada com a forma tradicional de prestació dels serveis públics. Permet, a

més, una sempre saludable integració en els seus òrgans directius de representants de les entitats ciutadanes i del conjunt de la societat civil. Cal tenir en compte, malgrat tot, que com més complexa és l'estructura d'un ajuntament (organismes autònoms, empreses, gerències urbanístiques, consorcis amb altres administracions etc) més difícil resulta exercir el control democràtic de la seva gestió.

És per això, que la flexibilització i diversificació de l'organització municipal s'ha d'utilitzar amb certa mesura, sobretot quan hi ha una tendència en l'esfera pública a utilitzar acríticament procediments similars als de la gestió empresarial privada. És necessari, doncs, el reforçament dels mecanismes d'informació i participació ciutadana per tal que la necessària modernització de l'estructura municipal no generi efectes contraproductius. El control social del conjunt de l'activitat pública és una conquesta irrenunciable des d'una perspectiva d'esquerra progressista.

22.1 Eixos de treball

És per tot això que des del grup municipal d'ERC s'han de potenciar els eixos de treball següents:

- Vetllar per tal que l'estructura municipal exerceixi les seves funcions de manera eficaç, sense duplicar esforços i donant un ús racional i no malbaratador als recursos públics.

- Promoure la modernització de l'estructura municipal a través, segons els casos, de concerts, societats mercantils amb capital social mixt, consorcis etc. És recomanable evitar aquelles formes en què el capital privat resti al marge de l'ajuntament ja que això dificulta enormement el control democràtic del servei a prestar.

- Garantir la participació plural del conjunt de la societat civil en els patronats o consells municipals que portin a la pràctica polítiques públiques en àmbits de la vida ciutadana.

